

វិស័យសង្គម ការពិត

- ◆ សវនាការ ៖ រយៈពេល១៦ឆ្នាំ នៃដំណើរការរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា
- ◆ កិច្ចសហការរវាងរដ្ឋបាលស្រុកបុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ និងបង្គោលឯកសារកម្ពុជា ដើម្បីកែប្រែកម្រិតសុវត្ថិភាព និងបង្កើនការគ្រប់គ្រងធនធានទឹក ក្នុងសង្កាត់ ការអភិវឌ្ឍន៍ និងការថែរក្សាកេរ្តិ៍ឈ្មោះនៃ សង្គមរាស្ត្រនិយម សម្តេចឪ សម្តេចរ៉េង (បុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ)

ទស្សនាវដ្តីនៃមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

មាតិកា

សំបុត្រ

- ◆ សវនាការ ៖ រយៈពេល១៦ឆ្នាំ នៃដំណើរការរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា..... ១

ផ្នែកឯកសារ

- ◆ ផ្សេងៗ ហៅ ៖ តំណាងក្រុមផ្ទះបាយពេទ្យ... ៥
- ◆ កែវ សាន ៖ លេខស្រុកអូររាំងឌី ៨

ផ្នែកប្រវត្តិសាស្ត្រ និងការស្រាវជ្រាវ

- ◆ កិច្ចសហការរវាងរដ្ឋបាលស្រុកបុរីអូរស្វាយ-សែនដ៏យ និងមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ១២
- ◆ សហភាពសហព័ន្ធយុវជនកម្ពុជា (ស.ស.យ.ក) សាខាវិទ្យាល័យ ប៉ូនរ៉ានី ហ៊ុន សែន ក្នុងរាជ្យ... ១៥
- ◆ មន្ទីរពិសោធន៍កូដាតិ (Mystique Tropicals) ... ២២
- ◆ ខេត្តស្ទឹងត្រែង កំពុងតែបង្ហាញសក្តានុពលទេសចរណ៍និងគ្រឿងមន្ទីរសុខាភិបាលស្រុក... ២៤
- ◆ ទិដ្ឋភាពដ៏ស្រស់ត្រកាលនៅតាមកោះ និងដងទន្លេមេគង្គនៃតំបន់រំលឹកសារ ក្នុងស្រុក ២៦
- ◆ និស្សិតប្រវត្តិវិទ្យានៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញទស្សនកិច្ចសិក្សា..... ២៨
- ◆ ពិធីឡើងអ្នកគោរពសំដៅដើមភាគតិច... ៣១
- ◆ ប្រវត្តិភូមិកោះប្រាក់ ៣៥
- ◆ នុត នៅ ៖ ខ្មែរក្រហមបំផុសកំហឹង ៣៨
- ◆ មន្ទីរចាត់ការឃ្លាំងរដ្ឋសម័យខ្មែរក្រហម ៤០
- ◆ មានសំណង់បាត់បង់ពីស្លាប់ ៤៣

ផ្នែកវេទិកាពិភាក្សាសាធារណៈ

- ◆ មជ្ឈមណ្ឌលផ្សះផ្សារវាលវែងបង្រៀនសិស្សវិទ្យាល័យ ហ៊ុន សែន ប្រម៉ោយ ៤៦
- ◆ មជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្តរជាតិវែងបង្រៀនវេទិកាថ្នាក់រៀនស្តីពី «ប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជា..... ៥១
- ◆ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារខេត្តតាកែវ បើកវេទិកាពិភាក្សាជាមួយសិស្សស្តីពី..... ៥៣

ខៀវ សំផន គណៈប្រធានរដ្ឋក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ត្រូវបានចាប់ខ្លួនពីផ្ទះរបស់គាត់នៅខេត្តប៉ៃលិន បញ្ជូនតាមទូកម្នាក់ក្រមកយុទ្ធសាស្ត្របណ្តោះអាសន្ននៅអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា នៅថ្ងៃទី១៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៧។

ខៀវ សំផន ត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងទម្រង់កម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ និងការរំលោភបំពានធ្ងន់ធ្ងរលើអនុសញ្ញាទីត្រីងហ្សឺណែវ ឆ្នាំ១៩៤៨។

(បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

- ◆ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារខេត្តកំពង់ចាម រៀបចំវេទិកាថ្នាក់រៀនស្តីពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម ៥៥
- ◆ សិស្សវិទ្យាល័យនៅជាប់ព្រំដែន ឡាវ ទទួល... ៥៩

ផ្នែកស្រាវជ្រាវរកគ្រួសារ

- ◆ ខ្ញុំបាត់បង់ឪពុក និងសាច់ញាតិ នៅពេល..... ៦៣
- ◆ បាត់បង់បងប្រុសបីនាក់ដោយសារតែ..... ៦៥

រក្សាសិទ្ធិ

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា
អនុញ្ញាតឱ្យបោះពុម្ពផ្សាយដោយ
ក្រសួងព័ត៌មាននៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ប្រកាសទេសរដ្ឋមន្ត្រី និងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងព័ត៌មាន
លេខ៣៧/៩៣.មប្រក
ចុះថ្ងៃទី៣០ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៨
រូបថតឯកសារ៖ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

សវនាការ ៖ រយៈពេល១៦ឆ្នាំ នៃដំណើរការ របស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

ចន.ឌី ឆរតី អារី

ក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានទសវត្សរ៍បន្ទាប់ពីការដួលរលំនៃរបបខ្មែរក្រហម ប្រទេសកម្ពុជាត្រូវបានទទួលរងនូវអំពើនិរាសណ៍ដោយគ្មានដែនកំណត់។ ស្ថាប័ននៃទ្រឹស្តីកម្ពុជាឈោរឈៅបំផុតក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រមួយចំនួនមិនត្រូវបាននាំយកមកកាត់ទោស ដោយដំណើរការតាមផ្លូវច្បាប់ដែលអាចទុកចិត្តបាន។ អ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហមមានការផ្សព្វផ្សាយ និងការឈឺចាប់ ដោយមានក្តីសង្ឃឹមតិចតួចសម្រាប់ការស្វែងរកយុត្តិធម៌។ ក្តីសង្ឃឹមរបស់អ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហមបានកើតមានឡើងវិញបន្ទាប់ពីមានការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជានៅឆ្នាំ២០០៩ ដែលជាសាលាក្តីរៀបចំ និងដំណើរការ

សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន ប្រធានព្រឹទ្ធសភានៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងជាប្រធានក្រុមអគ្គមន្ត្រីរដ្ឋបាលព្រះមហាក្សត្រ អមដំណើរដោយលោក ឆាន់ យុ នាយកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា និងជាស្ថាប័ននៃព្រះរាជបណ្ណាល័យ ហ្វូងម៉ែ អញ្ជើញទស្សនាពិព័រណ៍រូបថតនៅក្នុងថ្ងៃទី១ សីហា ឆ្នាំ២០១៩ ស្តីពី «អនាគតកម្ពុជាដោយគ្មានអំពើប្រល័យពូជសាសន៍» នៅសាលយុត្តិធម៌ នៅថ្ងៃទី២២ ខែទសភា ឆ្នាំ២០២៤។ (ប្រភពរូបថត ៖ ហេសប៊ុក សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន)

ដោយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងអង្គការសហប្រជាជាតិ។ អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បីផ្តល់យុត្តិធម៌ចំពោះអំពើឈោរឈៅរបស់របបខ្មែរក្រហម រួមមានអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ទ្រឹស្តីកម្ពុជាសង្គ្រាម និងទ្រឹស្តីកម្ពុជាប្រឆាំងមនុស្សជាតិ។ អ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហម បាន

ស្វាគមន៍យ៉ាងលឿន លបបំពេញ សាលាក្តីនេះ ជា គឺជាឱកាសមួយដើម្បីជំរុញឱ្យមានការពិត យុត្តិធម៌ និងការជម្រះជម្រាជាតិ។

ដំណើរការរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុង តុលាការកម្ពុជា ត្រូវបានលាតត្រដាងក្នុងរយៈពេល ជាច្រើនឆ្នាំ។ ព្រះរាជអាជ្ញាជាតិ និងអន្តរជាតិ អ្នក ស៊ើបអង្កេត ចៅក្រម មេធាវី និងបុគ្គលិក បានបង្កើត នូវវិធានការណ៍ និងនីតិវិធីដ៏ស្មុគស្មាញមួយដើម្បីគ្រប់ គ្រងតុលាការ «ចម្រុះ» ដ៏ស្មុគស្មាញមួយនេះ។ បន្ទាប់ មក ក្រុមអ្នកស៊ើបអង្កេតបានចេញទៅស៊ើបអង្កេត ឧក្រិដ្ឋកម្មជាច្រើននៃរបបខ្មែរក្រហម។ សំណុំរឿងទី មួយ គឺផ្ដោតទៅលើអំពើឃោរឃៅនៅមន្ទីរសន្តិសុខ ស-២១ ដ៏ល្បីអសោចនៅទួលស្រែង ដែលដឹកនាំ ដោយ កាំង ហ្គេកអ៊ារ ហៅ ខុច។ ការកាត់ក្តីដ៏មាន រយៈពេលយូរនៅក្នុងសំណុំរឿងនេះ បានបង្ហាញ នូវឯកសារ និងភស្តុតាងកោសល្យវិច័យយ៉ាងច្រើន ព្រមទាំងសក្ខីកម្មដោយសាក្សីអ្នកជំនាញ និងអ្នករស់ រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហមប្រកបដោយសេចក្តី

សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ និងព្រះរាជអគ្គមហេសី នរោត្តម មុនីរាថ សីហនុ ក្នុងជំនួបលើកទី១ នៅប្រទេសបារាំង ថ្ងៃទី២-៤ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៨៧ និងកិច្ចប្រជុំជាបន្តបន្ទាប់ស្តីពីកិច្ចព្រមព្រៀង សន្តិភាពទីក្រុងប៉ារីស ថ្ងៃទី២៣ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៩១ និងការ បោះឆ្នោតសកលនៅថ្ងៃទី២៣ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៩៣។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ក្លាហានមួយចំនួន។ នៅក្នុងឆ្នាំ២០១០ អង្គជំនុំជម្រះ វិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា បានកាត់ទោស ខុច ពី ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ ការធ្វើមនុស្សឃាត និង ការធ្វើទារុណកម្ម ដែលជាសាលក្រមដ៏គួរឱ្យទុកចិត្ត ជាលើកដំបូងក្នុងរយៈពេលជាង៣០ឆ្នាំ សម្រាប់អំពើ ឃោរឃៅនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។ សំណុំរឿង ទីពីររបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា បានផ្ដោតទៅលើឧក្រិដ្ឋកម្មជាច្រើននៅ ទូទាំងប្រទេស ដែលបានប្រព្រឹត្តដោយមេដឹកនាំជាខ្ពស់ខ្មែរក្រហម។ ការកាត់ក្តីលើកដំបូងនៅក្នុងសំណុំរឿងនេះគឺជារឿង ស្មុគស្មាញ ដោយសារមានជនជាប់ចោទច្រើននាក់ ការស៊ើបអង្កេតយ៉ាងទូលំទូលាយ និងការចូលរួមពី «ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី» រាប់ពាន់នាក់ ដែលនៅរស់

រា នមា នជីវិតតំណាងឱ្យការកាត់ទោស ដែលជាផ្នែកមួយនៃការឈានមុខរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា សម្រាប់ការចូលរួមរបស់ជនជាប់ចោទ ដ៏ច្រើនបង្អស់។ ជនជាប់ចោទ ទំព័ររូប ក្នុងចំណោមជនជាប់ចោទ ទាំងបួនរូប មិនត្រូវបានទទួលសាលក្រមដាក់ទោសទណ្ឌនោះទេ។ អៀង ធីរិទ្ធ អតីតរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសង្គមកិច្ចនៃរបបខ្មែរក្រហម ត្រូវបានតុលាការរកឃើញថា មិនមានកាយសម្បទាគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការចូលរួមសវនាការ ដោយសារមានជំងឺរង្វែង ហើយស្ថាប័នរបស់កាត់ឈ្មោះ អៀង សារី ដែលជាអតីតរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការបរទេសនៃរបបខ្មែរក្រហម បានទទួលមរណភាពក្នុងអំឡុងពេលសវនាការដែលចំណាយពេលយ៉ាងយូរមួយនេះ។ ជនជាប់ចោទ ទំព័ររូប ដែលជាមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់ខ្មែរក្រហមគឺ នួន ជាន់ និង ខៀវ សំផន ត្រូវបានកាត់ទោសពីទម្រង់កម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិក្នុងឆ្នាំ២០១៤។ នៅក្នុងការកាត់ក្តីលើកទីពីរ ជនជាប់ចោទ ទំព័ររូប ត្រូវបានរកឃើញដោយអង្គជំនុំជម្រះ សាលាដំបូងថា មានពុទ្ធភាពពីទម្រង់កម្ម អំពើប្រល័យពូជសាសន៍ទម្រង់កម្មសង្គ្រាម និងទម្រង់កម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ។ ក៏ប៉ុន្តែមានតែខៀវ សំផន ប៉ុណ្ណោះដែលនៅសេសសល់នមា នជីវិត ដើម្បីទទួលការផ្ដន្ទាទោសនៅបណ្តឹងទទួលបាននៅចំពោះមុខតុលាការកំពូល។

មានប្រតិកម្មចម្រុះពីអ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហមអំពីដំណើរការរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា។ ប្រជាជនជាច្រើនបានកោតសរសើរ និង ទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីទិកាសដើម្បីចូលរួមក្នុងនាមជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ហើយអ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហមខ្លះទៀត បានចូលរួមក្នុងដំណើរការដោយការចែករំលែករឿងរ៉ាវរបស់ខ្លួន។ ប្រជាជនជាច្រើនទៀត ក៏បាននាមជានដោយផ្ទាល់នៃដំណើរការនេះនៅក្នុងសាលសវនាការដ៏ធំទូលាយរបស់ អ.វ.ត.ក. ហើយប្រជាជនផ្សេងទៀតក៏បានចូលរួមក្នុងដំណើរការនេះ តាមរយៈព្រឹត្តិការណ៍ផ្សព្វផ្សាយជាប្រចាំដែលរៀបចំដោយ

សាលាក្តី និង ដៃគូអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលរបស់ខ្លួន។ ប្រជាជនជាច្រើនបានសាទរភាពយុត្តិធម៌ នៅពេលដែលតុលាការប្រកាសសាលក្រម ហើយបានកោតសរសើរចំពោះសំណងសមូហភាព និងសំណងផ្លូវចិត្ត ដែលតុលាការបានផ្តល់ឱ្យតាមរយៈការសហការជាមួយអង្គការសង្គមស៊ីវិល។ ក៏ប៉ុន្តែរយៈពេលភាពស្ងួតស្ងាញ់ និងការផ្តោតទៅលើផ្នែកច្បាប់មានកម្រិត នៃដំណើរការនីតិវិធីក៏បានធ្វើឱ្យអ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហមមួយចំនួនមានការខកចិត្ត។ អ្នកនៅសេសសល់នមា នជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហមជាច្រើនបានបាត់បង់ជីវិត ដោយមិនបានឃើញមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់ខ្មែរក្រហមត្រូវបាននាំយកមកកាត់ទោស។ អ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហមផ្សេងទៀតបានសោកស្តាយចំពោះការដែលអ្នកទទួលខុសត្រូវមានចំនួនតិចតួចត្រូវបានចោទប្រកាន់ ហើយនិងចង់បានដំណើរការដែលផ្តោតបន្ថែមទៀតទៅលើទម្រង់កម្មដែលខ្លួនគាត់ផ្ទាល់បានជួបប្រទះ និងបានឃើញជារៀងរាល់ថ្ងៃ។ អ្នកខ្លះយល់ឃើញថា សាលាក្តីនេះជារឿងនយោបាយ។ សូម្បីតែអ្នកដែលគាំទ្របំផុតនៃដំណើរការរបស់ អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា បានមើលឃើញថា វាគ្រាន់តែជាទិដ្ឋភាពមួយនៃដំណើរស្វែងរកយុត្តិធម៌ដ៏ទូលំទូលាយមួយ។

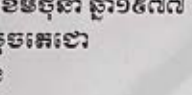
ការគាំទ្រពីព័រណ៍១៦ផ្ទាំង ដែលផ្ទាំងនីមួយៗតំណាងឱ្យរយៈពេលមួយឆ្នាំនៃដំណើរការរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា។ ផ្ទាំងទាំងអស់នេះបង្ហាញចំណុចសំខាន់ៗអំពីភាពជោគជ័យ និង ភាពខុសគ្នានៃដំណើរការការកាត់សេចក្តី។ កាលប្បវត្តិនៃការស៊ើបអង្កេតរបស់តុលាការដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមកលើទម្រង់កម្ម នៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ការចោទប្រកាន់ទៅលើមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់របបខ្មែរក្រហម ការកាត់ក្តីដ៏ចម្រុះចម្រាស និងសាលក្រមជាប្រវត្តិសាស្ត្រ។ ការគាំទ្រពីព័រណ៍នេះ ក៏បង្ហាញពីដៃនៃកំណត់របស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ដូចជាយុត្តាធិការចង្អៀត

និងឧបសគ្គលើការរៀបចំសម្រាប់ការចូលរួមរបស់
ជននគ្រោះ។ ផ្ទាំងពិព័រណ៍នេះក៏បានបង្ហាញអំពីបញ្ហា
ប្រឈមរបស់សាលាក្តី ដោយរួមមានការខ្វែងគំនិត
គ្នាលើផ្លូវច្បាប់ បញ្ហាប្រឈមផ្នែករដ្ឋបាល និងការ
មិនស្របគ្នាក្នុងការកាត់ទោសបន្ថែមទៀត។ ជា
រួម ក៏ផ្ទាំងពិព័រណ៍នេះបង្ហាញពីដំណើរការរបស់
អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ថាជា
ជំហរនដ៏សំខាន់មួយនៅក្នុងការស្វែងរកយុត្តិធម៌
នៃអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ជូនដល់អ្នករស់រាន
មានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហម ប៉ុន្តែជាដំណើរការមួយ
នៅមានកម្រិត និងមិនល្អឥតខ្ចោះ។ កាលប្បវត្តិ
នៃបទពិសោធន៍របស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុង
តុលាការកម្ពុជា នេះបានចង្អុលបង្ហាញអំពីតម្រូវការ
បន្តជំរុញក្នុងការវិនិយោគទៅលើការចងចាំនៃ
ប្រវត្តិសាស្ត្រ និងយុត្តិធម៌នៅប្រទេសកម្ពុជា។

ពិត្រណ៍ស្តីពីដំណើរឆ្ពោះទៅ ការដ្ឋានរំលំរបបប្រល័យ
ពូជសាសន៍ ប៉ុល ពត ថ្ងៃទី២០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៧៧ របស់
សម្តេច តេជោ ហ៊ុន សែន
(បណ្តុំសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ថវិចចាំដំណើរការនៅ កាត្រូលរំលែមមេប្រលង ពូជសាសន៍ ប៉ុល ពត ផ្លូវទី២០ ខេត្តឥសាន ភ្នំវាង៧៧ បេសសម្តេចក្រៅ ហ៊ុន សែន

ថវិចចាំដំណើរការនៅកាត្រូលរំលែមមេប្រលងពូជសាសន៍ ប៉ុល ពត ផ្លូវទី២០ ខេត្តឥសាន ភ្នំវាង៧៧ បេសសម្តេចក្រៅ ហ៊ុន សែន

ថវិចចាំដំណើរការនៅកាត្រូលរំលែមមេប្រលងពូជសាសន៍ ប៉ុល ពត ផ្លូវទី២០ ខេត្តឥសាន ភ្នំវាង៧៧ បេសសម្តេចក្រៅ ហ៊ុន សែន

ថវិចចាំដំណើរការនៅកាត្រូលរំលែមមេប្រលងពូជសាសន៍ ប៉ុល ពត ផ្លូវទី២០ ខេត្តឥសាន ភ្នំវាង៧៧ បេសសម្តេចក្រៅ ហ៊ុន សែន

ដើម្បីវិចារណា វិភាគ និងមតិ៖

ថវិចចាំដំណើរការនៅកាត្រូលរំលែមមេប្រលងពូជសាសន៍ ប៉ុល ពត ផ្លូវទី២០ ខេត្តឥសាន ភ្នំវាង៧៧ បេសសម្តេចក្រៅ ហ៊ុន សែន

ថវិចចាំដំណើរការនៅកាត្រូលរំលែមមេប្រលងពូជសាសន៍ ប៉ុល ពត ផ្លូវទី២០ ខេត្តឥសាន ភ្នំវាង៧៧ បេសសម្តេចក្រៅ ហ៊ុន សែន

ថវិចចាំដំណើរការនៅកាត្រូលរំលែមមេប្រលងពូជសាសន៍ ប៉ុល ពត ផ្លូវទី២០ ខេត្តឥសាន ភ្នំវាង៧៧ បេសសម្តេចក្រៅ ហ៊ុន សែន

ថវិចចាំដំណើរការនៅកាត្រូលរំលែមមេប្រលងពូជសាសន៍ ប៉ុល ពត ផ្លូវទី២០ ខេត្តឥសាន ភ្នំវាង៧៧ បេសសម្តេចក្រៅ ហ៊ុន សែន

To consider, analyze, and remember:

ថវិចចាំដំណើរការនៅកាត្រូលរំលែមមេប្រលងពូជសាសន៍ ប៉ុល ពត ផ្លូវទី២០ ខេត្តឥសាន ភ្នំវាង៧៧ បេសសម្តេចក្រៅ ហ៊ុន សែន

ដូន យីម ហៅ ខា ៖ កំណាចក្រមដ្ឋៈបាយពេទ្យ ៣-១៧ និង យុទ្ធនារីមន្ទីរ ក-១៣

មិន សាណាស់

ក្រុមក្រុមពេទ្យបុរាណភូមិបបខ្មែរក្រហម
(បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

នៅចុងឆ្នាំ១៩៧៧ អៀង ធីរិទ្ធ ហៅ ភា ដែល
ជារដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសង្គមកិច្ច និង សុខាភិបាល នៃរបប
កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥-១៩៧៩) បាន
កោះហៅកម្មាភិបាល យុទ្ធជន និង យុទ្ធនារីពេទ្យ
៣-១៧ មកប្រជុំភ្លាមៗ បន្ទាប់ពីអង្គការចាប់ខ្លួន
ថ្នាក់ដឹកនាំធំៗ រួមទាំងឈ្មោះ រឿន មានគួនាទី
ជាកម្មាភិបាលផ្នែកពេទ្យធ្វើព្យាបាលមន្ទីរពេទ្យ១៧
មេសា។ ប្រធានបទក្នុងអង្គប្រជុំគឺ អៀង ធីរិទ្ធ
លើកយកពីករណីអ្នកក្សត្តអង្គការ និងត្រូវអង្គការ
ដកចេញពីមន្ទីររបស់ខ្លួនដែលកំពុងកាន់កាប់
បន្ថែមលើនេះក្នុងដែនរបស់ អៀង ធីរិទ្ធ ក៏កាន់បញ្ជី

ឈ្មោះអ្នកក្សត្តទាំងអស់ មកប្រកាសឈ្មោះមួយៗ
ដើម្បីស្វែងរកអ្នកពាក់ព័ន្ធ យុទ្ធជន និង យុទ្ធនារីណា
ដែលបានព្យាបាលសាច់ញាតិខ្លួនគឺត្រូវលើកដៃហើយ
តម្រូវឱ្យឡើងប្រែប្រួលចំពោះមុខសមូហភាពក្នុងអង្គនីយ
បែបផ្តាច់ការគឺ ត្រូវដើរតាមមាតិកាបក្ស និងមិនត្រូវ
ដើរតាមជនក្សត្តរបស់អង្គការទាំងនោះជាដាច់ខាត។
បន្ទាប់ពីនេះ ថ្នាក់ដឹកនាំធំៗនៅមន្ទីរពេទ្យ៣-១៧ ត្រូវ
បានអង្គការចាប់ខ្លួនស្ទើរតែទាំងអស់។ បន្តមកទៀត
គឺយុទ្ធជន យុទ្ធនារីពេទ្យ ៣-១៧ ហើយសូម្បីតែអ្នក

ដែលមានន័យថា គូបកាតក៏ត្រូវបានចាប់ខ្លួនបញ្ជូនទៅមន្ទីរសន្តិសុខស-២១ ជាបន្តបន្ទាប់។ ជាក់ស្តែងឯកសារប្រវត្តិរូបសកម្មភាពក្បត់របស់ឈ្មោះ ជុនយឹម ហៅ ខា មានតួនាទីជាយុទ្ធនារីមន្ទីរក-១៣ និងជាតំណាងក្រុមផ្ទះបាយពេទ្យ ៣-១៧ ក៏ត្រូវអង្គការចោទប្រកាន់ និង ចាប់មកសួរចម្លើយនៅថ្ងៃទី១ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៨។ នៅក្នុងឯកសារប្រវត្តិរូបរបស់ខា ក៏ឃើញ ខុចប្រធានមន្ទីរសន្តិសុខស-២១ សរសេររាយការណ៍ជូនថ្នាក់លើថា៖ សង្កេត «កម្លាំងដែលវា (ជុនយឹម ហៅ ខា) ឆ្លើយប៉ះសុទ្ធតែអ្នកនៅសង្គមកិច្ចផ្នែក ៣ (ពេទ្យ) ទាំងអស់។ តែជាក់ស្តែងត្រូវខុសប៉ុណ្ណា យើងខ្ញុំអត់ហ៊ានសន្និដ្ឋាន»។

ខាងក្រោមនេះ គឺជាប្រវត្តិសកម្មភាពរបស់យុទ្ធនារី ជុនយឹម ហៅ ខា ដែលបានសរសេរដោយអ្នកសួរចម្លើយឈ្មោះ ថន៖

ជុនយឹម ហៅ ខា ភេទស្រី អាយុ២៧ឆ្នាំ (ក្នុងឆ្នាំ១៩៧៨) កើតនៅភូមិអង្គ ឃុំក្រាំងយ៉ូរ ស្រុកស្អាង ខេត្តកណ្តាល។ តាំងពីកុមារភាព និងធំដឹងក្តីមក គឺខា រស់នៅរកស៊ីធ្វើស្រែជាមួយឪពុកម្តាយនៅស្រុកកំណើត។ ដល់ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៧១ ខា បានលួចរត់ចេញពីផ្ទះ ដើម្បីចូលទៅបម្រើកងទ័ពបដិវត្តន៍នៅមន្ទីរឃុំក្រាំងយ៉ូរ ស្រុក២០ តំបន់២៥។ នៅខែសីហា ឆ្នាំ១៩៧១ ឈ្មោះ ហំ មានតួនាទីជាគណៈស្រុកដង្កោ តំបន់១៥ បានមកយក ខា និង មិត្តនារីបួននាក់ទៀតឱ្យទៅនៅមន្ទីរស្រុកដង្កោជាមួយ។ នៅខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៧១ ឈ្មោះ ហំបានហៅ ខា ទៅសួរថា តើចូលធ្វើបដិវត្តន៍ដើម្បីអ្វី? ខា តបថាមិនដឹងព្រោះមិនយល់។ ប៉ុន្តែ ហំបានលើកថា ធ្វើបដិវត្តន៍គឺមិនស្រួលទេ ដល់បដិវត្តន៍ឈ្នះ ខា និង ក្រុមគ្រួសារ អាចត្រូវកំបុតកព្រោះកម្លាំងទាំងនេះ សុទ្ធតែជាខ្មែរក្រហម។ ដោយហេតុនេះ ខា ក៏សួរត្រឡប់ទៅ ហំ វិញថា តើគួរគិតយ៉ាងម៉េច? ទើប ហំបង្រៀនឱ្យ ខា ធ្វើយ៉ាងម៉េចត្រូវកុំឱ្យរបបខ្មែរក្រហមបានទទួលជ័យជម្នះ និងបានចាត់តាំង ខា ឱ្យធ្វើជាប្រធាននារី ឃុំត្រា ថែមទាំងឱ្យនាងកាម៉ាកទីតូនីទៅ ខា មួយគ្រឿងទៀត។ បន្ទាប់

ពីនេះ ហំបានចាត់តាំងឱ្យ ខា បំផុសផ្អែកនារីក្នុងឃុំត្រាកុំឱ្យចូលធ្វើបដិវត្តន៍ ដោយលើកពីករណីលំបាកៗ។ ខា ជឿតាមសំដី ហំ និងបានចុះធ្វើសកម្មភាពបំផុសយុទ្ធនារីក្នុងឃុំរយៈពេល១ខែ ប៉ុន្តែគ្មានប្រសិទ្ធិភាព។

នៅខែតុលា ឆ្នាំ១៩៧២ ហំ បានដក ខា ឱ្យទៅរៀនផ្នែកពេទ្យ ខាងខេត្តកំពង់ឆ្នាំងហៅពេទ្យ ៣-២៧ រួចឱ្យធ្វើសកម្មភាពបន្តដូចជា៖ ១) ឱ្យបំផ្លាញសម្ភារពេទ្យតាមលទ្ធភាពដែលអាចធ្វើទៅបាន។ ២) បំផុសសីលធម៌ឱ្យច្របូកច្របល់នៅក្នុងមន្ទីរពេទ្យ។ ហំបានទទួលសំនាម ខា ឱ្យទាក់ទងឈ្មោះ ហុង មានតួនាទីជាប្រធានមន្ទីរពេទ្យ ៣-២៧ (ក្រោយរំដោះអង្គការចាត់តាំង ហុង ជាអនុប្រធានមន្ទីរពេទ្យ ៣-១៧) ដល់ឆ្នាំ១៩៧៦ អង្គការដកទៅនៅខាងក្រសួងសង្គមកិច្ច ផ្នែកកំចាត់ជំងឺគ្រុនចាញ់។

នៅខែមីនា ឆ្នាំ១៩៧៣ ខា បានរៀនពេទ្យចប់។ ពេលនោះ ហុងបានមកជួប ខា និងសួរនាំអំពីឈ្មោះ ហំថាបានចាត់តាំងឱ្យ ខា ធ្វើសកម្មភាពអ្វីខ្លះ? រួចហើយ ហុង ក៏បានបញ្ជូន ខា ឱ្យទៅធ្វើការជាមួយយុទ្ធនារីរ៉ូន មានតួនាទីជាប្រធានផ្នែកព្យាបាលជំងឺទូទៅ និងវះកាត់នៅពេទ្យ ៣-២៧ ត្រូវអង្គការចាប់ខ្លួនក្នុងឆ្នាំ១៩៧៤។ យុទ្ធនារី រ៉ាត់ មានតួនាទីជាប្រធានក្រុមទទួលខាង ហុចសម្ភារវះកាត់នៅពេទ្យ ៣-២៧ បច្ចុប្បន្នប្រធានពេទ្យ ៣-២។ យុទ្ធនារី សុឃ្យឺន មានតួនាទីជាបុគ្គលិកពេទ្យ ៣-២៧ ក្នុងឆ្នាំ១៩៧៤ ត្រូវអង្គការចាប់ខ្លួន។ ហុង បានលើកពីខ្លឹមសារប្រជុំថាការដែលទទួលសំនាម ខា ឱ្យស្គាល់អ្នកទាំងបីខាងលើ គឺដើម្បីជាខ្សែសង្វាក់ បែកការកិច្ចឱ្យគ្នាអនុវត្តសកម្មភាពដូចជា៖ រ៉ូន ត្រូវទៅបំផ្លាញផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច។ រ៉ាត់ ត្រូវបំផ្លាញសម្ភារពេទ្យ និង សុឃ្យឺន ទៅ ខាងស្នង និងធ្វើយ៉ាងម៉េចកុំឱ្យថ្នាំនោះចាក់ និងប្រើប្រាស់បានឬ ធ្វើឱ្យប្រតិកម្មបន្ទាប់ពីចាក់ជាដើម។ ចំពោះ ខា គឺបំផុសឱ្យខូចសីលធម៌នៅក្នុងពេទ្យ ដើម្បីកុំឱ្យយុទ្ធជនគិតគូរពីសមរភូមិមុខ។ ខា បានធ្វើខុសផ្នែកសីលធម៌ជាមួយយុវជនមកសម្រាកពេទ្យ ចំនួន៥នាក់។ ដោយមានសកម្មភាពច្របូកច្របល់ញឹកញាប់

ពេករឿង ខូចសីលធម៌ នៅខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៧៣ ហ្មឺន បានឱ្យ ខា បញ្ឈប់សកម្មភាពទាំងនេះ រួចចាត់តាំងឱ្យ ទៅនៅផ្នែកពលកម្មដើម្បីចូលទៅបំប្លែងបំប្លាញ ចប កាំបិត ពូថៅ តាមលទ្ធភាពដែល ខា អាចធ្វើទៅបាន។

នៅខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៧៤ ហ្មឺន បានហៅ ខា, វ៉ាន់ មកប្រជុំនៅក្រោមដើមស្វាយ ដែលជាទីតាំងដាក់ អ្នកជំងឺប្រភេទឆ្លងពីមុន។ នៅពេលប្រជុំក៏មានឈ្មោះ ម៉ៅ បុគ្គលិកពេទ្យ ៣-២៧ បច្ចុប្បន្នបុគ្គលិកពេទ្យ ៣-១៧ អង្គការដកបាត់ហើយ, សយ បុគ្គលិកពេទ្យ ៣-១៧ បច្ចុប្បន្នបុគ្គលិកពេទ្យ ៣-១៧ ផ្នែកខាង វះកាត់, សៀន បុគ្គលិកពេទ្យ៣-១៧ បច្ចុប្បន្នគណៈ ផ្នែកវះកាត់ពេទ្យ៣-១៧ មកចូលរួមដែរ។ ខ្លឹមសារ នៃការហៅប្រជុំរបស់ ហ្មឺន គឺដើម្បីបន្តការអនុវត្ត សកម្មភាពបំប្លាញសម្ភារពេទ្យ ឆ្នាំពេទ្យ ទៅតាមមុខ សញ្ញាកន្លែងធ្វើការផ្សេងៗខ្លួន។

នៅថ្ងៃទី១២ខែឧសភាឆ្នាំ១៩៧៥ អង្គភាពពេទ្យ ៣-២៧ ត្រូវអង្គការផ្លាស់ឱ្យទៅនៅពេទ្យ ៣-១៧ ទាំងអស់។ កម្លាំងទាំងអស់ដែលបានប្រជុំរួច មិនអាច ធ្វើសកម្មភាពអ្វីបានទេ ព្រោះរវល់រៀបចំមន្ទីរពេទ្យ ថ្មី។ ចំណែក ហ្មឺន ក៏ធ្លាក់គូនាទឹមកម្រិតអនុប្រធាន មន្ទីរពេទ្យ ៣-១៧។ នៅខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៧៥ ហ្មឺន បានចាត់តាំង ខា និង វ៉ាន់ ឱ្យទៅធ្វើការផ្នែកគំណាង ក្រុមផ្ទះបាយ ពេទ្យ ៣-១៧ ក្នុងគោលបំណងឱ្យ បំប្លាញស្បៀងអាហារ ធ្វើយ៉ាងណាកុំឱ្យអង្គការចាប់ អារម្មណ៍។ រហូតដល់ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៧៥ រេលាម៉ោង ២រសៀល ហ្មឺន បានហៅ ខា, វ៉ាន់ និង ម៉ៅ ទៅប្រជុំ នៅផ្ទះមួយក្បែរទីតាំងសេដ្ឋកិច្ច ពេទ្យ ៣-១៧។ ការ ជួបលើកនេះ ហ្មឺន ចាប់និយាយពី ខា ធ្វើសកម្មភាព មិនបានការអ្វី ឆ្លើយ តាំងពីនៅក្នុងព្រៃ រហូតមកដល់ ទីក្រុង ធ្វើសកម្មភាពដូចបាយ ឡកបាយ ឡ រួច ហ្មឺន បន្តសរសើរ វ៉ាន់ ដែលបានធ្វើសកម្មភាពកន្លងមក បានល្អ និងលើក វ៉ាន់ ឱ្យទៅធ្វើជាប្រធានពេទ្យ ៣-២ (ពេទ្យស្ថិតនៅមន្ទីរពេទ្យលោកសង្ឃ) ។

នៅឆ្នាំ១៩៧៦ អង្គការបានដក ហ្មឺន ឱ្យទៅនៅ ក្រសួងសង្គមកិច្ច ហេតុនេះ ក៏ទាក់ទងគ្នាទៀតលែង

បាន។ មកដល់ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៧៦ ម៉ៅ បានហៅ ខា, សយ, សៀន មកប្រជុំ។ នៅទីតាំងប្រជុំ គឺឃើញ មាន វ៉ាន់ និង ម្នាក់ទៀតឈ្មោះ អ៊ឹម ជាប្រធានឃ្លាំង ឆ្នាំពេទ្យ៣-១៧ បច្ចុប្បន្ននៅឃ្លាំងដដែល ចូលរួម ដែរ។ ខ្លឹមសារប្រជុំគឺឱ្យបំប្លែងបំប្លាញអង្គការទៅតាម មុខសញ្ញាដែល សកម្មភាពខាងលើបន្តធ្វើ រហូតដល់ ឆ្នាំ១៩៧៧។

នៅខែសីហា ឆ្នាំ១៩៧៧ អង្គការបានដក ខា ឱ្យ ទៅនៅមន្ទីរក-១៣ ដែលមានទីតាំងជិតព្រែកហូរ ខាងត្បូងក្រុងតាខ្មៅ ដើម្បីធ្វើស្រែជាមួយយុទ្ធនារី ដទៃទៀតចំនួន១៥នាក់។ ស្ថិតនៅទីតាំងថ្មី ខា មាន ភាពស្និទ្ធស្នាលជាមួយនារីតែ៤នាក់ប៉ុណ្ណោះ មាន ឈ្មោះ ដូចជា៖ ១) រឹម ជាប្រធានផ្នែករោងចក្រត-៣។ ភា ជាយុទ្ធនារីរោងចក្រត-៣។ យន ជាប្រធានក្រុម ខាងជំងឺទូទៅនៅពេទ្យ៣-១៧ និង ជាតជាប្រធានក្រុម នៅមន្ទីរក-១។ អ្នកទាំងបួន គឺសុទ្ធតែមិនពេញចិត្ត ជាមួយការដឹកនាំរបស់អង្គការ រួចនាំគ្នាគិតរកវិធីធ្វើ ឱ្យប្រធានមន្ទីរមានភាពស្អុកស្អាញ និងការគ្រប់គ្រង លំបាកដោះស្រាយបញ្ហាសាមគ្គីភាព ព្រោះគណៈ មន្ទីរមិនគិតគូរដល់អ្នកមកក្រោយ។ នៅខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ១៩៧៧ គណៈមន្ទីរក-១៣ បានកោះហៅប្រជុំ ព្រម ទាំងផ្ដោតលើបញ្ហា ខា និង នារីទាំងបួនដែលបង្កបញ្ហា ដល់កន្លែង តាំងពីការដើរហើរគ្មានច្បាប់វិន័យ លេចបោច ដល់ដំណាំ ដែលជារួមគឺ បម្រើទុក្ខបាយកលខ្លាំង។ ដល់ ថ្ងៃទី១ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៨ អង្គការបានចាប់ខ្លួន ខា និង យន បញ្ជូនមកកាន់មន្ទីរស-២១ តែម្តង។

កំណត់ចំណាំ៖ អត្ថបទនេះដកស្រង់ចេញពី ចម្លើយសារភាពលេខ J000៧៥។ រាល់ចម្លើយ សារភាពរបស់អ្នកទោសទាំងអស់នៅមន្ទីរសន្តិសុខ ស-២១ សុទ្ធតែឆ្លងកាត់ការបង្ខិតបង្ខំ និងធ្វើ ទារុណកម្មយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរពីកងសួរចម្លើយរបស់ខ្មែរ ក្រហម។ ដូច្នេះយើងមិនអាចសន្និដ្ឋានបានថា ចម្លើយ សារភាពរបស់ ដុន យ៉ឹម ហៅ ខា ពិតប្រាកដឬ យ៉ាងណានោះទេ។

កែវ សាន ៖ លេខាស្រុកអូររាំងឱ្យ ភូមិភាគបូព៌ា (២០៣)

ជាវរជ្ជ មេត្តា

យុវនារីកងចល័តនៅតាមព្រំដែនកំពុងបញ្ឈប់ និងបោកបែន
ស្រូវ។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ខ្ញុំឈ្មោះ កែវ សាន ហៅ សុខ ភេទប្រុស អាយុ៤២ឆ្នាំ ក្នុងឆ្នាំ១៩៧៨ មានស្រុកកំណើត នៅភូមិព្រៃអង្គ្រង ឃុំជ្រៃធំ ស្រុកមាសបៃហក តំបន់២៣ ភូមិភាគបូព៌ា។ ខ្ញុំមានប្រពន្ធឈ្មោះ មោង ធួក។ គាត់ពិតប្រាកដខ្ញុំរស់នៅជាមួយឪពុកម្តាយដែល ប្រកបមុខរបរធ្វើស្រែចម្ការ។ ខ្ញុំរៀនបានត្រឹមថ្នាក់ ទី១០ ក៏ឈប់រៀន។ នៅឆ្នាំ១៩៩៣ ខ្ញុំចូលធ្វើជាខ្មែរ ឥស្សរ ឬហៅថាសិស្សឯកភាពឥស្សរដែលដឹកនាំ ដោយក្រុមកុម្មុយនីស្ត។

បន្ទាប់ពីប្រទេសកម្ពុជាទទួលបានឯករាជ្យពី បារាំង ខ្ញុំបានចូលបួសជាព្រះសង្ឃ។ នៅឆ្នាំ១៩៩៥ ខ្ញុំសឹកនឹងមកជួយធ្វើស្រែចម្ការឪពុកម្តាយ។ ក្រោយ

មកខ្ញុំបានទាក់ទងជាមួយឈ្មោះ កែវ អាន គឺជា ប្រធានយោសនាតំបន់២៣ ភូមិភាគបូព៌ា, សាជាតិ គឺជាសមាជិកតំបន់២៣ និងឈ្មោះ សារុន អតីតអ្នក បួសក្រោយមកគឺជាប្រធានពាណិជ្ជកម្ម ភូមិភាគ បូព៌ា។ ខ្ញុំទាក់ទងអ្នកទាំង៣ និងបានបញ្ចូលខ្ញុំជា សមាជិកបក្សកុម្មុយនីស្តឥណ្ឌូចិន ដែលបង្កើតឡើង ដោយ ហ្វីដឹមីញ ដែលត្រូវបានប្តូរឈ្មោះមក «បក្ស កុម្មុយនីស្តវៀតណាម» នៅខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ១៩៣០។ ខ្ញុំចូលជាសមាជិកបក្សកុម្មុយនីស្តឥណ្ឌូចិនដោយមាន សាជាតិ និង សារុន គឺជាអ្នកទទួលសំណើ ចំណែក

២) ក្នុងការដោះស្រាយជីវភាពប្រជាជន គឺអង្គការ ផ្តល់ជា សម្ភារប្រើប្រាស់ផ្សេងៗ ដូចជា៖ អំបិល ក្រណាត់ ប្រេងកាត និងសម្ភារជាច្រើនយ៉ាងទៀត ចែកចាយឱ្យប្រជាជនទេ ប្រសិនបើចែកចាយបន្តិច បន្តួចប៉ុណ្ណោះ ក្រៅពីនេះ លាក់ទុកត្រៀមផែនការធ្វើ រដ្ឋប្រហារ ហើយប្រជាជនមានការអត់ឃ្លានក៏មិន គិតគូរដោះស្រាយធ្វើឱ្យប្រជាជននៅរហែមរហាម។ ការផ្តល់ស្រូវឱ្យយូនឆ្នាំ១៩៧៥ មានពីរលើក ប្រហែល១.០០០តោន ដោយប្រគល់ឱ្យក្រសួង ពាណិជ្ជកម្មដឹកយកទៅឱ្យយូន។

នៅឆ្នាំ១៩៧៦ ផ្តល់ស្រូវឱ្យយូនចំនួន៣លើក ប្រហែលជាង២.០០០តោន ហើយឆ្នាំ១៩៧៧ ប្រហែលជាចំនួន៣លើកប្រហែល៤.០០០តោន ដោយចាត់តាំងខាងពាណិជ្ជកម្មដឹកដៃវា។ ក្រៅពី នេះ បងសុ បានឱ្យខ្ញុំ, វ៉ុឌី, សាក់ និងឈ្មោះ ឈាន គឺជាប្រធានយុវជនតំបន់២៤ រៀបចំកន្លែង និង រៀបចំបាយ ទឹកទទួលយូន និងកម្មាភិបាលក្បត់មក ប្រជុំម្តងទៀតនៅក្រើយតាហោ សួនដែលធ្លាប់ មកប្រជុំ។ ខាងយូនខ្ញុំស្គាល់ឈ្មោះ ហាយ សុ សមាជិកមជ្ឈិម, ទីថា តំណាងខេត្តតែនិងញ និង កម្មាភិបាលមជ្ឈិម និងមានគ្នាម្នាក់ទៀតតែខ្ញុំមិន ស្គាល់ឈ្មោះ និងមានកងការពារចំនួនជាង១០នាក់។ ការរៀបចំកម្មាភិបាល ទឹក និងកន្លែង ម្សៀតទៀត ខ្ញុំ និង សាក់ រៀបចំនារី សម្រាប់ទទួលយូននិង កម្មាភិបាលក្បត់លេងសើច។ នារីដែលខ្ញុំយកទៅ រៀបចំ មកពីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចរបស់ខ្ញុំ៤ នាក់គឺ ៖ សារីត, សំអន, សៀន និង សារីន គឺជាបុគ្គលិក សេដ្ឋកិច្ចតំបន់២៣។

នៅខែសីហា ឆ្នាំ១៩៧៧ បងមាន បានមក ទាក់ទងយកខ្ញុំពីតំបន់២៣ ឱ្យទៅនៅជាមួយគាត់ កាន់លេខស្រុកអូររាំងឌី ក្នុងតំបន់២២ ភូមិភាគបូព៌ា ហើយគាត់បានយក គុល ប៉ាង ហៅ ពិន និង យ៉ុង ទៅជាមួយខ្ញុំ។ បងមាន បានសួរអំពីសកម្មភាពខ្ញុំ ទាក់ទង ប៉ុន្តែខ្ញុំមិនទាន់ទាក់ទងខ្សែថ្មីទេមានតែ ខ្សែចាស់ដែលគឺ សាម៉ូល លេខស្រុកពារាំង តំបន់២២, គ្រី អនុលេខស្រុកពារាំង, ប៉ុង លេខ

ស្រុកលាងម តំបន់២២, សៀន លេខស្រុកមុខកំពូល តំបន់២២។ ក្រោយពីទទួលបានការណែនាំខ្ញុំចេញអនុវត្ត សកម្មភាពទៅលើគណៈសង្កាត់ដោយហៅមកប្រជុំ ហើយដាក់ផែនការ ត្រូវឱ្យប្រជាជនហូបបបរដោយ ប្រាប់ថាយើងត្រូវសន្សំសំចៃដូនអង្គការ, ២) ត្រូវ ដាក់ផែនការឱ្យប្រជាជនធ្វើការទាំងយប់ទាំងថ្ងៃមិន ឱ្យមានពេលសម្រាក, ៣) អ្នកប្រឆាំងនឹងផែនការ នេះត្រូវយកមកអប់រំ។ នៅខែតុលា ឆ្នាំ១៩៧៧ បងយាង ហៅគ្រប់លេខស្រុកមកប្រជុំនៅមន្ទីរ តំបន់២២ ភូមិភាគបូព៌ា។ ខ្ញុំមិនសូវប្រជុំបងយាង ប្រកាសឱ្យស្គាល់គ្នាជាខ្សែសង្កាត់លើកផែនការ ក្បត់៖ ត្រូវឆ្កែយ៉ាងណាឱ្យប្រជាជនលំបាក, បាត់ជំនឿ លើបដិវត្តន៍, បំផ្លាញខាងការកសាងប្រទេស, ត្រូវ ក្តាប់កងទ័ពឱ្យជាប់, កសាងពង្រីកកងទ័ព ឱ្យទៅ ជាកម្លាំងក្បត់, កងឈ្មួញត្រូវពង្រីកឱ្យទៅជាកម្លាំង របស់យើង។

នៅឆ្នាំ១៩៧៨ ក្រោយបងឈាន ត្រូវវប្បស សោ ភឹម លេខភូមិភាគបូព៌ា បានចុះក្តាប់សភាព ការក្នុងតំបន់២២ ហើយដាក់ សាម៉ូល ជាលេខ ស្រុក និងជាអនុលេខតំបន់ និងខ្ញុំជាសមាជិក អចិន្ត្រៃយ៍តំបន់។ ពេលនោះ សាម៉ូល ប្រាប់ខ្ញុំថា តាភឹម ក៏ជាមេដឹកនាំប្រឆាំងដែរ។ យើងបាននាំគ្នា ទៅជួប តាភឹម នៅសាលាស្រុកពារាំងហើយ សា ម៉ូល រាយការណ៍ប្រាប់តាភឹម បន្ទាប់មក តាភឹម បាន ណែនាំយើងឱ្យបន្តសកម្មភាពទៀត។ បងឈាន ប្រាប់ ថា តាមសេចក្តីសម្រេចពីភូមិភាគត្រូវធ្វើរដ្ឋប្រហារ នៅខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៧។ ដូច្នេះគ្រប់ស្រុក និង តំបន់នីមួយៗត្រូវពង្រឹងជំហរ និង ត្រូវកំណត់យក នៅពេលធ្វើបុណ្យថ្ងៃ១៧ មេសា។ ពេលនោះយើង ត្រូវឈោ សនាបដិសេធបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា គឺ លែងទទួលស្គាល់ ដូច្នេះ បញ្ហានេះយើងត្រូវប្រើ កម្លាំងកងទ័ពវាយជាមួយកងទ័ពអង្គការ។ មុខព្រាញ ដែលត្រូវអនុវត្តគឺ៖ ១) កងទ័ពតំបន់២២ ទទួលមុខ សញ្ញាពីស្រុកកញ្ជ្រៀមមកទល់ស្រុកត្បូងឃ្មុំសហការ ជាមួយកងទ័ពស្រុកក្នុងតំបន់២២ ហើយចាប់ដៃគូ ជាមួយកងទ័ពតំបន់២០ និង តំបន់២១ គឺចាប់ដៃ

គ្នាវាយដូចនឹងកងទ័ពយួន កម្ទេចកងទ័ពអង្គការ
និងកងទ័ពភូមិភាគកណ្តាល ឯដ្ឋកខាងត្បូងគឺតំបន់
២៣ និងកងទ័ពភូមិភាគបូព៌ាទទួល។ ចំពោះកងទ័ព
តំបន់២២ និងកងទ័ពភូមិភាគបូព៌ាមួយចំនួនដែល
បោះទីតាំងប្រចាំម្តុំអរិយក្សត្រ គឺត្រូវវាយចូលភ្នំពេញ
កងទ័ពនេះមានឈ្មោះ រ៉ាន សមាជិកសេនាធិការ
យោធាតំបន់ភូមិភាគបូព៌ា គឺជាអ្នកទទួលខុសត្រូវ។
ឯដ្ឋកមូលដ្ឋានដល់ពេលកំណត់ត្រូវយោសនា
បដិសេធដែលទទួលស្គាល់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា។

នៅថ្ងៃទី២៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៧៨ មាន
សភាពការណ៍កើតឡើងកងទ័ពអង្គការចាប់
កម្មាភិបាលនៅក្នុងភូមិភាគបូព៌ាទាំងស្រុក ទាំង
តំបន់ ដល់ថ្ងៃទី២៦។ ពេលនោះបដិសេធនា ហៅខ្ញុំ
ពិន ទៅណែនាំឱ្យប្រមូលកម្លាំងទៅវាយជាមួយទ័ព
អង្គការដោយប្រាប់ឱ្យសហការជាមួយមានស្រុក
អូររាំងឌី ស្រុកកោះសូទិន ស្រុកពារាំង ហើយបដិ
សេធនា រៀបចំមុខព្រួញឱ្យចុះទៅវាយ។ ខ្ញុំនៅស្រុក
អូររាំងឌីទទួលមុខព្រួញពីភូមិព្រែកព័ន្ធដែល ឃុំចុង
អង្គ្រង់មកទទួលនិងភូមិចុងអង្គ្រង់, សារ៉ែត ស្រុក
ស្មុំធរកណ្តាល ទទួលខុសត្រូវមុខព្រួញ ផ្សារស្នួល,
ពិន ស្រុកកោះសូទិន ទទួលនៅពាមជីវីហមកទល់
ចម្ការកៅស៊ូពាមជាំង, ត្រី ស្រុកពារាំង ទទួលនៅ
ភូមិពាន ដល់ជាតិលេខ១៥មកទល់ភូមិអំពិល
ស្រុកស្មុំធរកណ្តាល, កងទ័ពតំបន់២២ ទទួលពីភូមិ
ពានមកទល់ភូមិស្វាយទៀប ស្រុកស្មុំធរកណ្តាល,
កងទ័ពខាងសេនាធិការ ទទួលពីដល់ទទឹងភូមិទួល
ទ្រាទៅផ្សារស្នួល។ ក្រោយពីទទួលបានការណែនាំ
រួច ខ្ញុំមកប្រមូលកម្លាំងរបស់ខ្ញុំដែលបានរៀបចំ
នៅក្រសួងសន្តិសុខ។ ដល់ថ្ងៃទី២៨ ខែឧសភា
ឆ្នាំ១៩៧៨ ខ្ញុំប្រគល់ភារកិច្ចឱ្យឈ្មោះ ឯម ដឹកនាំ
កម្លាំងចំនួន១៩នាក់ និងឈ្មួញចំនួន១៥នាក់ទៅវាយ
ជាមួយទ័ពអង្គការតាមមុខសញ្ញាដែល បដិសេធនា
កំណត់ ប៉ុន្តែពេលនោះកងទ័ពភូមិភាគបូព៌ាដូះ
អារុជតាំងពីថ្ងៃទី២៦រួចមកហើយ ទើបខ្ញុំដូះអារុជ
នៅថ្ងៃទី២៩ តាំងពីម៉ោង១០ព្រឹកដល់ម៉ោង១

យុវជន យុវនារី កងចល័តនៅតាមព្រំដែនកំពុងជញ្ជូនស្រូវ
យកមកទុក។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

រសៀល។ កងទ័ពអង្គការមានច្រើនប្រភេទ បើកដេញ
កម្លាំងរបស់ខ្ញុំមកដល់ភូមិព្រែកព័ន្ធដែល ទើបកងទ័ពខ្ញុំ
រត់មកសម្រាកនៅភូមិព័ន្ធ ឃុំដំរិល ដល់ពេលល្ងាច
ខ្ញុំបានទទួលសេចក្តីវាយការណ៍ពីខាងសន្តិសុខថា
កម្លាំងខ្ញុំស្លាប់អស់៣នាក់ និងឈ្មួញម្នាក់ ចំណែកឯ
កងទ័ពអង្គការស្លាប់អស់៣នាក់ដែរ។ ខ្ញុំណែនាំឱ្យ
ចូលទៅយកសពកងទ័ពពលីដល់ថ្ងៃទី៣០ ខែឧសភា
បានយកសពនោះបាន ហើយកងទ័ពខ្ញុំប្រគល់ស្មារតី
មួយចំនួនដែរ។ នៅថ្ងៃទី៣១ ខែឧសភា ទ័ពរបស់ខ្ញុំមិន
ទាន់បានប្រយុទ្ធទេ បដិសេធនា មកណែនាំថាឱ្យឈប់
ទាំងអស់គ្នាឱ្យរង់ចាំអង្គការមកដោះយ៉ាងម៉េចចាំ
មើលទៀត។ នៅថ្ងៃទី៣ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៧៨
កងទ័ពអង្គការចូលមកដល់ស្រុកអូររាំងឌីហើយខ្ញុំ
ក៏ចូលទៅទាក់ទងដែរ។ ពេលនោះទ័ពអង្គការឱ្យខ្ញុំ
ប្រមូលប្រធានឃុំគ្រប់ឃុំថា មកប្រជុំតែក្រោយពេល
ជួបគ្នាអង្គការបានចាប់ខ្លួនខ្ញុំ ប្រធានឃុំទាំងអស់នៅ
សល់តែឈ្មោះ ឆៃ ម្នាក់ប៉ុណ្ណោះ។

កំណត់ចំណាំ៖ អត្ថបទនេះដកស្រង់ចេញពី
ចម្លើយសារភាពលេខ D ៤១៧១៣ ។ រាល់ចម្លើយ
សារភាពរបស់អ្នកទោសទាំងអស់នៅមន្ទីរ
សន្តិសុខ ស-២១ សុទ្ធតែឆ្លងកាត់ការបង្ខិតបង្ខំ
និងធ្វើឱ្យរណាកម្មយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរពីកងស្មារតីយុវរបស់
ខ្មែរក្រហម។ ដូច្នេះយើងមិនអាចសន្និដ្ឋានបានថា
ចម្លើយសារភាពរបស់ កែវ សាន ពិតប្រាកដ ឬ
យ៉ាងណានោះទេ។

កិច្ចសហការរវាងរដ្ឋបាលស្រុកបុរីអូរស្វាយ- សែនជ័យ និងមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

ដើម្បីកែប្រែបរិស្ថាន និងបង្កើនប្រសិទ្ធភាពសាសន៍ ជោសន្តិភាព
ការអភិវឌ្ឍន៍ និងការថែរក្សាករណីណែនាំ សង្គមរាស្ត្រនិយម សម្តេចឪ-
សម្តេចម៉ែ (បុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ)

សោម ប៊ុនថន

អគារមរតកសង្គមរាស្ត្រនិយម សម្តេចឪ-សម្តេចម៉ែ (បុរី
អូរស្វាយ-សែនជ័យ) ស្ថិតនៅក្នុងឃុំអូរស្វាយ ស្រុកបុរី
អូរស្វាយ-សែនជ័យ ខេត្តស្ទឹងត្រែង ជាប់ព្រំដែន ឆ្នាំ១៩៩៩
(បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ព្រះរាជបណ្ណាល័យ ហ្លួងម៉ែនៃមជ្ឈមណ្ឌល
ឯកសារកម្ពុជា ដោយមានកិច្ចសហការពីរដ្ឋបាល
ស្រុកបុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ កាលពីឆ្នាំ២០២៤
កន្លងមក បានសាងសង់អគារមរតកសង្គមរាស្ត្រ
និយម សម្តេចឪ សម្តេចម៉ែ (បុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ),
បណ្ណាល័យបណ្ណេតទឹក, ទូកដឹកអ្នកដំណើរ ដើម្បី

បម្រើដល់ការអប់រំរបស់សិស្សានុសិស្ស និងផ្តល់
ដល់ប្រយោជន៍សម្រាប់ប្រជាជននៅក្នុងសហគមន៍
ទាំងមូលដំណាក់កាលទី១នេះ ឧបត្ថម្ភដោយ
ទីភ្នាក់ងារសម្របសម្រួលកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ
របស់ប្រទេសតួកគី (TIKA) ។

បន្ទាប់ពីចប់កិច្ចសហការដំណាក់កាលទី១ ជាមួយសមិទ្ធផលជាច្រើនដែលបានកសាងឡើង នៅឆ្នាំ២០២៥ នេះ ព្រះរាជបណ្ណាល័យ ហ្វូងម៉ែនៃមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា និងរដ្ឋបាលស្រុកបុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ ចាប់ផ្តើមគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍បុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ ដំណាក់កាលទី២ ដែលជាគម្រោង «កែប្រែសណ្ឋានដីបន្ទាប់ពីសង្គ្រាម និងអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ទៅជាសណ្ឋានដីសន្តិភាព និងការអភិវឌ្ឍន៍»។ គម្រោងនេះរួមមាន ៖ ការកសាងផ្លូវមាត់ទន្លេ, ផ្លូវលំហែហត់ប្រាណភ្នំភូមិ, កសិដ្ឋានសហគមន៍ រោងពាណិជ្ជកម្មសហគមន៍, ដុះលំហែសហគមន៍, សួនច្បារប្រវត្តិសាស្ត្រ, រូបចម្លាក់, បង្គោលដៃសុវត្ថិភាពច្រាំងទន្លេ និងស្លាកសញ្ញាសហគមន៍។

ជាមួយនឹងទីតាំងតែមួយគត់នៅតាមព្រំដែនកម្ពុជា និង ឡាវ សហគមន៍បុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យគឺជាសហគមន៍កោះដែលមានប្រវត្តិវប្បធម៌ដ៏សម្បូរបែប ជីវចម្រុះ និងបរិស្ថានទន្លេ-កោះ ដែលមានសក្តានុពលយ៉ាងសំខាន់សម្រាប់ទេសចរណ៍កម្ពុជានិងបរទេស។

សហគមន៍បុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ មានកោះចំនួនប្រាំមួយ (កោះនីមួយៗមានភូមិរបស់ខ្លួន) កំពង់ដៃ និងមន្ទីរពេទ្យតូចមួយដែលសាងសង់ដោយសម្តេចព្រះមហាក្សត្រ នរោត្តម មុនិនាថ សីហនុ ព្រះវររាជមាតាជាតិខ្មែរ។ សហគមន៍នេះមានប្រជាជនប្រហែល ២០.០០០នាក់។ ដោយសារសហគមន៍ភាគច្រើនគឺជាកោះ និងមានទីតាំងស្ថិតនៅតំបន់ជាប់ស្រយាលតាមព្រំដែន ដែលជាទូទៅសហគមន៍នេះត្រូវនៅឯកោពីប្រភពធនធានសេវាសាធារណៈ និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជាជាប់ទាក់ទងជាមួយប្រទេសកម្ពុជានិងតំបន់អភិវឌ្ឍន៍។ បើទោះបីជាសហគមន៍នេះមានភាពលេចធ្លោជាបន្ទាយយោធាប្រវត្តិសាស្ត្រដែលបង្កើតឡើងដោយសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ព្រះបរមរតនកោដ្ឋក៏ដោយ ក៏ប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់តំបន់នេះមិនទាន់មានឯកសារច្បាស់លាស់នៅឡើយ ហើយ

សម្រាប់ហេតុផលនេះ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាកំពុងស្វែងយល់ពីលទ្ធភាពនៃការកំណត់តំបន់នេះជាតំបន់ការពារដោយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា។

សហគមន៍បុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ មានសារសំខាន់សម្រាប់ហេតុផលពីរយ៉ាងគឺ ៖ (ទី១) ក្នុងនាមជាបន្ទាយយោធាមួយរបស់សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ព្រះបរមរតនកោដ្ឋ សម្រាប់ការពារព្រំដែនកម្ពុជា ដែលព្រះរាជវង្សានុវង្សកម្ពុជាចាត់ទុកថាគឺជាទីតាំងប្រវត្តិសាស្ត្រដ៏សំខាន់មួយដែលមានរូបសំណាកអតីតព្រះមហាក្សត្រ។ ក្នុងន័យនេះដែរ សហគមន៍បុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ មានសំណង់វប្បធម៌ និងប្រវត្តិសាស្ត្រផ្ទាល់ និងជាកេរដំណែលរបស់សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ព្រះបរមរតនកោដ្ឋ ក្នុងនាមជាអ្នកបង្កើតប្រទេសកម្ពុជាសម័យទំនើប។ ទាហានចាស់ៗសម័យសង្គ្រាមស្ត្រីនិយមមួយចំនួនដែលមកពីក្រៅសហគមន៍បុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យបានបន្តរស់នៅក្នុងតំបន់នេះជាមួយក្រុមគ្រួសាររបស់ខ្លួន។ (ទី២) ដោយសារសហគមន៍នេះមានទឹកទន្លេដ៏ស្រស់ស្អាតបរិស្ថានបរិសុទ្ធនិងមានជីវចម្រុះដ៏សម្បូរបែប ធ្វើឱ្យសហគមន៍នេះមានភាពកាន់តែលេចធ្លោនិងមានតម្លៃជាតំបន់អេកូទេសចរណ៍ ជាមួយនឹងទីកាសពាណិជ្ជកម្មបន្ថែមតាមរយៈការដាំដុះ និងពាណិជ្ជកម្មការហែលទឹកជាជាមួយព្រំដែន ឡាវ។

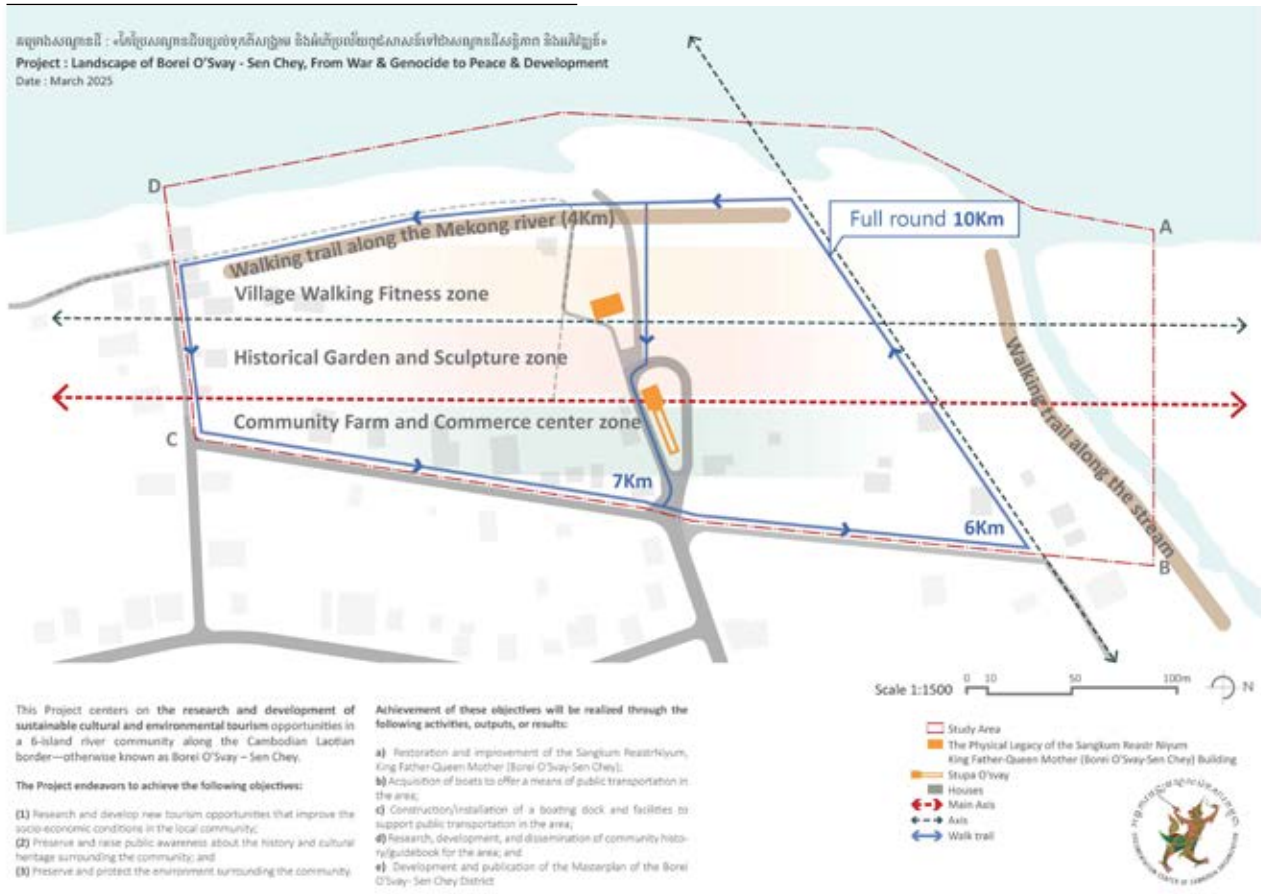
ភ្ញៀវទេសចរកម្ពុជានឹងចាប់អារម្មណ៍សហគមន៍បុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ ដោយសារជាស្នាព្រះហស្តរបស់សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ព្រះបរមរតនកោដ្ឋ មកកសាងក្នុងតំបន់នេះដំបូង ហើយបានបន្សល់នូវសំណង់វប្បធម៌ និងប្រវត្តិសាស្ត្ររួមបញ្ចូលស្តុបបុរីអូរស្វាយរបស់ព្រះអង្គ។ ភ្ញៀវទេសចរបរទេសនឹងត្រូវបានទាក់ទាញទៅកាន់បរិស្ថាននិងជីវចម្រុះបន្ថែមពីលើតំបន់ដែលស្ថិតនៅតាមបណ្តោយព្រំដែនកម្ពុជានិង ឡាវ។ កោះមួយក្នុងចំណោមកោះជាច្រើនដែលអ្នកស្រុកក្នុងតំបន់នេះហៅថា «កោះទន្សាយ» មានឆ្នេរខ្សាច់សក្បូន និងជាផ្នែកសំខាន់នៃតំបន់ទន្លេដែលត្រូវបានការពារដោយអនុសញ្ញា «រាមសារ» ស្តី

ពីតំបន់ដីសើមដែលមានសារៈសំខាន់ជាអន្តរជាតិ ជាពិសេសជាជម្រកសត្វស្លាប។ វិស័យទេសចរណ៍ មិនមែនជាមធ្យោបាយសម្រាប់សហគមន៍ក្រីក្រ និង ជាច្រើនយាលនោះទេ ប៉ុន្តែវាគឺជាមធ្យោបាយមួយ ដើម្បីកែលម្អសេដ្ឋកិច្ចសង្គមរបស់សហគមន៍ដែល សក្តានុពលសម្រាប់ទេសចរណ៍នៅតែមិនទាន់ត្រូវ បានប្រើប្រាស់។ ទេសចរណ៍អាចបង្កើតឱកាសការងារ ដោយផ្ទាល់ក្នុងវិស័យផ្សេងៗ ដូចជា បង្កើតប្រាក់ ចំណូលតាមរយៈការលក់ផលិតផល និងសេវាកម្ម ក្នុងស្រុកដល់ភ្ញៀវទេសចរជំរុញការអភិវឌ្ឍន៍ហេដ្ឋា រចនាសម្ព័ន្ធ និងការលើកកម្ពស់ការអភិរក្សវប្បធម៌ ដែលទាំងអស់នេះអាចរួមចំណែកដល់ការកាត់បន្ថយ

ភាពក្រីក្រ និងកំណើនសេដ្ឋកិច្ចនៅក្នុងសហគមន៍។ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា សហការជាមួយ រដ្ឋបាលស្រុកបានធ្វើការស្រាវជ្រាវលើគម្រោង «ការ អភិវឌ្ឍន៍ទេសចរណ៍វប្បធម៌ និងទេសចរណ៍បរិស្ថាន» ប្រកបដោយនិរន្តរភាពនៅក្នុងសហគមន៍ទន្លេ-កោះ ចំនួន៦ តាមបណ្តោយព្រំដែនកម្ពុជា និង ឡាវ ដែល ប្រជាជនស្គាល់ថា បុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ។

គម្រោងកែប្រែសណ្ឋានដីបន្ទាល់ទុកពីសម័យសង្គ្រាម និង របបប្រល័យពូជសាសន៍ ទៅជាសណ្ឋានដីសន្តិភាព និង ការអភិវឌ្ឍន៍ នៅឃុំអូរស្វាយ ស្រុកបុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ ខេត្តស្ទឹងត្រែង។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

សហភាពសហព័ន្ធយុវជនកម្ពុជា វិទ្យាល័យ ប៊ុន រ៉ានី ហ៊ុន សែន ក្នុងវិស័យ

ទស្សនកិច្ចនៅផ្ទះសហគមន៍ភូមិក្នុងលើ និងមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកោះថ្ម
ដើម្បីស្វែងយល់ពីប្រវត្តិសាស្ត្រ និងការសម្រេចបានសន្តិភាពនៅកម្ពុជា

រូប ដំណើរ

នៅ វេលាម៉ោង ៧:៣០ នាទីព្រឹក ថ្ងៃទី២០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៥ សហភាពសហព័ន្ធយុវជនកម្ពុជា (ស.ស.យ.ក) សាខាវិទ្យាល័យ ប៊ុន រ៉ានី ហ៊ុន សែន ក្នុងវិស័យ ទទួល ស្រុកមេមត់ ខេត្តត្បូងឃ្មុំ ចំនួន ១៣ នាក់ ក្នុងចំណោមនោះមានស្រី៧ នាក់ បានមក ទស្សនកិច្ចនៅផ្ទះ សហគមន៍ភូមិក្នុងលើ និងមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកោះថ្មនៃមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា។

ជាកិច្ចចាប់ផ្តើមកម្មវិធី លោក ឡុង ដានី នាយក មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកោះថ្ម បានដឹកនាំយុវជន

លោក ឡុង ដានី នាយកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកោះថ្មធ្វើបទ បង្ហាញអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម និងការសម្រេចបាន សន្តិភាពនៅប្រទេសកម្ពុជា ដល់សហភាពសហព័ន្ធយុវជន កម្ពុជា សាខាវិទ្យាល័យ ប៊ុន រ៉ានី ហ៊ុន សែន ក្នុងវិស័យ (មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ទស្សនាផ្ទះ សហគមន៍ភូមិក្នុងលើ និងបានបង្ហាញ ផ្ទាំងព័ត៌មានអំពីចំនួន៤ ផ្ទាំងដូចខាងក្រោម៖

ផ្ទាំងព័ត៌មានទី១៖ បង្ហាញពីចំណុចចាប់ផ្តើម ដែល សម្តេចតេជោ ហ៊ុន សែន និងយុទ្ធមិត្ត៤ រូប បាន ចេញពីកោះថ្ម នៅថ្ងៃទី២០ ខែមិថុនាឆ្នាំ១៩៧៧ ដើម្បីឆ្ពោះទៅរកការកសាងកងកម្លាំងប្រដាប់

សម្តេច ហ៊ុន សែន សួរសុខទុក្ខប្រជាជន ឃុំទន្លេ ដែលភៀសខ្លួនទៅរស់នៅតាមជម្រក ភ្នំស្រុកស្នួល ខេត្តក្រចេះ នៅថ្ងៃទី២២ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៧៨។
(បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

សម្តេច ហ៊ុន សែន ដឹកនាំព្រះសង្ឃ និងប្រជាជន ចូលរួមការប្រារព្ធពិធីមិទ្ធិញ្ញបត្តិការណ៍សិរីសោមក្តី សង្គ្រោះជាតិកម្ពុជា នៅលើទឹកដីស្រុកស្នួល ខេត្តក្រចេះ ថ្ងៃទី២២ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៧៨។
(បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

អាវុធសាមគ្គីសង្គ្រោះជាតិកម្ពុជាវាយផ្តួលរំលំរបប ប្រល័យពូជសាសន៍ ប៉ុល ពត។ ដោយសារមាន ថ្ងៃទី២០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៧៧ ទើបកងកម្លាំង ប្រដាប់អាវុធសាមគ្គីសង្គ្រោះជាតិកម្ពុជាត្រូវបាន បង្កើតឡើងនៅថ្ងៃទី២២ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៧៨ បន្ត មកទៀតទើបអង្គការចាត់តាំងនយោបាយ គំរោងសិរី សោមក្តីសង្គ្រោះជាតិកម្ពុជាបានកើតឡើងនៅថ្ងៃទី២ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៧៨ ក្នុងស្រុកស្នួល ខេត្តក្រចេះ។ កង កម្លាំងរណសិរីសោមក្តីសង្គ្រោះជាតិកម្ពុជា បាន សហការជាមួយកងទ័ពស្ម័គ្រចិត្តវៀតណាមវាយ សម្រុកចូលប្រទេសកម្ពុជាពីទិសខាងកើត និងបាន វាយផ្តួលរំលំរបបប្រល័យពូជសាសន៍ ប៉ុល ពត បានទាំងស្រុង នៅថ្ងៃទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩។ បន្ទាប់មករបបថ្មីមួយបានកើតឡើង គឺរបបសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា។ ហេតុនេះហើយបានបង្កើត បានជាសំណួរជាច្រើនទៀត៖ ប្រសិនបើសម្តេចមិន ធ្វើដំណើរទៅប្រទេសវៀតណាម តើប្រទេសជាតិ និងប្រជាជនទៅជាយ៉ាងណា? ចុះប្រសិនបើសម្តេច

ពន្យារពេលធ្វើដំណើរ ដើម្បីរំដោះប្រទេសជាតិ តើ ប្រជាជនទៅជាយ៉ាងណា? ជាការពិតណាស់ ការ ពន្យារពេលធ្វើឱ្យជីវិតមនុស្សបាត់បង់កាន់តែច្រើន ហើយបើគ្មានថ្ងៃទី២០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៧៧ គ្មាន ថ្ងៃទី២២ ក៏គ្មានថ្ងៃទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ ដែរ។

ឆ្នាំ១៩៧៨ ៖ បានបង្ហាញអំពីដំណើរការ ស្វែងរកសន្តិភាពរវាងភាគីខ្មែរ និងខ្មែរ។ សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ និងសម្តេច ហ៊ុន សែន គឺជាតួអង្គ សំខាន់ក្នុងការចរចាស្វែងរកសន្តិភាពនៅកម្ពុជា។ សម្តេច ហ៊ុន សែន បានចាប់ផ្តើមដោយការកសាង ទំនាក់ទំនងជាមួយសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ក្នុង គោលបំណងបង្កើតការកាន់កាប់ដំបូងលើកដំបូង រវាងសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ និងសម្តេច ហ៊ុន សែន នៅចន្លោះថ្ងៃទី២២ ដល់៤ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៧៨ នៅហ្វូរ អង់តាដីន ប្រទេសបារាំង ដែលមានចម្ងាយ ប្រហែល១០០គីឡូម៉ែត្រ ភាគឦសាននៃទីក្រុង ប៉ារីស។ ចាប់ពីតាំងពេលនោះមក សម្តេច ហ៊ុន សែន កាន់តែមានទំនាក់ទំនងល្អប្រសើរជាមួយសម្តេចឪ

លោក ឡុង ជាតិ នាយកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកោះថ្មធ្វើបទបង្ហាញពីព័ណ៌ស្តីពីដំណើរឆ្ពោះទៅការផ្តល់លំហូររបបប្រល័យពូជសាសន៍ប៉ុល ពត ថ្ងៃទី២០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៧៧ របស់សម្តេច តេជោ ហ៊ុន សែន នៅផ្ទះសហគមន៍ដាតិភាគតិចសៀងភូមិក្តុលលើ ដល់យុវជនមកពីសហភាពសហព័ន្ធយុវជនកម្ពុជា សាខាវិទ្យាល័យ ប៊ុនរ៉ានី ហ៊ុន សែន ក្នុងផ្សារ។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ដើម្បីគាំទ្រកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីដំណោះស្រាយនយោបាយនៅកម្ពុជា។ កិច្ចប្រជុំពិសេស ដែលជានិមិត្តរូបរបស់ឪពុក និងកូននេះ បាននាំដល់ការចុះកិច្ចព្រមព្រៀងសន្តិភាព ទីក្រុងប៉ារីស ថ្ងៃទី២៣ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៩១ និងការបោះឆ្នោតជាសកលនៅថ្ងៃទី២៣ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៩៣។ ពេលនេះភាគីខ្មែរក្រហម បានធ្វើពហិការ មិនព្រមចូលរួមបោះឆ្នោតសកល ឆ្នាំ១៩៩៣។

ផ្នែកពិព័រណ៍ទី៣ ៖ សន្តិភាពដោយកម្រ គឺការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រកន្លឹះរបស់សម្តេច ហ៊ុន សែន ក្នុងការបញ្ចប់សង្គ្រាមដោយអនុវត្ត «នយោបាយ ឈ្នះ ឈ្នះ»។ នៅឆ្នាំ១៩៩៤ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានបង្កើតច្បាប់ដាក់ក្រមខ្មែរក្រហមឱ្យនៅក្រៅច្បាប់។ បន្ទាប់មក សម្តេច ហ៊ុន សែន បានចាប់ផ្តើមអនុវត្តគោលនយោបាយ ឈ្នះ ឈ្នះ។ គោលនយោបាយ ឈ្នះ ឈ្នះ របស់សម្តេច ហ៊ុន សែន មានធាតុផ្សំសំខាន់ៗ ចំនួន៣៖ ១) ការធានាអាយុជីវិត ២) ការធានាអាជីព និងមុខរបរ ៣) ការធានាកម្មសិទ្ធិឯកជន។

ការធានាទាំងបីខាងលើបានធ្វើឱ្យខ្មែរក្រហមជឿជាក់ និងធ្វើសមាហរណកម្មជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាល។ គោលនយោបាយ ឈ្នះ ឈ្នះ បានចាប់ផ្តើមចេញពីកងទ័ពខ្មែរក្រហមនៅតំបន់ភ្នំឱរ៉ា លំបានធ្វើសមាហរណកម្មជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានៅថ្ងៃទី១១ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ១៩៩៦ និងបានបន្តផ្ទុះនៅតំបន់ម៉ាវ ឡ - ប៉ៃលិន ដោយកងទ័ពខ្មែរក្រហមនៅតំបន់នេះបានធ្វើសមាហរណកម្មជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានៅខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៩៦។ កងទ័ពខ្មែរក្រហមនៅតំបន់ផ្សេងៗទៀត បានធ្វើសមាហរណកម្មជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាជាបន្តបន្ទាប់។ តំបន់អន្លង់វែង ដែលជាតំបន់ខ្មែរក្រហមចុងក្រោយបានធ្វើសមាហរណកម្មជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បន្ទាប់ពីមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម រួមមាន៖ នួន ជា ខៀវ សំផន

អៀង សារីបានទៅដល់គេហដ្ឋាន សម្តេច ហ៊ុន សែន នៅទីក្រុងតាខ្មៅក្នុងថ្ងៃទី២៧ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៩៨។ ចាប់ពីពេលនោះមកប្រទេសកម្ពុជាទទួលបានសន្តិភាពពេញលេញ។

ផ្លូវពិភាក្សាទី៤ : បន្ទាប់ពីទទួលបានសន្តិភាពពេញលេញនៅថ្ងៃទី២៧ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៩៨ កងយោធពលខេមរភូមិន្ទបានបំពេញតួនាទីដ៏ទុក្ខុក្ខជាតិសម្រាប់ជាតិ និងអន្តរជាតិ។ ជាពិសេសកងយោធពលខេមរភូមិន្ទ តែងតែប្តេជ្ញាក្នុងការបំពេញបេសកកម្មដ៏ពិសេសសម្រាប់ប្រវត្តិសាស្ត្រដូចខាងក្រោម៖

- ការការពារបូរណភាពទឹកដី និងអនុវត្តប្រកាន់ខ្ជាប់ច្បាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញរបស់ប្រទេស។
- ការ ទាមទារឯករាជ្យពីអាណានិគមនិយម (ថ្ងៃទី០៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៥៣)។
- ការចូលរួមយ៉ាងពេញទំហឹង ក្នុងកិច្ចស្វែងរកសុខសន្តិភាព ដូចជាប្រទេស (ថ្ងៃទី២៧ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៩៨)។
- ក្រៅពីភារកិច្ចស្នូល កងយោធពលខេមរភូមិន្ទ ក៏បានកាន់កាប់ដីឈើការពារក្រសួងសន្តិភាពរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ តាមរយៈការចូលរួមរបស់កងកម្លាំងប្រទេសកម្ពុជា នៅក្រោមឆ័ត្ររបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ។
- ចូលរួមយ៉ាងសកម្មជួយដល់រាជរដ្ឋាភិបាល ក្នុងការដោះស្រាយគ្រោះមហន្តរាយដោយធម្មជាតិ និង ជំងឺកាចសាហាវ (កូរីដ-១៩)។
- កម្ពុជា គឺជាប្រទេសតូចតែមានបេះដូងធំ។ បើទោះជាប្រឈមនឹងការឆ្លងពីជំងឺរាតត្បាតកូរីដ-១៩ តែកងយោធពលខេមរភូមិន្ទនៅតែបន្តការចូលរួមនៅក្នុងការប្តេជ្ញាបន្តភារកិច្ចរបស់ខ្លួនដើម្បីជាតិ និងអន្តរជាតិ។ សម្តេចតេជោ ហ៊ុន សែន អតីតនាយករដ្ឋមន្ត្រី ដែលតំណាងឱ្យប្រជាជនកម្ពុជាទូទាំងប្រទេស បានបង្ហាញសណ្តានចិត្តមនុស្សធម៌នៅក្នុងឱកាសជាច្រើន។ ជាទូទាហរណ៍មួយ នៅពេលស្ថិតនៅក្រោមការ

លោក ឈ្មោះ វ៉ា បុគ្គលិកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកោះថ្មធ្វើបទបង្ហាញស្តីពីប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥-១៩៧៩) ដល់យុវជនមកពីសហភាពសហព័ន្ធយុវជនកម្ពុជា សាខាវិទ្យាល័យ ប៉ូនរ៉ានី ហ៊ុន សែន ក្នុងស្រុក (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ដឹកនាំរបស់សម្តេច រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានជួយដល់ភ្ញៀវទេសចរណ៍ អន្តរជាតិ ដែលកំពុងជាប់កាន់នៅលើនាវា វ៉េស្តឺដាម (Westerdam) ដើម្បីឱ្យកាត់បាត់វិលត្រឡប់ទៅប្រទេសកំណើតវិញតាមមធ្យោបាយរៀងៗខ្លួន។ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះប្រទេសកម្ពុជាបានចូលរួមចំណែកជួយដល់ប្រទេសមួយចំនួនទាំង ថវិកា សម្ភារ និងថ្នាំសង្គ្រោះមួយចំនួនធំថែមទៀត។

- កម្ពុជាបន្តបញ្ជូនកងទ័ព«មូកខៀវ» ជាង៣០០នាក់បន្ថែម ចេញទៅបំពេញបេសកកម្មរក្សាសន្តិភាពនៅម៉ាលី និងសាធារណរដ្ឋស៊ូដង់ខាងត្បូង ថ្ងៃទី២៤ ខែតុលា ឆ្នាំ២០២២ នៅសាលាហ៊ុកហ៊ុន

កងកម្លាំងរក្សាសន្តិភាពពហុជាតិ។ រហូតមកដល់ពេលនេះ ប្រទេសកម្ពុជា បានបញ្ជូនកងកម្លាំងរក្សាសន្តិភាពប្រមាណជិត៩០០០នាក់ ទៅបំពេញបេសកកម្មក្នុងប្រតិបត្តិការរក្សាសន្តិភាពរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ។

- ការឆ្លើយតបទៅនឹងករណីបាក់រំលំអាការនៅក្រុងព្រះសីហនុ ថ្ងៃទី២២ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩។
- មេបញ្ជាការកងពលតូចលេខ៧០ សកម្មចូលរួមដឹកនាំទប់ស្កាត់ជំងឺកូវីដ-១៩ និងសួរសុខទុក្ខ កងកម្លាំងដែលបានប្រចាំការសង្គ្រោះប្រជាជននគរគ្រោះដោយគ្រោះធម្មជាតិនានា។

បន្ទាប់ពីទស្សនកិច្ចដូច្នេះ សហគមន៍ជនជាតិភាគតិចស្ងៀមនៅភូមិភ្នំលើរួច សហភាពសហព័ន្ធយុវជនកម្ពុជា (ស.ស.យ.ក) សាខាវិទ្យាល័យ ប៉ូនរ៉ានី ហ៊ុន សែន ក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ បានបន្តទស្សនកិច្ចសិក្សានៅមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកោះថ្ម និងចូលរួមវេទិកាថ្នាក់រៀន ស្តីពីប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥-១៩៧៩) បន្តទៀត៖

ដំបូង លោក ឈុំ វ៉ា បុគ្គលិកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកោះថ្ម បានធ្វើការណែនាំពីព័រណ៍រូបភាព ផ្ទាំងគំនូរផ្ទាំងរូបថត ផ្ទាំងផែនទី រណ្តៅ សាកសព នៅក្នុងមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកោះថ្ម។ បន្ទាប់មកលោក ឡុង ដានី បានធ្វើបទបង្ហាញស្តីអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥-១៩៧៩) លើប្រធានប្រតិទិនសន្តិសុខនៅក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥-១៩៧៩)។ នៅក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យមានប្រជាជនរាប់សែននាក់ត្រូវបានចាប់ខ្លួនយកទៅឃុំឃាំង ធ្វើទារុណកម្មសួរចម្លើយ និងសម្លាប់នៅតាមមន្ទីរសន្តិសុខនានាទូទាំងប្រទេស។ នៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហមមានមន្ទីរសន្តិសុខប្រមាណ២០០។

មន្ទីរសន្តិសុខឬកុក ត្រូវបានខ្មែរក្រហមបែងចែកជា៥កម្រិត ឬថ្នាក់ដូចខាងក្រោម៖

- ១) មន្ទីរសន្តិសុខ៣កម្រិតដំបូង (ឃុំ ស្រុក និងតំបន់)
- ២) មន្ទីរសន្តិសុខថ្នាក់ភូមិភាគ
- ៣) មន្ទីរសន្តិសុខថ្នាក់មជ្ឈម (ស-២១) ។ មន្ទីរស-២១ គឺជាមន្ទីរសន្តិសុខថ្នាក់ខ្ពស់បំផុតនៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម។ បន្ទាប់ពីរបបខ្មែរក្រហមបានដួលរលំនៅថ្ងៃទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ ប្រជាជនបានហៅមន្ទីរសន្តិសុខ (ស-២១) ថា កុកទួលស្វែង ឬសារមន្ទីរទឹកដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍ទួលស្វែង។

ខ្មែរក្រហមបានបែងចែកខ្លាំងជា២ ប្រភេទ៖

- ១) សត្រូវខាងក្នុងរួមមានប្រជាជនថ្មី មន្ត្រីរដ្ឋការនៃរបបមុន ក្រុមជនជាតិភាគតិច បញ្ញវន្ត និងកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហមខ្លួនឯងដែលត្រូវចោទថា ក្សត្របក្សភាគច្រើនដាក់ទោសនៅកម្រិតដំបូង (ឃុំ ស្រុក និងតំបន់) ។
- ២) សត្រូវខាងក្រៅ សំដៅភ្នាក់ងាររបស់ប្រទេសមួយចំនួនដូចជា ភ្នាក់ងារ សេ.អ៊ី.អា (CIA) របស់សហរដ្ឋអាមេរិក ភ្នាក់ងារ កា.ហ្ស.បេ (KGB) របស់សហភាពសូវៀត ភ្នាក់ងារបក្សពលករវៀតណាម ភ្នាក់ងាររបស់ប្រទេសថៃជាដើម។

នៅក្នុងឆ្នាំ១៩៧៦ និងដើមឆ្នាំ១៩៧៧ ការស្រាវជ្រាវរកខ្លាំងបង្កប់ផ្ទៃក្នុងបានក្លាយជាគោលដៅចម្បងរបស់កម្មាភិបាលខ្មែរក្រហម។ នៅរវាងចុងឆ្នាំ១៩៧៧ និងពេញមួយឆ្នាំ១៩៧៨ ការឃុំឃាំង និងការសម្លាប់បានរីករាលដាលយ៉ាងខ្លាំង ជាពិសេសកម្មាភិបាល កងទ័ព និងប្រជាជនភូមិភាគបូព៌ា។ ការស្វែងរកការចាប់ខ្លួននិងបង្កប់រួមមានការឈូបយកការណ៍ របាយការណ៍ ការធ្វើប្រវត្តិរូបផ្ទាល់ខ្លួនជាញឹកញាប់ និងចម្លើយសារភាពជាដើម។ ឈូបយកការមានន័យថាកងឈូបយកការណ៍ពីប្រជាជន ជាពិសេសនៅពេលយប់ ការស៊ើបយកការណ៍ពីសំណាក់ប្រជាជនគ្នាឯង និងរាយការណ៍ឱ្យប្រធានសហករណ៍ កងឈូបប្រធានសង្កាត់ (ប្រធានឃុំ) ជាដើម។

នៅតាមមន្ទីរសន្តិសុខកម្រិតទាប (ឃុំ ស្រុក និង តំបន់) អ្នកទោសតែងតែទទួលបានអាហារបូកចុក មិនគ្រប់គ្រាន់ ពេលឈឺគ្នា នឿយព្យាបាល និងទទួល ការធ្វើព្យាបាលកម្មព្រៃផ្សែងផ្សេងៗ ចំណែកនៅមន្ទីរ សន្តិសុខកម្រិតខ្ពស់ ការសួរចម្លើយ និងការធ្វើព្យាបាល កម្មជាសកម្មភាពប្រចាំថ្ងៃ ហើយការសួរចម្លើយ និង ការធ្វើព្យាបាលកម្មនេះបានបែងចែកជា៣ដំណាក់កាល ដូចខាងក្រោម៖

- ១) ក្រុមគ្រូជាក់ គឺជាក្រុមដែលសួរចម្លើយដោយ ប្រើវិធីសាស្ត្រគ្រូជាក់ ល្អឯលោមសួរចម្លើយ ប៉ុន្តែ អង្គការគិតថាថាចម្លើយដែលបានមកពុំទាន់អស់សេចក្តី ទើបបញ្ជូនមកឱ្យក្រុមបន្ទាប់។
- ២) ក្រុមក្តៅ គឺជាក្រុមដែលសួរចម្លើយដោយប្រើ ព្យាបាលកម្ម ដើម្បីបានចម្លើយ ប៉ុន្តែនៅពេលដែល អង្គការគិតថានៅមានការសង្ស័យថាឆ្លើយមិន អស់សេចក្តី និងមានការលាក់ទុកចម្លើយ អង្គការ បញ្ជូនមកក្រុមបន្ទាប់ទៀត។
- ៣) ក្រុមអង្កេត គឺជាក្រុមចុងក្រោយ ដែលពួកគេ សួរចម្លើយ និងធ្វើព្យាបាលកម្មយ៉ាងសាហាវព្រៃផ្សែង បំផុត។

នៅក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ប្រជាជន ចន្លោះពី១,៤លាននាក់ ទៅ២,២លាននាក់ ត្រូវ បានសម្លាប់ក្រោមហេតុផល ខ្មាំងបដិវត្តន៍ រួមមាន ប្រជាជនថ្មីប៉ូលីស ទាហានមន្ត្រីរដ្ឋការនៃរបបចាស់ អ្នករៀនសូត្របានជ្រៅជ្រះ ជនជាតិដើមភាគតិច និងកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហមខ្លះៗដែលត្រូវបាន ទាត់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា។

បន្ទាប់ពីបញ្ចប់ការធ្វើបទបញ្ជាស្តីពីប្រវត្តិ- សាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥-១៩៧៩) លោក ឡុង ដានី បានធ្វើបទបញ្ជាជាសឡេបអំពី អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ដែល បានជំនុំជម្រះមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់នៃរបបកម្ពុជាប្រជា- ធិបតេយ្យចន្លោះពីថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់ថ្ងៃទី៦ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ និងជនទាំង ឡាយ ណាដែលទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុតចំពោះទុក្ខកម្ម ដែលបានប្រព្រឹត្ត ឡើងក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ

ចន្លោះពីថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់ ថ្ងៃទី៦ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុង តុលាការកម្ពុជា បានចាប់ផ្តើមដំណើរការនៅខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៦ និងបានបិទបញ្ចប់នៅថ្ងៃទី២២ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៧។

ក្នុងនោះមានជនជាប់ចោទ ទប់នូវការប្រកួតប្រជែង ចៅក្រមនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការ កម្ពុជាផ្ដន្ទាទោស ឱ្យជាប់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិត ដូចខាងក្រោម៖

- ១) កាំង ហ្គេចអ៊ាវ ហៅ ខុច ប្រធានមន្ទីរសន្តិសុខ ស-២១ ត្រូវបានចៅក្រមរកឃើញថា បានប្រព្រឹត្ត ទុក្ខកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ និងរំលោភបំពាន នៅលើអនុសញ្ញាទីក្រុងហ្សឺណែវ ឆ្នាំ១៩៤៩ ចំពោះ អ្នកជាប់ឃុំឃាំងនៅមន្ទីរសន្តិសុខស-២១។ តុលាការ កាត់ទោសឱ្យ ខុច ជាប់ទោសអស់មួយជីវិត។ បន្ទាប់ មក ខុច ត្រូវបានបញ្ជូនទៅអនុវត្តទោសនៅពន្ធនាគារ ក្រុងតាខ្មៅ ខេត្តកណ្តាល។
- ២) នួន ជា អនុលេខាបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា និងជា ប្រធានសភាប្រជាជននៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥-១៩៧៩) ត្រូវបានចៅក្រមរកឃើញថា បាន ប្រព្រឹត្តសហទុក្ខកម្មរួម លើបទទុក្ខកម្មប្រឆាំង មនុស្សជាតិ និងរំលោភបំពាននៅលើអនុសញ្ញា ទីក្រុងហ្សឺណែវ ឆ្នាំ១៩៤៩ ចំពោះការជម្លៀស ប្រជាជនដោយបង្ខំចេញពីទីក្រុងភ្នំពេញ និងការ សម្លាប់រង្គាលទាហាន លន់ នល់ នៅទូលពោធិ៍ជ្រៃ ក្នុងស្រុកកណ្តៀង ខេត្តពោធិ៍សាត់ ក្នុងសំណុំរឿង ០០២ វគ្គទី១។ ចំណែកក្នុងសំណុំរឿង០០២ វគ្គ២ នួន ជា ត្រូវបានចៅក្រមរកឃើញថា បានប្រព្រឹត្តសហ ទុក្ខកម្មរួម លើបទទុក្ខកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ និងរំលោភបំពាននៅលើអនុសញ្ញាទីក្រុង ហ្សឺណែវ ឆ្នាំ១៩៤៩ នៅតាមសហករណ៍ ការដ្ឋានការងារ និង មន្ទីរសន្តិសុខនានានៅទូទាំងប្រទេស។ នួន ជា ក៏ត្រូវ បានចៅក្រមរកឃើញថា បានប្រព្រឹត្តសហទុក្ខកម្ម រួម លើបទទុក្ខកម្មប្រល័យពូជសាសន៍លើជនជាតិ ចាម និងជនជាតិវៀតណាម។

៣) ខៀវ សំផន ធ្វើជាប្រធានគណៈប្រធានរដ្ឋនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ត្រូវបានចោទប្រកាន់កេរ្តិ៍ជាប្រព្រឹត្តិសហឧក្រិដ្ឋកម្មរួម លើបទឧក្រិដ្ឋប្រឆាំងមនុស្សជាតិ និងរំលោភបំពានទៅលើអនុសញ្ញាទីក្រុងហ្សឺណែវ ឆ្នាំ១៩៤៩ ចំពោះការជម្លៀសប្រជាជនដោយបង្ខំចេញពីទីក្រុងភ្នំពេញ និងការសម្លាប់រង្គាលទ្ធភាព លទ្ធផល នៅទូលពោធិ៍ជ្រៃ ក្នុងស្រុកកណ្តៀង ខេត្តពោធិ៍សាត់ ក្នុងសំណុំរឿង ០០២ វត្ត ទី១។ ចំណែកក្នុងសំណុំរឿង ០០២ វត្ត ២ នេះ ត្រូវបានចោទប្រកាន់កេរ្តិ៍ជាប្រព្រឹត្តិសហឧក្រិដ្ឋកម្មរួម លើបទឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ និងរំលោភបំពានទៅលើអនុសញ្ញាទីក្រុងហ្សឺណែវ ឆ្នាំ១៩៤៩ នៅតាមសហករណ៍ ការដ្ឋានការងារ និង

មន្ទីរសន្តិសុខនានានៅទូទាំងប្រទេស។ ខៀវ សំផន ក៏ត្រូវបានចោទប្រកាន់កេរ្តិ៍ជាប្រព្រឹត្តិសហឧក្រិដ្ឋកម្មរួម លើបទឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍ លើជនជាតិចាម និងជនជាតិវៀតណាម។

ចំណែកជនជាប់ចោទពីររូបទៀត គឺ អៀង សារី ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី និងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការបរទេស និង អៀង ធីរ្ទ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសង្គមកិច្ច បានស្លាប់នៅក្នុងពេលដំណើរការជំនុំជម្រះក្នុងឆ្នាំ២០១៣ និង២០១៥។

ជាតិចូបញ្ចប់លោក ឡុង ដានី បានធ្វើបទបង្ហាញអំពីនិយមន័យអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ និងវិធីសាស្ត្រ ទប់ស្កាត់អំពើឃោរឃៅធ្ងន់ធ្ងរកុំឱ្យកើតឡើងម្តងទៀត។

យុវជនមកពីសហគមន៍សហព័ន្ធយុវជនកម្ពុជា សាខាវិទ្យាល័យ ប៊ុនរ៉ានី ហ៊ុន សែន ក្នុងស្ថានភាព ទស្សនកិច្ចសិក្សានៅមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកោះថ្ម និងផ្ទះសហគមន៍នៃជាតិភាគតិចស្ទៀងភូមិក្នុងលើ។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

មន្ទីរពិសោធន៍រុក្ខជាតិ (Mystique Tropicals) ព្រះរាជបណ្ណាល័យហ្វូនេម៉ែ តាំងបង្ហាញរុក្ខជាតិ កម្រ និងរុក្ខជាតិពិសេសប្រទេសប៉ាណាម៉ា នៅក្នុងកម្មវិធី ពិព័រណ៍រុក្ខជាតិ និងសួនច្បារភ្នំពេញ

សោម ប៊ុនថន

មន្ទីរពិសោធន៍រុក្ខជាតិ (Mystique Tropicals) ព្រះរាជបណ្ណាល័យហ្វូនេម៉ែ បាននាំយករុក្ខជាតិកម្រ ប្រមាណជាង២០០ប្រភេទ ដាក់តាំងបង្ហាញនៅ កម្មវិធីពិព័រណ៍រុក្ខជាតិ និងសួនច្បារភ្នំពេញ ដែល រៀបចំឡើងនៅមជ្ឈមណ្ឌលប៉ាតន៍ Connexion កោះ ពេជ្រ រយៈពេល៣ថ្ងៃ គឺនៅថ្ងៃទី២៨ ខែកុម្ភៈ និងថ្ងៃទី២៩ និងទី៣០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៥។ ពិព័រណ៍

លោកជំទាវ Ulku Kocaefe ឯកអគ្គរដ្ឋទូតភូមាភីប្រចាំកម្ពុជា (រូបកណ្តាល) ទស្សនាការដាក់តាំងបង្ហាញរុក្ខជាតិកម្រ និងរុក្ខជាតិពិសេសប្រទេសប៉ាណាម៉ា របស់មន្ទីរពិសោធន៍ រុក្ខជាតិ (Mystique Tropicals) នៃព្រះរាជបណ្ណាល័យហ្វូនេម៉ែ ដឹកនាំដោយលោក ជ័យ វីរៈ និងកញ្ញា អាន់ សុខហេង នៅក្នុងកម្មវិធីពិព័រណ៍រុក្ខជាតិ និងសួនច្បារភ្នំពេញ។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

រុក្ខជាតិនេះ ត្រូវបានរៀបចំឡើងក្នុងគោលបំណង ជួយភ្ជាប់អ្នកចូលចិត្តធម្មជាតិ និងប្រជាជនខ្មែរឱ្យ កាន់តែមានការស្និទ្ធស្នាលជាមួយរុក្ខជាតិ និង ធម្មជាតិប្រទេសកម្ពុជា។ ការតាំងពិព័រណ៍រុក្ខជាតិនេះ

មានការចូលរួមពីម្ចាស់សួនរុក្ខជាតិមកពីរាជធានីភ្នំពេញ ក្រុមហ៊ុន អង្គការ និងស្ថាប័នផ្សេងៗ។ ការតាំងពិព័រណ៍រុក្ខជាតិនេះ មិនត្រឹមតែបង្ហាញពីប្រភេទពូជរុក្ខជាតិដែលដុះលូតលាស់ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងក្រៅប្រទេសតែប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏បានបង្ហាញពីបច្ចេកទេសនៃការដាំដុះ និងការថែទាំរុក្ខជាតិទាំងនេះទៀតផង។

នៅក្នុងចំណោមរុក្ខជាតិកម្រជាង២០០ប្រភេទដែលមន្ទីរពិសោធន៍រុក្ខជាតិ (Mystique Tropicals) នៃព្រះរាជបណ្ណាល័យហ្វូនម៉ែ យកទៅដាក់តាំងបង្ហាញ គឺមានរុក្ខជាតិមួយប្រភេទមានឈ្មោះជាភាសាបច្ចេកទេសថា Botanical Garden Zhuidas មានប្រភពដើមមកពីប្រទេសប៉ាណាម៉ា។ រុក្ខជាតិនេះត្រូវបានយកមកបង្ក្រាបពូជដោយសួនពិសោធន៍រុក្ខជាតិនៃសាកលវិទ្យាល័យ វីជេ (Vrije) នៅទីក្រុងអាម្ស៊ីស្តេដាំ ប្រទេស

ហូឡង់ ក្នុងគោលបំណងអប់រំ និងស្រាវជ្រាវសម្រាប់មហាវិទ្យាល័យជីវវិទ្យា តាំងពីឆ្នាំ១៩៦៧ មកម៉្លេះ។

លោក ជ័យ វីរៈ និង កញ្ញា អាង សុខហេង គឺជាអ្នកបង្កើត និងគ្រប់គ្រងមន្ទីរពិសោធន៍រុក្ខជាតិ (Mystique Tropicals) ព្រះរាជបណ្ណាល័យហ្វូនម៉ែ រៀបរាប់ថា យើងបាននាំយករុក្ខជាតិប្រភេទកម្រនេះមកប្រទេសកម្ពុជា ព្រោះវាអាចជួយបន្សុទ្ធខ្យល់កខ្វក់ ជួយការពារបរិស្ថាន និងកាត់កន្លយកម្ដៅខណៈពេលដែលមានការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការកើនឡើងកម្ដៅជារៀងរាល់ឆ្នាំ។

លោក ជ័យ វីរៈ បន្ថែមថា យើងក៏ចង់បញ្ចូលការយល់ដឹងអំពីរុក្ខជាតិទាំងអស់នេះ ដល់ក្មេងៗជំនាន់ក្រោយ ដើម្បីឱ្យក្មេងៗជំនាន់ក្រោយទាំងនេះស្រឡាញ់ធម្មជាតិ និងការពាររុក្ខជាតិកម្រដែលមាននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជារបស់យើង។

ការដាក់តាំងបង្ហាញរុក្ខជាតិកម្រ និងរុក្ខជាតិនាំមកពីប្រទេសប៉ាណាម៉ារបស់មន្ទីរពិសោធន៍រុក្ខជាតិ (MYSTIQUE TROPICALS) នៃព្រះរាជបណ្ណាល័យហ្វូនម៉ែ ដឹកនាំដោយលោក ជ័យ វីរៈ និងកញ្ញា អាង សុខហេង នៅក្នុងកម្មវិធីពិព័រណ៍រុក្ខជាតិ និងសួនច្បារភ្នំពេញ។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ខេត្តស្ទឹងត្រែង កំពុងតែបង្ហាញសក្តានុពល ទេសចរណ៍ និងគ្រូបង្វែរជាម្ចាស់ផ្ទះរៀបចំ ព្រឹត្តិការណ៍ធំៗនៅក្នុងឆ្នាំ២០២៥

ស្រួច លីដា

លោកជំទាវ ឡុង ភិរម្យ រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងទេសចរណ៍
មន្ត្រីរដ្ឋបាលខេត្ត និងប្រតិភូ Miss Cosmo Cambodia 2025
ទស្សនកិច្ចការពារពលរដ្ឋកសិកម្មស្រូវនិយម សម្លេងថ្មី-សម្លេង
ថ្មី (បុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ) ស្ថិតនៅក្នុងឃុំអូរស្វាយ ស្រុក
បុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ ខេត្តស្ទឹងត្រែង ជាប់ព្រំដែន ឆ្នាំ២០២៥
(បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ខេត្តស្ទឹងត្រែង ស្ថិតនៅភាគកណ្តាលនៃប្រទេស
កម្ពុជា កំពុងតែបង្ហាញសក្តានុពលទេសចរណ៍និងគ្រូបង្វែរ
ខ្លួនជាម្ចាស់ផ្ទះរៀបចំព្រឹត្តិការណ៍ធំៗនៅក្នុងឆ្នាំ
២០២៥។ ខេត្តស្ទឹងត្រែង គឺជាខេត្តមួយដ៏មានសក្តា-
នុពល ដោយមូលហេតុថា ខេត្តនេះ មិនត្រឹមតែមាន
ភូមិសាស្ត្រក្នុង «តំបន់រ៉ាមសារ»ឬ «តំបន់ដីសើម» ដែល
ជាតំបន់លិចទឹកសម្បូរទៅដោយធនធានធម្មជាតិ,
មច្ឆាជាតិ និងជីវចម្រុះដ៏សម្បូរបែប ប៉ុន្តែថែមទាំង

មានប្រវត្តិសាស្ត្រសហគមន៍ដែលត្រូវបានសិក្សាស្វែង
យល់ និងសំណង់ប្រវត្តិសាស្ត្រសេសសល់ពីសង្គ្រាម
ដូចជា ស្តុបអនុស្សាវរីយ៍ព្រះឆាយាល់ក្នុងព្រះបរម
រតនកោដ្ឋ សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ជាដើម។

នៅថ្ងៃទី៤ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៥ លោកជំទាវ
ឡុង ភិរម្យ រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងទេសចរណ៍, មន្ត្រី
រដ្ឋបាលខេត្ត, ប្រតិភូ Miss Cosmo Cambodia 2025
ធ្វើទស្សនកិច្ចមកកាន់ស្រុកបុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ

ដើម្បីស្វែងយល់អំពីភូមិសាស្ត្រ, សក្តានុពលតំបន់ ទេសចរណ៍ជីវចម្រុះដ៏សម្បូរបែប និងប្រវត្តិសាស្ត្រ សហគមន៍ ដំណើរទស្សនកិច្ចរបស់ប្រតិភូទាំងនេះ ប្រព្រឹត្តទៅដោយរលូន ក្រោមកិច្ចសហការរវាង រដ្ឋបាលខេត្ត និងមន្ទីរពាក់ព័ន្ធ ជាមួយក្រុមហ៊ុន Influence Media និងក្រោមកិច្ចសម្របសម្រួល ដោយផ្ទាល់របស់លោក លី ម៉ឺណា អភិបាល នៃគណៈ អភិបាលស្រុកបុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ។

លោកជំទាវរដ្ឋលេខាធិការក្រសួងទេសចរណ៍ និងប្រតិភូ ក៏បានធ្វើការស្វែងយល់អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រ សហគមន៍នៅស្ថាប័នអនុស្សាវរីយ៍ព្រះបរមនាយា ល័ក្ខណ៍ព្រះបរមរតនកោដ្ឋ និងបន្តទស្សនកិច្ចមកកាន់ «អគារមរតកសង្គមរាស្ត្រនិយម សម្តេចឪ-សម្តេចម៉ែ (បុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ)» នៃព្រះរាជបណ្ណាល័យ ហ្វូងម៉ែ ស្ថិតនៅក្នុងស្រុកបុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ ខេត្តស្ទឹងត្រែង។ នៅអគារមរតកសង្គមរាស្ត្រនិយម សម្តេចឪ-សម្តេចម៉ែ (បុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ), លោកជំទាវរដ្ឋលេខាធិការក្រសួងទេសចរណ៍ និងប្រតិភូ ទស្សនាពិព័រណ៍កម្រងព្រះនាយា ល័ក្ខណ៍ និងអាសន្នសៀវភៅ ២៩ ក្បាល ដែលជាព្រះរាជ អំណោយរបស់សម្តេចព្រះមហាក្សត្រី ព្រះវររាជ មាតាជាតិខ្មែរ ជាទីគោរពសក្ការៈដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់បំផុត។

ជាកិច្ចបន្ត លោកជំទាវរដ្ឋលេខាធិការក្រសួង ទេសចរណ៍ និងប្រតិភូ បានទស្សនាបណ្ណាល័យនៃ អគារមរតកសង្គមរាស្ត្រនិយម សម្តេចឪ-សម្តេចម៉ែ (បុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ) ដែលមានតម្កល់សៀវភៅ ដ៏សម្បូរបែបរួមមានប្រវត្តិសាស្ត្រ, បរិស្ថាន, បច្ចេក- វិទ្យា, ទស្សនវិជ្ជា និងមាតិកាផ្សេងៗ។ នៅចុងបញ្ចប់ នៃដំណើរទស្សនកិច្ច លោកជំទាវរដ្ឋលេខាធិការ ក្រសួងទេសចរណ៍ និងប្រតិភូ បានថតរូបជុំគ្នាទុក ជាអនុស្សាវរីយ៍។

លោកជំទាវ ឌុន ភិរម្យ រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងទេសចរណ៍ មន្ត្រីរដ្ឋបាលខេត្ត និងប្រតិភូ Miss Cosmo Cambodia 2025 ទស្សនកិច្ចអគារមរតកសង្គមរាស្ត្រនិយម សម្តេចឪ-សម្តេចម៉ែ (បុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ) ស្ថិតនៅក្នុងឃុំអូរស្វាយ ស្រុក បុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ ខេត្តស្ទឹងត្រែង ជាប់ព្រំដែន ឆ្នាំរាវ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ទិដ្ឋភាពដីស្រស់ត្រកាលនៅតាមកោះ និងជួរទន្លេមេគង្គនៃតំបន់រ៉ាមសារ ភូមិស្រុក បុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ ខេត្តស្ទឹងត្រែង

ស្រួច លីដា

ទិដ្ឋភាពតំបន់កោះ ស្ថិតតាមដងទន្លេមេគង្គ ភ្នំឃុំអូរស្វាយ
ស្រុកបុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ ខេត្តស្ទឹងត្រែង ជាប់ព្រំដែន
ឡាវ ថៃ និង កម្ពុជា
(បណ្តាសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ស្រុកបុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ ខេត្តស្ទឹងត្រែង
ស្ថិតនៅភាគឦសាននៃប្រទេសកម្ពុជា ត្រូវបានទទួល
ស្គាល់ថា ជាស្រុកមានសក្តានុពលក្នុងវិស័យ
ទេសចរណ៍ធម្មជាតិ ដោយហេតុថា ស្រុកនេះមាន
បណ្តាកោះនៅតាមដងទន្លេមេគង្គ ដែលស្ថិតនៅក្នុង
តំបន់រ៉ាមសារ (តំបន់ដីសើម) នៅខេត្តស្ទឹងត្រែង។
ស្រុកបុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ មានដីចម្រុះដី
សម្បូរបែប និងមានតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងប្រព័ន្ធ
អេកូឡូស៊ី។

នៅថ្ងៃទី១២ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៥ ក្រុមការងារ
របស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ដឹកនាំដោយ
លោក ស៊ាង ចិន្តា, លោក ស្រេង លីដា, លោក លី
ដេវីត និងលោក សៅ មេសា បានធ្វើដំណើរទៅកាន់
កោះនៅតាមដងទន្លេមេគង្គ ចំនួន២កោះ គឺរួមមាន
"កោះមុខ" និង "កោះកន្ទោ" ដើម្បីស្វែងយល់អំពី
បរិយាកាសធម្មជាតិដ៏ស្ងប់ស្ងាត់ និងផ្តិតយករូបថត
ធម្មជាតិ និងសត្វស្វាបរបស់នៅលើកោះនោះ។ ក្នុង
អំឡុងពេលចុះធ្វើដំណើរតាមទូក, ក្រុមការងាររបស់

យើងបានឃើញ ទិដ្ឋភាពដ៏ស្រស់ត្រកាលនៃលំហូរ ចុះ ឆ្នេរជាមួយនឹងដូរទឹកខ្ពស់ ខ្លះខ្លះបានរំលង និង ឆ្នេរខ្សាច់នៅតាមបណ្តាញកោះ។

បន្ទាប់ពីដំណើរទៅកាន់កោះ ទាំងពីរបានបញ្ចប់ ក្រុមការងាររបស់យើងបានផ្តិតយកទិដ្ឋភាពដ៏ស្រស់ ត្រកាលនៃទន្លេមេគង្គ និងសភាពស្ងប់ស្ងាត់របស់ទន្លេ ហ៊ុំព័ទ្ធទៅដោយដើមឈើបៃតងស្រស់ស្អាត និងកោះ ដែលមានឆ្នេរខ្សាច់ប្រព័ន្ធពណ្ឌិតទៅជាពណ៌មាស ពេលស៊ីវិលយាងបង្ហាញស្រស់បំពេញដែលមានបក្សី ហោះហើររេរនៅលើដៃដូរទឹកទន្លេ។

ទិដ្ឋភាពទន្លេមេគង្គ ភ្នំយំអូរស្វាយ ស្រុកបុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ ខេត្តស្ទឹងត្រែង ជាប់ព្រំដែន ឡាវ។
(បណ្តាញសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

និស្សិតប្រវត្តិវិទ្យាវិទ្យាល័យ ភូមិន្ទភ្នំពេញទស្សនកិច្ចសិក្សា នៅព្រះរាជបណ្ណាល័យម្ចាស់ផែន និងមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

សោម ប៊ុនថន

នៅព្រឹកថ្ងៃទី៣ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៥ និស្សិតប្រវត្តិវិទ្យាវិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ កំពុងសិក្សាឆ្នាំទី៤ ចំនួន៤៧ នាក់ ដឹកនាំដោយសាស្ត្រាចារ្យនៃដេប៉ាតឺម៉ង់ប្រវត្តិវិទ្យា គួង កានី បានមកធ្វើទស្សនកិច្ចសិក្សានៅ «ព្រះរាជបណ្ណាល័យ ហ្លួងម៉ែ» និងមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា។ គោលបំណងនៃដំណើរទស្សនកិច្ចសិក្សានេះ គឺដើម្បីពង្រឹងនូវចំណេះដឹងរបស់និស្សិតទាក់ទងនឹងប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវបទសម្ភាសន៍ និងការប្រើប្រាស់ប្រភពឯកសារដើមដើម្បីជំនួយដល់ការសរសេររបស់

និស្សិតប្រវត្តិវិទ្យាឆ្នាំទី៤ មកពីសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ ទស្សនកិច្ចសិក្សាមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា និងជួបពិភាក្សាជាមួយលោក ឆាន់ យុ នាយកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

និស្សិតរួមទាំងសិក្សាស្វ័យលំអំពីឯកសាររបស់ព្រះបរមរតនកោដ្ឋ ព្រះបាទសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ព្រះមហាវីរក្សត្រ ព្រះបិតាឯករាជ្យជាតិខ្មែរ។

នៅក្នុងឱកាសនៃដំណើរទស្សនកិច្ចសិក្សានៅព្រឹកនេះ និស្សិតប្រវត្តិវិទ្យា ទាំង៤៧ នាក់ បានទស្សនា ១) ពិណ្ឌរណ៍ព្រះឆាយាលីក្ខណ៍ ព្រះបរមរតនកោដ្ឋ សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ដែលព្រះអង្គ

បានប្រជាជនសម្រាប់កម្មវិធីកាយចិត្តក្នុងអំឡុងពេលដែលព្រះអង្គគង់នៅមានព្រះជន្ម ដើម្បីសម្រេចនូវក្តីសុបិនកម្ពុជា ដែលបានដាក់តាំងបង្ហាញនៅព្រះរាជបណ្ណាល័យហ្វុងម៉ែ។ ២) ពិព័រណ៍ស្តីពី «សំណល់សង្គ្រាម» ដែលលើកឡើងអំពីសង្គ្រាម និងអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ដែលមិនត្រឹមតែបន្សល់នូវស្លាកស្នាមរបួសជាប់នឹងខួររបស់អ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហមប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងបន្តផលប៉ះពាល់ដល់សង្គមជាតិទាំងមូល និងកូនចៅជំនាន់ក្រោយជាច្រើនជំនាន់បន្តទៅមុខទៀត និង ៣) ពិព័រណ៍ស្តីពី «ការចងចាំ និង យុត្តិធម៌» ដែលបង្ហាញអំពីដំណើរការនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ហៅកាត់ (អ.វ.ត.ក) ឬ សាលាក្តីខ្មែរក្រហម មានចំនួន១៦ផ្ទាំង។ ពិព័រណ៍នេះបានបង្ហាញអំពីបទប្បញ្ញត្តិដែលបានរៀបចំឡើងដែលជាមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់ និងអ្នកទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុតនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ដែលបានគ្រប់គ្រងប្រទេសកម្ពុជាពីថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់ថ្ងៃទី៦ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩, ការចាប់ខ្លួន និងការកាត់ទោសមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់ និងអ្នកទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុតនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ដើម្បីកយុត្តិធម៌ជូនប្រជាជនកម្ពុជា។

លោក ផេង សុខម៉េង បុគ្គលិកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ធ្វើបទបង្ហាញអំពីដំណើរការរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ឬ សាលាក្តីខ្មែរក្រហមដល់និស្សិតប្រវត្តិវិទ្យាឆ្នាំទី៤ មកពីសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

បន្ទាប់មកនិស្សិតប្រវត្តិវិទ្យា បន្តចូលរួមកិច្ចពិភាក្សាស្តីពី «ប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥-១៩៧៩)» ជាមួយលោក ផេង ពង្សរ៉ា ស៊ី គឺជា នាយកកម្មវិធីអប់រំពីអំពើប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជា។ លោក ផេង ពង្សរ៉ា ស៊ី បានលើកឡើងអំពីការជម្លៀសប្រជាជនដោយបង្ខំនៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ដែលបានបណ្តាលឱ្យប្រជាជនកម្ពុជារាប់ពាន់នាក់បាត់បង់ជីវិត។ លោក ផេង ពង្សរ៉ា ស៊ី បន្តថាខ្មែរក្រហមមិនត្រឹមសម្លាប់ជីវិតមនុស្សប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែបានបំផ្លាញហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធស្ទើរទាំងស្រុងរបស់កម្ពុជា និងបានអូសបន្លាយសង្គ្រាមរ៉ាំរ៉ៃអស់ជាងមួយទសវត្សរ៍បន្ទាប់ពីរបបរបបសង្គមដួលរលំនៅថ្ងៃទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩។

ស្របពេលជាមួយគ្នានេះ និស្សិតផ្នែកប្រវត្តិវិទ្យាបានចូលរួមស្តាប់បណ្ឌិត លី សុខយាន្ត នាយកនៃមជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្តរវិវាទ បានលើកឡើងអំពីការសម្រេចបាននូវសន្តិភាព និងការកសាងសន្តិភាពដោយលោកបានទាញចេញពីបទពិសោធន៍នៅ

សហគមន៍អន្តរវិស័យ ដែលជាតំបន់តស៊ូចុងក្រោយ របស់បល្លាតទូទៅខ្មែរក្រហម។ បណ្ឌិត លី សុខយាន បញ្ជាក់ថា ទោះបីសង្គ្រាមបានបញ្ចប់ជាផ្លូវការនៅ តំបន់អន្តរវិស័យក្នុងឆ្នាំ១៩៩៩ ហើយប្រទេសកម្ពុជា ទទួលបានសន្តិភាពក៏ដោយ ក៏ប្រជាជននៅតំបន់ អន្តរវិស័យមិនទាន់ទទួលបានសន្តិភាពនៅក្នុងផ្លូវចិត្ត ទាំងស្រុងដែរ។ ដូច្នេះមជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្តរវិស័យ នឹងបន្តធ្វើការងារផ្ដោតលើការងារអប់រំអំពីសន្តិភាព សម្រាប់អ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហមនៅ តំបន់អន្តរវិស័យ ក៏ដូចជាក្មេងជំនាន់ក្រោយបន្តទៀត។

ជាចុងក្រោយលោក ឆាន់យុ នាយកមជ្ឈមណ្ឌល ឯកសារកម្ពុជា និងជាស្ថាបនិកព្រះរាជបណ្ណាល័យ ហ្វូងម៉ែ លើកទឹកចិត្តនិស្សិតប្រវត្តិវិទ្យា ទាំងអស់ឱ្យ ខិតខំសិក្សារៀនសូត្រលើមុខវិជ្ជាប្រវត្តិវិទ្យាដែល ជាមុខវិជ្ជាដ៏សំខាន់ ដើម្បីជួយដល់ប្រទេសជាតិ របស់ខ្លួន។ លោក ឆាន់យុ ក៏ផ្តល់ឱកាសដល់និស្សិត ប្រវត្តិវិទ្យាអាចមកសិក្សាស្រាវជ្រាវនៅព្រះរាជ បណ្ណាល័យ ហ្វូងម៉ែ, មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញ និងមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារចំនួន ១៩ ទីតាំងផ្សេងទៀតដែលស្ថិតនៅតាមបណ្តាខេត្ត នានា នៅទូទាំងប្រទេសកម្ពុជា។

និស្សិតប្រវត្តិវិទ្យាឆ្នាំទី៤ មកពីសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ ទស្សនកិច្ចសិក្សាមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា។
(បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ពិធីឡើងអ្នកការបស់ជនជាតិដើមភាគតិច នៅទួលក្រួស និងទួលកកោះ ភូមិស្ទឹងថ្មី ឃុំប្រមោយ ស្រុកវាលវែង ខេត្តពោធិ៍សាត់

ព្យុង ជាតិ និង មេឃីន ស្រីល្អាច

ពិធីឡើងអ្នកការ គឺជាប្រពៃណីទំនៀមទម្លាប់សំខាន់មួយរបស់ប្រជាជនជនជាតិដើមភាគតិចនៅទួលក្រួស និងទួលកកោះនៃភូមិស្ទឹងថ្មី ឃុំប្រមោយ ស្រុកវាលវែង ខេត្តពោធិ៍សាត់។ ពិធីឡើងអ្នកការត្រូវបានជនជាតិដើមភាគតិចពីរសំនេរទួលក្រួស និងទួលកកោះនៃភូមិស្ទឹងថ្មី ប្រារព្ធធ្វើឡើងជារៀងរាល់ឆ្នាំនៅក្នុងខែមីនា ត្រូវនឹងខែដេញថ្កើង គាំទ្រពីបុរាណរៀងមក ពិធីឡើងអ្នកការរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចធ្វើឡើងអាស្រ័យលើមេស្ទឹង និងចាស់ទុំនៅក្នុងភូមិកំណត់យកថ្ងៃសៅរ៍ ឬថ្ងៃអាទិត្យណាមួយ

ជនជាតិដើមភាគតិចពីរសំនេរ ស្រុកវាលវែង ខេត្តពោធិ៍សាត់មកជួបជុំគ្នាដើម្បីរៀបចំពិធីឡើងអ្នកការ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ក្នុងខែដេញថ្កើង ខុសពីថ្ងៃសីល ដើម្បីប្រារព្ធពិធីឡើងអ្នកការនៅទួលក្រួស និងទួលកកោះនៃភូមិស្ទឹងថ្មី មានអ្នកការថែរក្សាភូមិស្រុក ព្រៃភ្នំ ស្ទឹង បឹងបួរជាច្រើនដូចជា លោកគាត់ លោកគាតាក លោកគាតយ លោកយាយគយ លោកយាយត្រប់ លោកគាជ័យ (គឺជាអ្នករក្សាភ្នំស៊ីញ ដែលជាឈ្មោះភ្នំមួយស្ថិតនៅទួលក្រួស ដែលជនជាតិបារាំងម្នាក់បានធ្វើបាត់ស៊ីញនៅចំណុចភ្នំនោះ) លោកគាព្រហ្ម លោកគា

ក្រហម (គឺជាអ្នកក្សាស្ទឹងពង្រួល) លោកតា បុស្សលាន និងលោកតាពុទ្ធជាដើម។

ជាទូទៅពិធី ឡើងអ្នកតាត្រូវចាប់ផ្តើមពីម៉ោង ៨ ព្រឹក និងបញ្ចប់កម្មវិធីនៅវេលាម៉ោង៤រសៀល ថ្ងៃដដែល។ ជនជាតិដើមភាគតិចពីរទាំងស្រុងប្រស ក្មេងចាស់តែងតែមកចូលរួមពិធី ឡើងអ្នកតាច្រើន កុះករដោយបាននាំគ្នាដេញខ្ទប់បាយ ម្ហូប មាត់ នំចំណី ទឹក ស្រា និងភេសជ្ជៈ យកទៅហូបជុំគ្នានៅរោង អ្នកតា។ ចំពោះក្រុមគ្រួសារជនជាតិដើមភាគតិច ពីរដែលបានបន់ស្រន់អ្នកតានៅពេលមានសមាជិក គ្រួសារមានជំងឺ ឬបាត់របស់របរ ឬសត្វធាតុ ឬជួប ឧបសគ្គសង្ស័យ គឺត្រូវយករបស់របរ ឬម្ហូបអាហារ ដែលខ្លួនបានបន់ស្រន់ទៅសេន្ទីរអ្នកតាដោយផ្ទាល់ នៅក្នុងពិធី ឡើងអ្នកតានេះ។ ចំណែកជនជាតិដើម ភាគតិចពីរដែលមានជំងឺ ឬរស់នៅមិនបានចូលរួមក្នុង ពិធី ឡើងអ្នកតា គឺត្រូវផ្ញើម្ហូបអាហារ នំចំណី ស្រា តាមសាច់ញាតិដែលទៅចូលរួមពិធី។

បើតាមលោកតា យាន ឡើង អាយុ៧៧ឆ្នាំ គឺជាជនជាតិដើមភាគតិចពីរ រស់នៅទួលកោះ និងលោកតា ទួច សារាយ អាយុ៧៩ឆ្នាំ គឺជនជាតិ ដើមភាគតិចពីររស់នៅទួលក្រសែនភូមិស្ទឹងថ្មី បាន

ជនជាតិដើមភាគតិចពីរស្ទើរមែនសេន្ទីរអ្នកតា។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

រៀបរាប់ថា គោលបំណងដែលជនជាតិដើមភាគតិច ពីរប្រារព្ធពិធី ឡើងអ្នកតាជារៀងរាល់ឆ្នាំមានដូច ខាងក្រោម៖

- ទី១) ដើម្បីថែរក្សាប្រពៃណីទំនៀមទម្លាប់តាំងពី ដូនតារបស់ជនជាតិដើមភាគតិចពីរ។
- ទី២) ដើម្បីសុំសេចក្តីសុខសប្បាយដល់កូនចៅ រស់នៅក្នុងភូមិ។
- ទី៣) សុំទឹកភ្លៀង ដើម្បីឱ្យស្រែ ចម្ការ ច្បារដណ្តំ ទទួលបានដល់ល្អ។
- ទី៤) ដើម្បីជៀសផុតពីជំងឺឧត្យាតនាឆ្លងដល់ ប្រជាជននិងជនជាតិដើមភាគតិចពីរ និងសត្វ ចិញ្ចឹមក្នុងភូមិ។

ជនជាតិដើមភាគតិចពីរលេងភ្លេង និងរាំថ្វាយអ្នកតា។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ទី៥) ការលាបំណងផ្សេងៗ ។ ឧទាហរណ៍ គ្រួសារ ជនជាតិដើមភាគតិចព័រដែលមានជំងឺប្តូរតំ របស់របរ ឬសត្វធាតុនានា ហើយបានបន្ត ស្រន់អ្នកតាសុំឱ្យឆាប់ជាសះស្បើយពីជំងឺប្តូរ បានរកឃើញរបស់របរ ឬសត្វធាតុ ឬបន្ត ស្រន់សុំឱ្យក្រុមគ្រួសាររួចផុតពីទុក្ខភ័យ ដោយនិយាយថា នឹងថ្វាយក្បាលជ្រូក មាន់ស្បោស្រាឬកេសជ្ជៈ និងនំបំណីផ្សេងៗ។ ដូច្នេះនៅថ្ងៃ ឆ្លើងអ្នកតា ជនជាតិដើមភាគ តិចព័រដែលបានបន្តស្រន់ត្រូវយករបស់របរ ទាំងនោះមកថ្វាយអ្នកតា ដើម្បីលាបំណង របស់ខ្លួន។

សកម្មភាពនៃពិធី ឆ្លើងអ្នកតាមានដូចខាងក្រោម ៖

ដំបូងមេស្ម័នម្នាក់របស់ជនជាតិដើមភាគតិចព័រ បានយកមាត់ចំនួន៨ក្បាល (មាន់ដែលត្រូវសម្លាប់ ១ក្បាល និងមាន់នៅរស់ចំនួន៧ក្បាល) នំអន្សម អំបុក នំប្រៀប ស្ករ អគ្គរ ខ្យាយ អគ្គរដំណើប និងធុប ទានដើម្បីសែនព្រេងអ្នកតា។ មេស្ម័នបានអុជធុបទាន និងនិយាយអញ្ជើញអ្នកតាដែលរក្សាក្នុងស្រុក ព្រៃភ្នំ ស្ទឹងបឹងបួរ ទាំងអស់ឱ្យមករោងអ្នកតា។ បន្ទាប់មក ក្រុមភ្លេងរួមមាន ៖ ស្ករដែលចំនួន២ ស្ករទោងចំនួន១ ភ្លេងប្តូរអំបុកចំនួន១ និងមាន់ជនជាតិដើមភាគតិចព័រ ច្រៀងចម្រៀងជាភាសាព័រ និងភាសាខ្មែរផង និង មាន់ជនជាតិដើមភាគតិចព័រចំនួនពី៤ទៅ៥នាក់ ទៀតត្រៀមឱ្យអ្នកតានិមួយៗចូលរូប។ ខណៈពេល ក្រុមភ្លេងចាប់ផ្តើមលេងភ្លេង និងច្រៀង មេស្ម័នបាន និយាយហៅអ្នកតាថា «សូមអញ្ជើញអ្នកតាឱ្យចូល រូប ពីព្រោះដល់ថ្ងៃ ដល់ខែ ដែលអ្នកភូមិ ឆ្លើងរោង ថ្វាយហើយ សូមអញ្ជើញលោកតាចូលមក» ដើម្បី ឱ្យអ្នកតាចូលរូបជនជាតិដើមភាគតិចព័រដែលបាន ត្រៀមខ្លួនរួចជាស្រេច។ អ្នកតានិមួយៗបានចូលក្នុង រូបរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចព័រភ្លាមៗ ជនជាតិព័រ ដែលអ្នកតាបានចូលរូបចាប់ផ្តើមរាំតាមចង្វាក់បទ ភ្លេងដែលបានប្រគល់ ឆ្លើង លុះពេលរាំបំប៉នទទឹងក្នុង ជនជាតិដើមភាគតិចព័រទាំងអស់បាននាំគ្នាសួរថា តើ

ស្រីជនជាតិដើមភាគតិចព័រធ្វើនំភ្នំពិធីបុណ្យ ឆ្លើងអ្នកតា (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

លោកតាមានឈ្មោះអ្វី? និងសូមឱ្យលោកតាជួយ ដល់ជនជាតិដើមភាគតិចព័រទាំងអស់មានសេចក្តីសុខ សេចក្តីចម្រើនរកស៊ីមានបានគ្រប់ក្រុមគ្រួសារ។ នៅ ក្នុងឆ្នាំខ្លះ ប្រសិនបើមានអ្នកភូមិជនជាតិដើមភាគ តិចព័រម្នាក់ណាបានប្រព្រឹត្តខុស អ្នកតាចូលរូប បញ្ចេញកាយវិការខឹងសម្បា ជនជាតិដើមភាគតិចព័រ ទាំងអស់ត្រូវតែសួរនាំលោកតាថា តើលោកតាចង់ បានអ្វី? ហើយអ្វីដែលលោកតាត្រូវការ កូនចៅជន ជាតិដើមភាគតិចព័រនឹងនាំគ្នាយកមកថ្វាយនៅក្នុង ពិធី ឆ្លើងអ្នកតានៅឆ្នាំក្រោយ។ នៅពេលបញ្ចប់ពិធី ឆ្លើងអ្នកតា ជនជាតិដើមភាគតិចព័រទាំងអស់ត្រូវ ប្រគល់ទភ្លេងចំនួន៣០១ និងនាំគ្នារាំជុំវិញរោងអ្នកតា ចំនួន៣ជុំ។

តាមអប្បបរមាជំនឿតាំងពីបុរាណកាលមក ប្រសិន បើជនជាតិដើមភាគតិចព័រ មិនប្រារព្ធពិធី ឆ្លើងអ្នកតា នោះទេ អ្នកភូមិជនជាតិព័រទាំងអស់នឹងត្រូវជួបបញ្ហា និងជំងឺអាសន្នរោគជាមិនខាន ប៉ុន្តែនៅរបបប្រល័យ ពូជសាសន៍ខ្មែរក្រហម (១៩៧៥-១៩៧៩) ជន ជាតិដើមភាគតិចព័រមិនបានប្រារព្ធពិធី ឆ្លើងអ្នកតា និងពិធីប្រពៃណីទំនៀមទម្លាប់ផ្សេងៗ ឆ្លើយ។ ជន ជាតិដើមភាគតិចព័រត្រូវបានខ្មែរក្រហមជម្លៀស ដោយបង្ខំចេញពីស្រុកកំណើតឱ្យទៅរស់នៅ និង ធ្វើការងារពលកម្មលើកទំនប់ ដឹកប្រឡាយលំបាក វេទនានៅតាមទីកន្លែងផ្សេងៗក្នុងស្រុកភ្នំក្រវាញ

ខេត្តពោធិ៍សាត់ និងស្រុកមោងបុស្សី ខេត្តបាត់ដំបង។ បន្ទាប់ពីរបបប្រល័យពូជសាសន៍ខ្មែរក្រហមបានបញ្ចប់នៅឆ្នាំ១៩៧៩ ជនជាតិដើមភាគតិចពីរមិនអាចវិលត្រឡប់មករស់នៅភូមិកំណើតនៅទួលក្រស និងទួលកកោះឡើយ ដោយសារតំបន់ទាំងពីរនេះបានប្រែទៅជាសមរភូមិក្តៅរវាងកងទ័ពខ្មែរក្រហម និងកងទ័ពសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិត

កម្ពុជាដែលសហការជាមួយកងទ័ពស្ម័គ្រចិត្តវៀតណាម។ នៅឆ្នាំ២០០០ ទើបជនជាតិដើមភាគតិចពីរប្រមាណ២០០គ្រួសារ វិលត្រឡប់មករស់នៅភូមិកំណើតនៅទួលក្រស និងទួលកកោះនៃភូមិស្ទឹងថ្មី ឃុំប្រមោយ ស្រុកវាលវែង ខេត្តពោធិ៍សាត់វិញ និងបានចាប់ផ្តើមប្រារព្ធពិធីឡើងអ្នកតា ឡើងវិញជារៀងរាល់ឆ្នាំរហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន។

លោក ឡុង វ៉ានី នាយកមជ្ឈមណ្ឌលផ្សះផ្សាវាលវែងសម្ភាសន៍ស្ត្រីជនជាតិដើមភាគតិចពីរទាក់ទងនឹងប្រវត្តិពិធីបុណ្យឡើងអ្នកតា។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ប្រតិបត្តិការកោះប្រាក់

សូម ចម្លើយ៖

ព្រះវិហារ និងខ្នងអង្គភាព ស្ថិតនៅក្នុងវត្តកោះប្រាក់ ភូមិកោះប្រាក់ ឃុំភូមិធំ ស្រុកកៀនស្វាយ ខេត្តកណ្តាល។
(បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

តាមដំណើរការនិយាយតាមគ្នាមកពីសំណុំ
ក្នុងភូមិអំពីប្រតិបត្តិការកោះប្រាក់ កាលពីដើម ឆ្នាំ
មាណស្រាវជ្រាវលោកគាត់ប្រាក់ បានមករស់នៅលើកោះ
មួយនេះដំបូងគេបង្អស់។ កោះមួយនេះបានកកើត
ឡើងប្រហែលជា២០០ឆ្នាំមុន។ ដំបូង ឆ្នាំមិនទាន់
មានរូបរាងជាកោះទេ លុះរយៈពេលក្រោយមក
ដោយសារតែទឹកទន្លេមេគង្គ ហូរកាត់ជារៀងរាល់
ឆ្នាំចាប់ពីរដូវទឹក ឡើងពីខែកក្កដា ហូរដល់ខែវិច្ឆិកា
បាននាំយកដីល្បាប់ជាច្រើនបង្កឱ្យកកស្ទះ ដុះជាដី
លេចចេញជារូបរាងបង្កើតបានជាកោះតូចមួយ។
អំឡុងពេលជាច្រើនឆ្នាំកន្លងផុតទៅ កោះមួយ

នេះចាប់ផ្តើមរីកធំ ឡើងៗ ហូតបង្កើតបានផ្ទៃដីធំ
ទូលាយរាប់រយហិកតា តែមិនទាន់មាននុស្សចូលមក
រស់នៅ ឡើយ។ កោះនេះមានផ្ទៃដីសម្បូរទៅដោយ
ស្មៅ ដើមរុក្ខជាតិ តូចៗ និងមានទឹកលិចជារៀងរាល់
ឆ្នាំ។ បន្ទាប់មកទៀតប្រជាជនដែលធ្លាប់ធ្វើដំណើរឆ្លង
កាត់ទីនេះបានចាប់អារម្មណ៍មើលឃើញថា កោះមួយ
នេះពិតជាមានសារសំខាន់ពីព្រោះមានផ្ទៃដីធំ និង
មានលក្ខណៈអំណោយផលសម្រាប់ការដាំដុះ។
ដូច្នេះប្រជាជនក៏មានគំនិតចង់ប្រកបរបរកសិកម្មធ្វើ
ស្រែចម្ការ និងរបរនេសាទត្រីទើបនាំគ្នាចូលមករស់នៅ
សាកល្បង។ បន្ទាប់ពីគ្រួសារតាប្រាក់ ក៏មានប្រជាជន

មកពីភូមិភក្តិ, ភូមិដូនសរ, ភូមិក្បាលកោះ និងភូមិចន្ទក
ដែលមានលំនៅដ្ឋានមិនឆ្ងាយប៉ុន្មានពីកោះមួយនេះ។

នៅពេលប្រជាជនចូលមកប្រកបរបរកសិកម្មជា
លើកដំបូង ប្រជាជននាំគ្នាដាំដុះស្ពឺត្រប់មុខដូចជា៖
ដំណាំពោត សណ្តែក ល្ង ត្រីឡាច ត្រីសក់ ស្ពៃ ល្អៅ
ខ្ទឹមបារាំង ដំឡូង (សម្រាប់ធ្វើជាបារី) និងកញ្ឆា។ អំឡុង
ពេលនោះ ប្រជាជនមិនទាន់មានសាងសង់ផ្ទះសម្បែង
សម្រាប់រស់នៅលើកោះនេះ ភ្លាមនោះទេ គឺនាំគ្នាធ្វើ
ត្រឹមកូនខ្ទឹមតូចៗដើម្បីដេកយាមការពារចម្ការ និង
សម្រាកនៅពេលថ្ងៃបុព្វហេតុមានភ្លៀង ហើយត្រឡប់
មកផ្ទះវិញនៅពេលរសៀល ឬថ្ងៃរៀបលិច។

នៅពេលប្រជាជនបានដឹងថាកោះមួយនេះមាន
លក្ខណៈអំណោយដល់ដល់របរកសិកម្ម ក៏នាំគ្នាមក
កាប់ឆ្ការព្រៃទៅតាមកម្លាំងរៀងៗខ្លួនដោយមិនដណ្តើម
គ្នា និងមិនឈ្មោះប្រកែកគ្នា និងគ្មានអាជ្ញាធរណា
មកគ្រប់គ្រង និងបែងចែកដីធ្លីឱ្យឆ្លើយ។ នៅលើ
កោះនេះ ប្រជាជនប្រកបមុខរបរធ្វើស្រែចម្ការបាន
តែក្នុងរដូវទឹកស្រកប៉ុណ្ណោះ។ នៅរដូវវស្សាទឹកចាប់
ផ្តើម ឆ្អឹងពីខែកញ្ញា រហូតដល់វិច្ឆិកា ដូច្នេះប្រជាជន
ដាំដុះមិនបានទេ ព្រោះដីសម្រាប់ដាំដំណាំត្រូវទឹក
លិចទាំងស្រុងនៅសល់តែដីទទួលផ្ទះប៉ុណ្ណោះ។ នៅ
ឆ្នាំខ្លះទទួលផ្ទះក៏ត្រូវទឹកលិចទាំងស្រុងថែមទៀត។
រៀងរាល់ឆ្នាំ ចាប់ពីខែធ្នូទឹកចាប់ផ្តើមស្រកទៅវិញ
ទើបប្រជាជននាំគ្នាភ្ជួររស់ដីដាំដំណាំបន្តទៀត។
ដីនៅលើកោះមួយនេះសម្បូរដោយជីជាតិ ដូច្នេះ
កសិករដាំដំណាំផ្សេងៗដោយមិនចាំបាច់ប្រើប្រាស់ជី
គីមីឡើយ គឺយ៉ាងច្រើនប្រជាជនប្រើត្រឹមជីអាចម៍
កោ។ នៅពេលដែលប្រជាជនបាននាំគ្នាមករស់នៅ
លើកោះនេះ កាន់តែច្រើនឡើងៗ កោះនេះចេះតែ
រីកជាបន្តបន្ទាប់ពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ រហូតមានផ្ទៃដី
រាប់រយហិកតា និងមានប្រជាជនរស់នៅជាង១០០
គ្រួសារ ទើបកើតចេញជាភូមិ ប៉ុន្តែមិនទាន់មាន
ឈ្មោះ និងពុំមានវត្តអារាមសម្រាប់ធ្វើបុណ្យទាន
តាមទំនៀមទម្លាប់ប្រពៃណីខ្មែរឡើយ។

ប្រជាជនដែលរស់នៅលើកោះ ទាំងអស់បាននាំ
គ្នាពិភាក្សា ដើម្បីសាងសង់វត្តមួយមានឈ្មោះថា
«វត្តកោះប្រាក់» និងបាននាំគ្នាដាក់ឈ្មោះកោះមួយ

នេះថា ភូមិកោះប្រាក់ ដើម្បីឱ្យដូចនឹងឈ្មោះ វត្តកោះ
ប្រាក់។ ប្រជាជននាំគ្នាហៅភូមិកោះប្រាក់តាងគ្នា
រហូតមកដល់សព្វថ្ងៃ។ បន្ទាប់មកទៀត ទើបរាជការ
បង្កើតរដ្ឋបាលភូមិឃុំច្បារសំលាស់។ នៅពេលដែល
បារាំងចូលមកដាក់នីមអាណានិគមមកលើប្រទេស
កម្ពុជានៅទូទាំងប្រទេស។ ភូមិកោះប្រាក់ ក៏ត្រូវស្ថិត
ក្រោមការគ្រប់គ្រង និងបានបែងចែកភូមិមួយនេះ
ចេញជាពីរឃុំ។ ប្រជាជនដែលរស់នៅត្រឹមចំណុច
វត្តកោះប្រាក់ ចាប់ពីខាងលិចវត្តទៅត្រូវស្ថិតនៅក្នុង
ឃុំភូមិធំ ចំណែកប្រជាជនរស់នៅចាប់ពីខាងកើតវត្ត
ចូលទៅក្នុងឃុំភក្តិ។ ប៉ុន្តែសព្វថ្ងៃស្ថិតនៅក្នុងឃុំ
ភូមិធំតែមួយ។

បច្ចុប្បន្ននេះវត្តកោះប្រាក់មានអាយុកាល
១៥០ឆ្នាំ និងមានព្រះចៅអធិការវត្តចំនួន៧អង្គ។
ព្រះចៅអធិការវត្តកោះប្រាក់ មានព្រះនាម ៖ ទី១)
ព្រះសព នង, ទី២) ព្រះសព យីម, ទី៣) ព្រះសព
ប៊ែន, ទី៤) ព្រះសព សាំង, ទី៥) ព្រះសព ឯក, ទី៦)
ព្រះសព វ៉ិន និងទី៧) ព្រះគ្រូកោសលវិជ្ជា យុង
កុសល ជាព្រះចៅអធិការវត្តកោះប្រាក់ដែលព្រះអង្គ
បានចំណាយពេលវេលាយ៉ាងយូរដើម្បីកសាងវត្ត
នេះឡើងជាបន្តបន្ទាប់ និងបានបង្កើតសាលាបាលីមួយ
ចំនួនទៀត និងមានព្រះសង្ឃរាបរយអង្គនិមន្តមកពី
វត្តផ្សេងៗមកសិក្សារៀនសូត្រ។

ប្រជាជនរស់នៅភូមិកោះប្រាក់ក៏មិនខុសពីភូមិ
ផ្សេងៗទៀត ដែលធ្លាប់ឆ្លងកាត់របបដឹកនាំជាច្រើន
ជំនាន់កន្លងមក រួមមានកត្តាភូមិសាស្ត្រកត្តាសង្គម
និងកត្តានយោបាយ។ ការរកស៊ីធ្វើការងារនិងប្រកប
មុខរបរកសិកម្មធ្វើស្រែចម្ការ ទាំងជីវភាពរស់នៅ
ប្រចាំថ្ងៃមានការប្រែប្រួលខ្លះៗអាស្រ័យទៅលើកត្តា
សង្គម និងធម្មជាតិ។ លើកលែងតែរបបខ្មែរក្រហមពី
ឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់១៩៧៩ ប្រជាជនរស់នៅភូមិកោះប្រាក់
ត្រូវបានជម្លៀសឱ្យទៅរស់នៅតំបន់ផ្សេងៗទៀត។

ខ្មែរក្រហម ឆ្លងកាត់កាប់អំណាចបានទាំងស្រុង
នៅថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ រួចហើយប្រកាស
ឱ្យប្រជាជនប្រមូលទ្រព្យដាក់ជាសម្បត្តិសមូហភាព
(ដាក់រួម) និងមិនអនុញ្ញាតឱ្យមានទ្រព្យសម្បត្តិ
ឯកជនឡើយ។ ប្រជាជននៅភូមិកោះប្រាក់ត្រូវបាន

ខ្មែរក្រហមជម្លៀសដោយបង្ខំចេញពីភូមិចំនួនពីរ លើក។ ប្រជាជនបានធ្វើដំណើរចេញពីភូមិដោយថ្លើរ ជើង ខ្លះជិះកង់ ខ្លះជិះរទេះតាមមធ្យោបាយរៀងៗខ្លួន នៅក្នុងក្រសួង រហូតដល់ផ្លូវជាតិលេខ១១។ ប្រជាជន បានបោះចោលរបស់របរណាដែលមិនអាចយកទៅ តាមខ្លួនបានរួច ឡើងជិះរទេះតាមបញ្ជាខ្មែរក្រហម រហូតដល់ភ្នំពេញ។ ប្រជាជននៅភូមិកោះប្រាក់ដេក នៅភ្នំពេញមួយយប់ ទើបឡើងជិះរទេះបន្តទៅខេត្ត ពោធិ៍សាត់ និងខេត្តបាត់ដំបង ស្ថិតនៅភូមិភាគ ពាយ័ព្យ។ ចំណែកប្រជាជនរស់នៅក្នុងភូមិកោះប្រាក់ ដែលមិនទាន់ជម្លៀសចេញទៅឆ្ងាយ ខ្មែរក្រហម ចាត់តាំងឱ្យធ្វើការងាររួម ហូបបាយរួមនៅតាម សហគមន៍ និងគ្មានរបបអាហារ ហូបចុកគ្រប់គ្រាន់ ឡើយ។ ខ្មែរក្រហមចាត់តាំងឱ្យប្រជាជននៅភូមិកោះ ប្រាក់ធ្វើការងារធ្ងន់ធ្ងរ ដូចជា លើកទំនប់ ដឹកប្រឡាយ ដកស្ទូង កូររាស់ កាសកល់ឈើដោយចបកាំបិត និងគ្មានពេលសម្រាកឡើយ។ ពេលខ្លះប្រជាជន ធ្វើការងារនៅពេលយប់បន្ថែមទៀត ដែលជាហេតុ ធ្វើឱ្យប្រជាជនមានជំងឺហែរហត់ បាក់កម្លាំង និងគ្មាន ថ្នាំសម្រាប់ព្យាបាល។ ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ជាទូទៅ ពេលប្រជាជនមានជំងឺអ្វីក៏ដោយ គឺមានតែថ្នាំអាចម៍ ទន្សាយមួយមុខប៉ុណ្ណោះ។ ខ្មែរក្រហមបានប្រព្រឹត្ត អំពើឃោរឃៅមកលើប្រជាជនបំបែកបង្កបង្កើតពួក ម្តាយ និងកាប់សម្លាប់ប្រជាជនថែមទៀត។

នៅពេលប្រទេសកម្ពុជារួចផុតពីរបបខ្មែរ ក្រហមភ្លាមៗនៅឆ្នាំ១៩៧៩ ប្រជាជនរស់នៅភូមិ កោះប្រាក់ដែលខ្មែរក្រហមជម្លៀសទៅភូមិភាគ ពាយ័ព្យភាគតិចបំផុតបានរំលឹករស់នៅស្រុក កំណើតវិញ។ ក្រសួងខ្លះស្លាប់ទាំងអស់ ខ្លះបានរស់ រានមានជីវិតត្រឡប់មកវិញក៏ចាប់ផ្តើមប្រកបមុខរបរ ធ្វើស្រែចម្ការ ឡើងវិញ ដូចជានិស្សិតមកស្រួល មិនមានកូនចៅមួយចំនួនបានបន្តរៀនសូត្រខ្ពង់ខ្ពស់ ក្លាយជាមន្ត្រីរាជការ ខ្លះបានធ្វើការងារនៅស្ថាប័ន អង្គការសង្គមស៊ីវិល និងការងារក្រុមហ៊ុននានា។

នៅអំឡុងឆ្នាំ១៩៩៩ វត្តកោះប្រាក់ និងសាលា បឋមសិក្សាវត្តកោះប្រាក់ចំនួនបីខ្លះមានបំណង ១២បន្ទប់ បានបាក់ធ្លាក់ចូលទៅក្នុងទឹកទន្លេមេគង្គ

រួមទាំងលំនៅដ្ឋានប្រជាជនជាច្រើនខ្លះទៀត។ រីឯ ប្រជាជននាំគ្នារុះរើផ្ទះសម្បែងទៅរកទីកន្លែងដែល មានសុវត្ថិភាព។ ព្រះចៅអធិការវត្តព្រះនាម សុខ វិន ព្រមទាំងព្រះសង្ឃជាច្រើនអង្គរួមទាំងប្រជាជន នៅក្នុងភូមិនាំគ្នាជួយរុះរើវត្តដែលនៅសេសសល់ ប្រមូលប្រមូលយកឈើមួយចំនួនទៅកសាងវត្តកោះ ប្រាក់ឡើងវិញនៅភូមិទួលស្បូវជាប់ភូមិកោះប្រាក់។

នៅអំឡុងឆ្នាំ២០០១ ប្រជាជនរស់នៅភូមិ កោះប្រាក់ចាស់មានកំណើតដូចផ្អែមកសាងវត្តថ្មីមួយ ទៀតឈ្មោះថា (វត្តពុទ្ធអណ្ឌិតរតន៍) ដោយសារ កំណើនប្រជាជនកាន់តែច្រើនឡើងៗ បច្ចុប្បន្នប្រជាជន រស់នៅភូមិកោះប្រាក់បានកើនឡើង រហូតដល់ទៅ ១៣០៣ គ្រួសារ និងមានប្រជាជនរស់នៅអចិន្ត្រៃយ៍ ចំនួន៥៤១៧ នាក់ នៅក្នុងនោះមានស្រីចំនួន ២៧៦៧ នាក់ យោងតាមរបាយការណ៍ភូមិឃុំ។

ពុទ្ធបរិស័ទមកធ្វើពិធីបុណ្យនៅវត្តកោះប្រាក់ ក្នុងរដូវ បុណ្យភ្ជុំបិណ្ឌ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

នុត នៅ ៖ ខ្មែរក្រហមបំផ្លាញសក់ហ៊ីង ប្រជាជនឱ្យស្លាប់ លង់ នល់

ភា រស្មី

កងកុមារភ្នំរបបខ្មែរក្រហម។
(បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

សម័យសាធារណរដ្ឋខ្មែរដឹកនាំដោយលោក
សេនាប្រមុខ លន់ នល់, នុត នៅ បានជឿតាមការ
យោសនាបស់មេភូមិអង្គរបប ឱ្យស្ម័គ្រចិត្តចូល
បម្រើបដិវត្តន៍។ បន្ទាប់ពីខ្មែរក្រហមទទួលបានជ័យ
ជម្នះ នុត នៅ បានចូលធ្វើជាសមាជិកឃុំ និងក្រោយ
មកបានក្លាយទៅជាករណៈឃុំស្រែនេង។ នៅចុងឆ្នាំ
១៩៧៨ អង្គការបានចោទប្រកាន់ នុត នៅ ថាខុស
សីលធម៌ជាមួយនារីម្នាក់ រួចហើយបញ្ជូនគាត់ទៅ
អង្គតាសោម។ ពីរខែក្រោយមក កងទ័ពរណសិរ្ស
សាមគ្គីសង្គ្រោះជាតិកម្ពុជា និងកងទ័ពស្ម័គ្រចិត្ត
វៀតណាមបានចូលមករំដោះប្រទេសកម្ពុជា និង
បានចាប់ខ្លួន នុត នៅ យកទៅដាក់កុកកោះអណ្តែត

រយៈពេល៥ឆ្នាំ ៨ខែ ទើប ដោះលែងគាត់ឱ្យមាន
សេរីភាពឡើងវិញ។

ខាងក្រោមនេះគឺជាសេចក្តីសង្ខេបរឿងរ៉ាវរបស់
នុត នៅ និងរឿងរ៉ាវផ្សេងៗដែលបានកើតមានឡើង
នៅក្នុងសហករណៈ

នុត នៅ ភេទប្រុស អាយុ៦៥ឆ្នាំ (ក្នុងឆ្នាំ
២០០៥) កើតនៅភូមិដំបូក៨ ឃុំព្រៃងង្គ័រ ស្រុក
ត្រាំកក់ ខេត្តតាកែវ ប៉ុន្តែបច្ចុប្បន្នគាត់ប្តូរមករស់នៅ
ភូមិអង្គរបប ឃុំត្រាំកក់ ស្រុកត្រាំកក់ ខេត្តតាកែវ។

នៅ មានឪពុកឈ្មោះ នុត ណុប និងម្តាយឈ្មោះ នុត ដែន ព្រមទាំងមានបងប្អូនចំនួន៧ នាក់ ក្នុងនោះមាន ស្រីចំនួន៤ នាក់។ ស្ថានភាពគ្រួសារ នៅ គឺក្រីក្រ ព្រោះឪពុកស្លាប់ចោល តាំងពីគាត់អាយុ១៥ឆ្នាំ។ ដោយសារតែជីវភាពគ្រួសារជួបការលំបាក នៅ បានសម្រេចចិត្តចូលទៅបួសនៅវត្តកែក ដើម្បីបាន រៀនសូត្របន្ត។

នៅវត្តកែក នៅ បានចូលរៀននៅសាលាបាលី រង និងទទួលសញ្ញាបត្របាលីរង។ បន្ទាប់ពីបួសបាន ៥ វស្សា នៅ សម្រេចចិត្តលាចាកសិក្ខាបទ ដើម្បី ជួយធ្វើស្រែម្តាយ។ រយៈពេលមួយឆ្នាំក្រោយមកនៅ បានរៀបការជាមួយប្រពន្ធឈ្មោះ ប៊ូ សោ រស់នៅ ភូមិត្រពាំងជ័យ ប៉ុន្តែឪពុករបស់នៅភូមិអង្គ រនាបជាមួយគ្នា។ ពេលរៀបការរួច នៅ ចូលធ្វើជា មេភូមិដំបូកប្រាំបី ក្នុងសម័យសង្គមរាស្ត្រនិយម។ នៅ និង ប្រពន្ធមានកូនចំនួន៩ នាក់ ក្នុងនោះមាន ស្រីចំនួន២ នាក់។ ប៉ុន្តែកូនច្បងរបស់ នៅ បានបាត់ខ្លួន រហូតមកដល់សព្វថ្ងៃ។

នៅក្នុងរបប លន់ នល់ ភូមិដំបូកប្រាំបី ស្ថិតនៅ ក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ខ្មែររំដោះ។ ប្រធានភូមិ ដំបូកប្រាំបី មានឈ្មោះ អៀប ដោយ និង អង់ ខុច ក្រោយមកទៀតឈ្មោះ ឆែត ឆីម។ មេភូមិដែល ស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់កងទ័ពខ្មែររំដោះ បានបំផុសកំហឹងឱ្យប្រជាជនស្តាប់ លន់ នល់, ចេង ហេង និង អ៊ុន គាំ និងបញ្ចុះបញ្ចូលឱ្យប្រជាជនបញ្ជូនកូនចៅ ចូលធ្វើបដិវត្តន៍ប្រឆាំងជាមួយរបប លន់ នល់។

ស្ថិតក្នុងសង្គ្រាមស៊ីវិលរវាងកងទ័ពរំដោះខ្មែរ ក្រហម និងកងទ័ពនៃរបបសាធារណរដ្ឋខ្មែរ ខ្មែរ ក្រហមបានប្រើប្រាស់ព្រះនាមសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ និងការទម្លាក់គ្រាប់បែកនៅក្នុងទសវត្សរ៍ ឆ្នាំ១៩៧០ សម្រាប់ជាមូលដ្ឋានក្នុងការអូសទាញ យុវជនវ័យក្មេងឱ្យចូលបម្រើបដិវត្តន៍។ ចាប់ពីឆ្នាំ ១៩៧០ រហូតដល់ឆ្នាំ១៩៧៣ យុវជនវ័យក្មេងៗ

ដែលមានអាយុចាប់ពី១៥ឆ្នាំ ដល់១៨ឆ្នាំ បាន ស្ម័គ្រចិត្តចូលបម្រើបដិវត្តន៍ខ្មែរក្រហម ដោយសារ ជឿជាក់ថា ខ្មែរក្រហមអាចនាំសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ មកកាន់អំណាចវិញ និងអាចបញ្ចប់សង្គ្រាម ស៊ីវិលនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ចំពោះ នៅ ក៏បានចូល ធ្វើបដិវត្តន៍ នៅឆ្នាំ១៩៧៣ ដែរ។

តាមការយោសាសពីមេភូមិ បានអូសទាញបង ប្អូនរបស់ នៅ ចូលធ្វើបដិវត្តន៍ជាច្រើននាក់ទៀត។ ប្អូនពេទ្យរបស់ នៅ ឈ្មោះ ណុប សុដាតបានចេញទៅ ធ្វើពេទ្យនៅត-៣ ខេត្តតាកែវ ក្នុងឆ្នាំ១៩៧៤។ បន្ទាប់មក សុដាត ចូលទៅធ្វើការនៅខេត្តព្រះ សីហនុ។ ចំណែកកូនរបស់ នៅ ឈ្មោះ ណុប សារុន បានចេញទៅធ្វើជាយោធា។ ក្រោយមកអង្គការបាន រៀបចំ សារុន ឱ្យមានគ្រួសារជាយោធាដូចគ្នានៅ ឆ្នាំ១៩៧៧។ សារុន ធ្លាប់បានមកលេងផ្ទះម្តងក្នុង របបខ្មែរក្រហម ប៉ុន្តែក្រោយមកគ្រួសារមិនបាន ទទួលដំណឹងគាត់ទេរហូតមកដល់សព្វថ្ងៃ។

បន្ទាប់ពីខ្មែរក្រហមទទួលបានជ័យជម្នះ នៅ ថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ នៅ ចូលធ្វើជា សមាជិកយុវហ្វុតដល់ពាក់កណ្តាលឆ្នាំ១៩៧៦។ ក្រោយមក នៅ បានធ្វើជាប្រធានយុវស្រីរនោង។ នៅ ធ្វើជាប្រធានយុវហ្វុតដល់ចុងឆ្នាំ១៩៧៨ ទើប អង្គការលែងទុកចិត្តគាត់ ហើយដកគាត់ឱ្យមក នៅយុវអង្គតាសោមវិញ។ នៅ ធ្វើការងារនៅអង្គ តាសោមបានរយៈពេល២ខែ ក៏ស្រាប់តែមានទាហាន វៀតណាមវាយចូលមក និងចាប់គាត់ដាក់គុកនៅ ស្រុកកោះអណ្តែត។ ខណៈពេលជាប់គុក នៅ ត្រូវ ទទួលរងនូវការសួរចម្លើយ វាយទាត់ធ្លាក់ និងបង្ខំឱ្យ ធ្វើការងារដាំដំណាំផ្សេងៗ។ នៅ ត្រូវជាប់គុក កោះអណ្តែតរយៈពេល៥ឆ្នាំ និង ៨ខែ។ បន្ទាប់ពី រួចពីការឃុំឃាំង នៅ ក៏បានរៀនសូត្រធ្វើជាអ្នក មហា (អាចារ្យ) ក្នុងពិធីមង្គលការ។

មន្ទីរចាត់ការឃ្លាំងរដ្ឋសម័យខ្មែរក្រហម

ស្រីង លីម៉ា

កម្មកររបងរំកិលនៅរោងចក្រផលិតជីវកៅស៊ូក្រប។
(បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

របបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យមា មន្ទីរចាត់ការឃ្លាំងរដ្ឋមួយ ស្ថិតនៅ ខាងជើងវត្តទួលរោង ទីក្រុងភ្នំពេញ។ មន្ទីរចាត់ការឃ្លាំងរដ្ឋ គឺជាទីតាំងរៀបចំ និងគ្រប់គ្រងសម្ភារសម្រាប់ការនាំចេញ នាំចូលសម្ភារពីក្រៅប្រទេស ព្រមទាំងការចែកចាយទៅតាមក្រសួង, ភូមិភាគ និងតំបន់ផ្សេងៗ យោងតាមការសម្ភាសន៍ឈ្មោះ ម៉ាក សារិន អតីតអ្នកធ្វើការក្នុងមន្ទីរចាត់ការឃ្លាំងរដ្ឋ សារិនបានធ្វើការជាមួយពូបង្កើតចំនួនពីរនាក់គឺឈ្មោះ រឿង ដែលមានតួនាទីជាប្រធានមន្ទីរចាត់ការឃ្លាំងរដ្ឋ និងឈ្មោះ វិទូ ដែលជាប្រធានសេដ្ឋកិច្ចភូមិភាគពិសេស។

នៅឆ្នាំ១៩៦៨ ពួករបស់ សារិន ទាំងពីរនាក់បានចូលរួមចូលនាបង្កើនខ្មែរក្រហម និងធ្វើជាភ្នាក់ងារ

សម្រាប់ក្នុងក្រុងភ្នំពេញ សម្រាប់ផ្តល់ព័ត៌មានទាក់ទងនឹងស្ថានភាពការណ៍នៅក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញឱ្យកងទ័ពខ្មែរក្រហម។ នៅឆ្នាំ១៩៧០ បន្ទាប់ពីរដ្ឋប្រហារនៅទីក្រុងភ្នំពេញ អ្នកទាំងពីរត្រូវបានរកឃើញថាជាភ្នាក់ងារខ្មែរក្រហមដោយរដ្ឋាភិបាល លន់ នល់។ ភ្លាមៗនោះ អ្នកទាំងពីរចាកចេញពីទីក្រុងភ្នំពេញទាំងប្រញាប់ប្រញាល់។ ប្រទេសកម្ពុជាបានធ្លាក់ក្នុងវិបត្តិនយោបាយកាន់តែជ្រៅ ធ្វើឱ្យមានសង្គ្រាមស៊ីវិល និងការប្រយុទ្ធគ្នារវាងកងទ័ពខ្មែរក្រហម និងកងទ័ពលន់ នល់រីករាលដាលទូទាំងប្រទេស។ សាលារៀនត្រូវបានបិទទ្វារ កុមារជាច្រើនបានបោះបង់

ចោលការសិក្សា។ នៅស្រុកកំណើតឯណោះ វិញ សារិនបានឈប់រៀនត្រឹមថ្នាក់ទី១០ (ស្ពឺមថាស់) នៅវត្តរំលាំងនាគ ស្ថិតក្នុងភូមិទទឹងថ្ងៃ ឃុំវាលពន់ ស្រុកថ្ពង ខេត្តកំពង់ស្ពឺ។ បន្ទាប់មក សារិនបានចូល បម្រើចលនាបដិវត្តន៍ និងធ្វើជាកងឈ្នបក្នុងភូមិ រហូតដល់ឆ្នាំ១៩៧៤។

នៅឆ្នាំ១៩៧៥ កងទ័ពបដិវត្តន៍ខ្មែរក្រហម បានឡើងកាន់អំណាចនៅទីក្រុងភ្នំពេញ។ នៅរយ ១៧ឆ្នាំ សារិនត្រូវបានព្យួរជំងឺ ចាត់តាំងឱ្យមកធ្វើការ ជាមួយនៅមន្ទីរចាត់ការឃ្លាំងរដ្ឋ ទីក្រុងភ្នំពេញ។ សារិន គឺជានិស្សិត និងជាអ្នកបើកបរឱ្យ ព្យួរជំងឺ ដែលជាប្រធានមន្ទីរចាត់ការឃ្លាំងរដ្ឋ។ ក្រៅពីនោះ ការងាររបស់ សារិន គឺត្រូវរត់សំបុត្រ ឬបញ្ជូន ឯកសារ ព្រមទាំងធ្វើការទំនាក់ទំនងជាមួយក្រសួង ពាណិជ្ជកម្ម ក្រសួងទស្សនាហេតុការណ៍ និងទៅតាមកងពល ផ្សេងៗ។ នៅឆ្នាំ១៩៧៦ ពូរិទ្ធ ដែលជាប្រធាន សេដ្ឋកិច្ចភូមិភាគពិសេស និងជាពូររបស់ សារិន ត្រូវ បានផ្លាស់ប្តូរទៅក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម។ នៅពេលនោះ សារិន បានទៅស្នាក់នៅជាមួយ ពូរិទ្ធ និង ម៉ឺនភាព នៅឯផ្ទះមួយកន្លែងនៅជិតវត្តភ្នំ ទីក្រុងភ្នំពេញ ប៉ុន្តែ សារិន នៅបន្តធ្វើការនៅក្នុងមន្ទីរចាត់ការឃ្លាំងរដ្ឋ ដដែល។

នៅក្នុងមន្ទីរចាត់ការឃ្លាំងរដ្ឋ គឺមានការបែង ចែកការងារដោយកងវរសេនាតូចលេខ៧៧ ដែល ជាក្រុមស្រ្តី មានភារកិច្ច ដេរធុរកិច្ច ឬដេរធុរ និងកង វរសេនាតូចលេខ៧១, ៧២, និង ៧៣ ដែលជាក្រុម បុរស មានភារកិច្ចលីសែន និងដឹកជញ្ជូន។ ពីឆ្នាំ ១៩៧៧ ដល់ឆ្នាំ១៩៧៨ ចំនួនសម្ភារដែលស្លូកទុក ក្នុងមន្ទីរចាត់ការឃ្លាំងរដ្ឋ មានការកើនឡើងជា លំដាប់ដោយសារការនាំចូលពីប្រទេសចិន, ប្រទេស កូរ៉េខាងជើង និងប្រទេសយូហ្គោស្លាវី។ សម្ភារក្នុង ឃ្លាំងរួមមាន ត្រាកាំទ័រ, គ្រឿងលោហៈ, គ្រឿង សំណង់, គ្រឿងម៉ាស៊ីន, គ្រឿងចក្រ, ក្រណាត់, ក្រមា, បារី, អំបោះ និង របៀបសម្រាប់ចែកចាយទៅតាម ក្រសួង, ភូមិភាគ និងតំបន់ផ្សេងៗ។ ក្រៅពីនោះក៏

មានសម្លៀកបំពាក់ និងស្បៀងអាហារផ្សេងៗទៀត ផងដែរ។ សម្ភារនិងកសិដលមួយចំនួនទៀតមាន ដូចជា ស៊ីម៉ង់ត៍, អំបិល, អគ្គី, និងដីកៅស៊ូ ជាដើម ត្រូវដឹកជញ្ជូនតាមរថយន្ត ឬទូររថភ្លើង សម្រាប់នាំចេញទៅក្រៅប្រទេស ដូចជាប្រទេស ចិន និងប្រទេសកូរ៉េខាងជើង។ សារិន បានធ្វើការ នៅមន្ទីរចាត់ការឃ្លាំងរដ្ឋពីឆ្នាំ១៩៧៥ រហូតដល់ ឆ្នាំ១៩៧៧។

នៅឆ្នាំ១៩៧៧ កងទ័ពវៀតណាមបានបើកការ វាយប្រហារមកលើកងទ័ពខ្មែរក្រហមនៅទីក្រុង ភ្នំពេញ។ នៅពេលនោះ មន្ទីរចាត់ការឃ្លាំងរដ្ឋមាន ការរៀបចំរបៀបជាច្រើនគ្រឿងសម្រាប់ដឹកសម្ភារ និងក្រុមការងារជាង៣០០នាក់ ក្រោមការគ្រប់គ្រង របស់ ព្យួរជំងឺ ចេញពីទីក្រុងភ្នំពេញ ដោយធ្វើដំណើរ ជាមួយកងពល៥០២ ដែលកងពលភូមិភាគ ពិសេស។ សារិនបានធ្វើដំណើរឆ្លងកាត់អមលាំង ខេត្ត កំពង់ស្ពឺ និងឆ្ពោះទៅស្រុកបវេល ខេត្តបាត់ដំបង។

នៅស្រុកបវេល គឺមានការរៀបចំកម្លាំងដើម្បី ប្រយុទ្ធតទល់ជាមួយកងទ័ពវៀតណាមដែលដេញ តាមពីក្រោយ និងបន្តប្រយុទ្ធនៅស្រុកសាលាក្រៅ និងស្រុកកំរៀង។ សម្ភារជាច្រើនដែលនាំយកមកពីទី ក្រុងភ្នំពេញត្រូវបោះបង់ចោលតាមផ្លូវ ចំណែកសម្ភារ ដែលសេសសល់ត្រូវដឹកទៅខាងតំបន់ចក្រី និងភូមិ បឹងឆ្នាំង ដែលនៅជាប់ព្រំដែនជាមួយប្រទេសថៃ។ សារិន បានបន្តរស់នៅភូមិបឹងឆ្នាំង (វត្តភ្នំព្រះពុទ្ធ) ស្រុកកំរៀង ជាមួយ ពូរិទ្ធ និង ព្យួរជំងឺ។

ក្រោយមក សារិន បានឆ្លងចូលទឹកដីថៃ និង សាងសង់ជីវភាពខេត្តត្រាត។ សារិន បានរស់នៅ ទីនោះអស់រយៈពេលប្រហែលជា៣១ឆ្នាំទៅ៤២ មុន ពេលធ្វើដំណើរតាមខ្សែក្រវ៉ាត់ព្រំដែនប្រទេស ថៃ ដោយឆ្លងកាត់ភូមិបឹងត្រកួន និងម៉ាឡៃ ដើម្បី ឆ្ពោះទៅភ្នំដងរែក។ សារិនបានធ្វើដំណើរជាមួយ ពូរិទ្ធ រហូតដល់ភ្នំដងរែក ដែលស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រង របស់ តាម៉ុក។ នៅឆ្នាំ១៩៨០ សារិន បានផ្លាស់មក រស់ជាមួយកងពល៧៨៥ ក្រោយមកកងពល៧៨០

ដែលស្ថិតក្រោមទីបញ្ជាការកណ្តាល នៅអន្លង់វែង។ ពីឆ្នាំ១៩៨០ ដល់ឆ្នាំ១៩៩១ សារិន គឺជាកងទ័ពខាង វិទ្យុទាក់ទង ឬកាន់ទ្រព្យខ្មែរក្នុងកងពល៩៨០។ នៅ ឆ្នាំ១៩៨៧ សារិន បានរៀបការនៅលើភ្នំដងរែក ក្រោមការរៀបចំដោយខ្មែរក្រហម។ នៅគ្រានោះ ប្តីប្រពន្ធជាច្រើនត្រូវរៀបការក្នុងពេលតែមួយ ដោយធ្វើការប្តេជ្ញាចិត្តនៅ ចំពោះមុខថ្នាក់ដឹកនាំ ខ្មែរក្រហម។ អ្នកទាំងពីរត្រូវបន្តរស់នៅក្នុងភាព ក្រខ្សត់ និងលំបាក។ នៅឆ្នាំ១៩៩០ តាម៉ុក បាននាំ ប្រជាជននៅលើភ្នំដងរែក ចុះមករស់នៅនិងបង្កើត សហគមន៍នៅជិតបឹង តាម៉ុក។ នៅឆ្នាំ១៩៩១ ប្រជាជនជាច្រើនគ្រួសារ និង សារិនបានចាកចេញពី អន្លង់វែងមករស់នៅខេត្តបាត់ដំបង បន្ទាប់ពីមានការ ចរចាជាមួយរដ្ឋាភិបាល នាសម័យនោះ។

នៅឆ្នាំ១៩៩៧ សារិន បានក្លាយជាមេឃុំ និង ជាកសិករមួយរូប។ ក្រោយពីសមាហរណកម្មនៅ ឆ្នាំ១៩៩៨ និងអស់រយៈពេលជិត៣០ឆ្នាំ បន្ទាប់ពី

ចូលរួមចូលនាបដិវត្តន៍ខ្មែរក្រហម សារិន បាន ត្រឡប់មកលេងស្រុកកំណើតជាលើកដំបូងដើម្បី ជួបជុំគ្រួសារ។ សារិនមានអាយុ៤៨ឆ្នាំ (២០១១) រស់ នៅភូមិអូរកត្តិរ ឃុំអូរដា ស្រុកកំរៀង ខេត្តបាត់ដំបង និងមានប្រពន្ធឈ្មោះ ហែម សុខុម មានអាយុ៤៦ឆ្នាំ។ អ្នកទាំងពីរមានកូនចំនួន៥នាក់ ក្នុងនោះមានកូន ប្រុស៤នាក់ និងស្រីម្នាក់។ សារិន មានឪពុកឈ្មោះ សែត (ស្លាប់ឆ្នាំ១៩៨២) និងម្តាយឈ្មោះ មៀក កង (ស្លាប់ឆ្នាំ១៩៩៩)។ សារិន គឺជាកូនច្បងក្នុង ចំណោមបងប្អូន៥នាក់ គឺប្រុស៣នាក់ និងស្រី២នាក់។

នៅឆ្នាំ២០១១ ម៉ាក សារិន ដែលជាអ្នករស់រាន មានជីវិតពីរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ បានផ្តល់បទ សម្ភាសន៍ដល់បុគ្គលិកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ដើម្បីរួមចំណែកដល់ការចងចាំ និងការពារកុំឱ្យ កើតមាន ឡើងវិញនូវអំពើប្រល័យពូជសាសន៍នា ពេលអនាគត។ បច្ចុប្បន្នទីតាំងមន្ទីរចាត់ការឃ្លាំង រដ្ឋខាងលើបានក្លាយជាផ្ទះរបស់ប្រជាជនហើយ។

នារីកម្មករបដិវត្តន៍នៅរោងចក្រតម្បាញ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

វេនសំណាងបាត់ពីស្នាម

លុំ វ៉ា

លោក ម៉ែក នូវ ភូមិប្រស កើតឆ្នាំ១៩៦០ នៅ ភូមិបឹងជ្រោង ឃុំជាំ ស្រុកមេមត់ ខេត្តកំពង់ចាម។ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកោះថ្ម (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ខ្ញុំឈ្មោះ ម៉ែក នូវ ភូមិប្រស កើតឆ្នាំ១៩៦០ នៅ ភូមិបឹងជ្រោង ឃុំជាំ ស្រុកមេមត់ ខេត្តកំពង់ចាម។ បច្ចុប្បន្ន ខ្ញុំរស់នៅភូមិបឹងជ្រោង ឃុំជាំ ស្រុកមេមត់ ខេត្តកំពង់ចាម។ ខ្ញុំមានកូនចំនួន៧ នាក់ ក្នុងនោះមានកូនស្រីម្នាក់ និងកូនប្រុសចំនួន៦ នាក់។ ខ្ញុំមានឪពុកឈ្មោះ ឆ្មា ម៉ែក និងម្តាយឈ្មោះ កូរ៉ា លី។ ឪពុកម្តាយខ្ញុំស្លាប់ដោយសារជំងឺក្រោយឆ្នាំ១៩៧៩។ ខ្ញុំមានបងប្អូនចំនួន៥ នាក់ ក្នុងនោះមានស្រីចំនួន៤ នាក់ និងប្រុសម្នាក់។ ខ្ញុំគឺជាកូនទីបីនៅក្នុងគ្រួសារ។ បងប្អូនខ្ញុំស្លាប់នៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហមចំនួន២ នាក់ ដោយម្នាក់ធ្វើក្រុបត្រៀម និងម្នាក់ទៀតធ្វើជាកងទ័ពខ្មែរក្រហម។

មុនសង្គ្រាមក្នុងភូមិបឹងជ្រោង មិនសូវមានប្រជាជនរស់នៅឡើយ។ នៅជំនាន់នោះភូមិបឹង

ជ្រោងត្រូវបានបែងចែកជាពីរភូមិ គឺភូមិបឹងជ្រោងក្នុង និងភូមិបឹងជ្រោងក្រៅ។ បន្ទាប់មក ភូមិបឹងជ្រោងក្នុងត្រូវបានខ្មែរជាអ្នកគ្រប់គ្រង។ ចំណែកភូមិបឹងជ្រោងក្រៅត្រូវបានរៀបចំណាមជាអ្នកគ្រប់គ្រង។

កាលពីជំនាន់សង្គ្រាម គឺមានសាលារៀនតែមួយប៉ុណ្ណោះ សាងសង់ពីឈើ ស្ថិតនៅក្នុងភូមិលាជលើឃុំជាំ។ កាលពីកុមារភាពខ្ញុំមិនបានរៀនចប់ថ្នាក់បឋមសិក្សា ដោយសារគ្មានក្រុបត្រៀម។ ខ្ញុំបានចូលរៀននៅក្នុងឆ្នាំ១៩៦៧ ហើយនៅឆ្នាំ១៩៦៩ ក៏ឈប់រៀន។ ខ្ញុំចេះសរសេរអក្សរនិងអានអក្សរបានដោយសារតែបងប្អូនខ្ញុំធ្លាប់ប្រើជាព្រះសង្ឃ ហើយកាត់ជួយបង្រៀនខ្ញុំបន្ថែម។

នៅ ចុងឆ្នាំ១៩៧០ ភូមិបឹងជ្រោងបានធ្លាក់ ចូលក្នុងសង្គ្រាមវៀតណាម ដោយសារកងទ័ព វៀតកុងបានឆ្លងចូលមករស់នៅ និងធ្វើសកម្មភាពនៅ ក្នុងទឹកដីកម្ពុជា។ ដូច្នេះកងទ័ពអាមេរិកបានទម្លាក់ គ្រាប់បែកមកលើភូមិបឹងជ្រោង និងភូមិដទៃទៀត ដែលស្ថិតនៅតាមបណ្តោយព្រំដែនកម្ពុជា- វៀតណាមតាមកម្រិតកងទ័ពវៀតកុង។ ដោយសារ មានការទម្លាក់គ្រាប់បែកកាន់តែច្រើនលើភូមិបឹង ជ្រោង ធ្វើឱ្យប្រជាជនភៀសខ្លួនចេញពីភូមិទៅរស់ នៅភូមិផ្សេងៗ។

ខ្ញុំចេញពីភូមិបឹងជ្រោងទៅនៅភូមិលាងលើ បានមួយឆ្នាំ ស្រាប់តែឮសំឡេងយន្តហោះនៅលើភូមិ មួយសន្ទុះក្រោយមកខ្ញុំសួរគ្រាប់ដុះយ៉ាងខ្លាំង។ អំបែងគ្រាប់ខ្លាតត្រូវទេះគោ បណ្តាលឱ្យដាច់ជាពីរ កំណាត់ និងធ្វើឱ្យសត្វគោពីរក្បាលរងរបួស។ ចំណែក ទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ខ្ញុំត្រូវបានបាត់បង់អស់ដោយសារ តែរត់ចោលផ្ទះសម្បែង។

អំឡុងពេលដែលអាមេរិកទម្លាក់គ្រាប់បែក ប្រជាជនខ្មែរបានរត់គេចខ្លួនពីផ្ទះសម្បែងដោយសារ តែភ័យខ្លាចការទម្លាក់គ្រាប់របស់កងទ័ពអាមេរិក លើកងទ័ពវៀតកុង។ ខ្ញុំបានរត់ទៅដល់ភូមិរបស់ប្អូន ឃុំជាំក្រវៀន ហើយបានស្នាក់នៅទីនោះមួយយប់ រួចបន្តដំណើរទៅដល់ស្រុកឆ្លូងខេត្តក្រចេះ។ ប្រជាជន ក្នុងភូមិក្នុងស្រុកឆ្លូងនាំគ្នាឈរយាយថា យើងជាអ្នក បាក់គ្រូ (គឺសំដៅទៅលើពួកភៀសខ្លួនពីសឹក)។ ប្រជាជននៅស្រុកឆ្លូង មិនចង់ឱ្យយើងចូលនៅក្នុង ភូមិទេព្រោះខ្លាចមានរឿងមិនល្អកើតឡើង។ គ្រួសារ ខ្ញុំធ្វើដំណើរពីស្រុកឆ្លូង ខេត្តក្រចេះ ត្រឡប់មកស្រុក មេមត់វិញ និងរស់នៅក្នុងព្រៃភូមិគោញឃុំរង្សី។ ខ្ញុំនៅ រស់នៅទីនោះបានរយៈពេលមួយខែស្រាប់តែកងទ័ព អាមេរិកមកទម្លាក់គ្រាប់បែកលេខ២២ទៀត។ ដូច្នេះ ខ្ញុំចេញពីឃុំរង្សីមករស់នៅភូមិត្រពាំងបូស្សី ឃុំចាន់ មូល ស្រុកមេមត់វិញ។ គ្រានោះមានទ័ពវៀតកុងបាន បន្តខ្លួនធ្វើជាប្រជាជនខ្មែរមករស់នៅក្នុងភូមិបូស្សី ដែរ។ កងទ័ពអាមេរិកក៏បានបាត់ប្រជាជនខ្មែរឱ្យ

ស៊ីបការណ៍រកកន្លែងលាក់ខ្លួនរបស់កងទ័ពវៀតកុង។ នៅពេលដែលកងទ័ពអាមេរិកស៊ីបដឹងថាកងទ័ព វៀតកុងលាក់ខ្លួននៅកន្លែងណាហើយ គឺឱ្យយន្តហោះ មកទម្លាក់គ្រាប់គ្រង់កន្លែងនោះតែម្តង។

នៅក្នុងឆ្នាំ១៩៧៥ ខ្ញុំបានត្រឡប់មករស់នៅក្នុង ភូមិបឹងជ្រោង ឃុំជាំវិញ ប៉ុន្តែកងទ័ពវៀតកុង មិន ទាន់ដកចេញទៅអស់ទេ។ នៅចុងខែមេសា ឆ្នាំ ១៩៧៥ កងទ័ពវៀតកុងបានវាយបែកក្រុងព្រៃនគរ ប៉ុន្តែកងទ័ពវៀតកុងមិនទាន់ដកចេញភ្លាមទេ គឺស្នាក់នៅ ក្នុងភូមិបឹងជ្រោង ឃុំជាំ ស្រុកមេមត់ ដដែល។ កង ទ័ពវៀតណាមបានចូលមកតាំងទីលំនៅក្នុងទឹកដី ខ្មែរ ជាពិសេសតំបន់ដែលជាប់ព្រំប្រទល់កម្ពុជា- វៀតណាម។ ខ្ញុំបានរស់នៅភូមិលាងលើបានរយៈពេល ២ឆ្នាំ ទើបខ្មែរក្រហមជ្រើសរើសខ្ញុំឱ្យធ្វើកងទ័ពជាមួយ យុទ្ធជន១២នាក់ទៀត។ នៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម យុទ្ធជនភាគច្រើនចង់ធ្វើកងទ័ព ពីព្រោះបានហូបចុក គ្រប់គ្រាន់មិនធ្វើការងារលំបាកដូចប្រជាជនទូទៅ។ ខ្ញុំ ត្រូវបានបញ្ជូនទៅហ៊ុកហាត់យុទ្ធសាស្ត្រយោធានៅ ខេត្តព្រៃវែងរយៈពេល៣ខែ ជាមួយកងទ័ពរាប់ពាន់ នាក់នៅទីនោះ។ ការហ៊ុកហាត់តំបន់ពីម៉ោង៥ព្រឹក រហូតដល់ពេលថ្ងៃត្រង់ និងចូលហាត់បន្តចាប់ពីពេល រសៀលដល់ម៉ោង៥ល្ងាច។ ពេលចូលហ៊ុកហាត់ដំបូង ខ្មែរក្រហមតម្រូវឱ្យខ្ញុំ និងកងទ័ពដទៃទៀតរៀនដើរ ក្បួនព្យុះ ហាយត្រា។ បន្ទាប់មករៀនដោះកាំភ្លើង និង រៀនពីមាតិកាយោធាយុទ្ធសាស្ត្រទៀត។ ពេលហ៊ុកហាត់ ចប់រយៈពេល៣ខែ ខ្មែរក្រហមបានបញ្ជូនខ្ញុំទៅធ្វើការ ក្នុងកងពលលេខ៥ របស់ភូមិភាគបូព៌ា ប្រចាំនៅ ខេត្តស្វាយរៀង។ ខ្ញុំឈរជើងនៅកងពលលេខ៥ បាន រយៈពេលមួយខែ។ ខ្មែរក្រហមបានដកខ្ញុំចេញពីកង ពលលេខ៥ឱ្យចូលក្នុងកងជួសជុលគ្រឿងយន្តប្រចាំ ខេត្តព្រៃវែងវិញ។ ប្រធានអង្គភាពកងទ័ពផ្នែកជួស ជុលគ្រឿងយន្តមានឈ្មោះ ភាគីន និង ភាគីន។

នៅក្នុងឆ្នាំ១៩៧៨ កម្មាភិបាលថ្នាក់លើ និងកង ទ័ពតំបន់២០,២១,២២,២៣ និង ២៤ ត្រូវអង្គការ ចោទប្រកាន់ថា បានចូលដៃចូលជើងជាមួយកងទ័ព

វៀតណាម។ សោ ភឹម មានកូនច្រើនជាប្រធានភូមិភាគបូព៌ា បានក្សត្តអង្គការមជ្ឈិមកម្ម។ ចំណែក ភាគីនិងភាគីទី៣បានតំកៀសខ្លួនទៅប្រទេសវៀតណាម។ នៅតាមផ្លូវ ខ្ញុំបានរើសកាសែតមកអាន។ នៅក្នុងកាសែតនោះ ខ្មែរក្រហមបានសរសេរថា សោ ភឹមគឺជាជនក្សត្តជាតិបានចូលដៃជើងជាមួយវៀតណាម។ ពេលខ្ញុំអានចប់ ខ្ញុំបានបោះកាសែតនោះចោល។

ប្រជាជន និងកម្មាភិបាលភូមិភាគបូព៌ា បន្ទាប់ពីខ្មែរក្រហមចោទជាជនក្សត្ត មនុស្សរស់នៅក្នុងតំបន់នេះ នាំគ្នាប្រឆាំងជាមួយរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។ ភូមិភាគបូព៌ាក្លាយទៅជាសមរភូមិរវាងរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងកងពលដើមបះបោរ។ ហេតុការណ៍នេះធ្វើឱ្យប្រជាជនរាប់ពាន់នាក់រត់គេចខ្លួនចេញពីភូមិភាគបូព៌ា ដោយសារមានការវាយប្រយុទ្ធគ្នាខ្លាំងពេក។ ខ្ញុំរត់ចេញពីបន្ទាយខេត្តព្រៃវែង មករស់នៅខេត្តកំពង់ចាមវិញ។ ខ្ញុំបានឃើញសាកសព សោ ភឹម ត្រូវបានខ្មែរក្រហមដាក់ទឹកកកពីលើ ដើម្បីដង្ហែតាមរថយន្ត។ សោ ភឹម មិនត្រូវបានខ្មែរក្រហមសម្លាប់ទេ គឺគាត់បានបាញ់សម្លាប់ខ្លួនឯង។ ខ្ញុំនៅកំពង់ចាមបានរយៈពេល១ខែ ស្រាប់តែកងទ័ពមជ្ឈិមមកដល់។ ទ័ពមជ្ឈិមចូលមកចាប់អ្នកធ្លាប់បម្រើការងារក្នុងជួរកងទ័ពតំបន់និងភូមិភាគបូព៌ា។ ខ្ញុំស្ងៀមកកាន់កាប់សណ្ឋានកងទ័ពមានពណ៌ស្លាបសេក ព្រោះខ្ញុំគ្មានសម្លៀកបំពាក់សម្រាប់ផ្លាស់ប្តូរឡើយ។ សំណាងល្អក្រុមរបស់ខ្ញុំដែលមានសមាជិក១៥នាក់មិនបានជួបកងទ័ពមជ្ឈិម ប្រសិនបើជួបកងទ័ពមជ្ឈិមក្រុមរបស់ខ្ញុំប្រាកដជាស្លាប់ទាំងអស់។

នៅពាក់កណ្តាលឆ្នាំ១៩៧៨ ក្រុមរបស់ខ្ញុំមានគ្រាប់បែកតែមួយគ្រាប់ប៉ុណ្ណោះ ដាក់តាមខ្លួនសម្រាប់បោកយកត្រីធ្វើម្ហូប ប៉ុន្តែចែងឲ្យយើងបានជួបជាមួយកងទ័ពវៀតណាម។ ទ័ពវៀតណាមចូលមកឆែកលើខ្លួនខ្ញុំ និងកងទ័ពដទៃទៀត។ កងទ័ពវៀតណាមបានប្រទះឃើញគ្រាប់បែកនោះ ទើបចាប់យើងយកទៅសួរចម្លើយ។ ពេលវៀតណាមសួរនាំ ខ្ញុំបានប្រាប់តាមដំណើររឿងរ៉ាវទៅកងទ័ពវៀតណាម។ ក្រោយមក

ដំណឹងចាប់ខ្លួនបានរាលដាល ភាគីនិងភាគីទី៣ ភាគីនិងទី៣បានចេញមកធានាក្រុមរបស់ខ្ញុំទាំង១៥នាក់។ ក្រោយក្រុមរបស់ខ្ញុំទាំង១៥នាក់បានសម្រេចចិត្តចូលធ្វើកងទ័ពជាមួយវៀតណាម។ ខ្ញុំត្រូវបានបញ្ជូនទៅហ៊ុកហាត់ក្បួនកងទ័ពនៅប្រទេសវៀតណាមរយៈពេលបីខែ។

នៅឆ្នាំ១៩៧៩ ក្រុមរបស់ខ្ញុំដែលមានសមាជិក១៥នាក់ត្រូវបំបែកគ្នា ដើម្បីចេញទៅវាយតទល់ជាមួយកងទ័ពខ្មែរក្រហម រហូតទទួលជ័យជម្នះនៅថ្ងៃទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩។ ក្រោយមកសមាជិកហេង សំរិន បានប្រកាសបង្កើតកងវរសេនាតូចចំនួន៣កង គឺកងវរសេនាតូចលេខ៣២ កងវរសេនាតូចលេខ៣៣ និងកងវរសេនាតូចលេខ៣៤ នៅពេលនោះសមាជិកហេង បូរិន ជាប្រធានវរសេនាតូចលេខ៣៣ បានបោះទីតាំងនៅពាមជីលាំង និងពាមជាំង ខេត្តកំពង់ចាម (បច្ចុប្បន្នខេត្តត្បូងឃ្មុំ)។ នៅក្នុងឆ្នាំ១៩៨០ គ្រួសារខ្ញុំគិតថា ខ្ញុំបានស្លាប់ហើយ ពីព្រោះអំឡុងពេលទៅហ៊ុកហាត់នៅប្រទេសវៀតណាមជាងមួយឆ្នាំ ខ្ញុំមិនបានផ្តល់ដំណឹងមកផ្ទះឡើយ។ ក្រោយមកទើបខ្ញុំត្រឡប់មកភូមិ ហើយបងប្អូនដឹងថាខ្ញុំនៅរស់។

លោក ម៉េក នូវ សព្វថ្ងៃរស់នៅភូមិបឹងជ្រោង ឃុំជាំ ស្រុកមេមត់ ខេត្តត្បូងឃ្មុំ (បណ្តាសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

មជ្ឈមណ្ឌលផ្សះផ្សាពាណិជ្ជកម្មនៃបច្ចេកវិទ្យាសិស្ស វិទ្យាល័យ ហ៊ុន សែន ប្រមោយ អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥-១៩៧៩)

ដូច ជាតិ

លោក ឡុង ជាតិ នាយកមជ្ឈមណ្ឌលផ្សះផ្សាពាណិជ្ជកម្មនៃបច្ចេកវិទ្យាសិស្ស
វិទ្យាល័យ ហ៊ុន សែន ប្រមោយ អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ
(១៩៧៥-១៩៧៩) ។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

នៅរំលោភម៉ោង៨ព្រឹក ថ្ងៃទី១២ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៥ សិស្សានុសិស្សមកពីវិទ្យាល័យ ហ៊ុន សែន ប្រមោយចំនួន១៣នាក់ ក្នុងចំណោមនោះមាន ស្រី៥នាក់ បានមកចូលរួមវេទិកាថ្នាក់រៀនស្តីអំពី ប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥- ១៩៧៩) លើប្រធានបទ ជីវិតរស់នៅប្រចាំថ្ងៃក្នុង របបខ្មែរក្រហម, និយមន័យអំពីប្រល័យពូជសាសន៍ និងការទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាឆ្លងជំនឿ។

គោលបំណងដែលមជ្ឈមណ្ឌលផ្សះផ្សា ពាណិជ្ជកម្មនៃបច្ចេកវិទ្យាសិស្ស វិទ្យាល័យ ហ៊ុន សែន រៀបចំវេទិកាថ្នាក់រៀនស្តីអំពី ប្រវត្តិសាស្ត្រ កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥-១៩៧៩) គឺជំនួយ សិស្សានុសិស្សមានការយល់ដឹង និងសិក្សារៀន សូត្របន្ថែមទៀតអំពីអត្ថប្រយោជន៍ប្រវត្តិសាស្ត្រ កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ នៅចន្លោះ (ឆ្នាំ១៩៧៥- ១៩៧៩) និងនិយមន័យនៃអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ការទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាឆ្លងជំនឿនាពេលអនាគត។ មជ្ឈមណ្ឌលផ្សះផ្សាពាណិជ្ជកម្មនៃបច្ចេកវិទ្យាសិស្ស វិទ្យាល័យ ហ៊ុន សែន ក៏មានបំណងជំនួយ

សិស្សានុសិស្សសាកសួររឿងរ៉ាវ និងបញ្ហាសុខភាព អ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហម ដែលជាឪពុក ម្តាយ ជីដូនជីតារបស់ខ្លួន ដើម្បីស្វែងយល់បន្ថែមអំពី ជីវិតរស់នៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម និងផលប៉ះពាល់មក លើឪពុកម្តាយ និងជីដូនជីតាខ្លួនមកដល់បច្ចុប្បន្ន។

មុនវេទិកាថ្នាក់រៀនចាប់ផ្តើម លោក ឡុង ង៉ានី នាយកមជ្ឈមណ្ឌលដោះស្រាយវាលវែង បានបង្ហាញពី សៀវភៅ និងផ្ទាំងរូបភាពមួយចំនួនដែលមាននៅក្នុង មជ្ឈមណ្ឌលដោះស្រាយវាលវែង ព្រមទាំងបានណែនាំ សិស្សានុសិស្សចូលរួមអានសៀវភៅឱ្យបានច្រើន និងធ្វើការកត់ត្រាកំណត់ហេតុផ្ទាល់ខ្លួនជាប្រចាំថ្ងៃ ដើម្បីជួយបង្កើនដល់ស្មារតីឱ្យមានការចងចាំបានល្អ។

ជាកិច្ចបន្ទាប់មកលោក ឡុង ង៉ានីបានឱ្យសិស្សានុសិស្សបំពេញតារាងស្ទាបស្ទង់មតិអំពីចំណេះដឹង របស់សិស្សទាក់ទងនឹងប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម និយមន័យអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ និងការទប់ស្កាត់ អំពើឃោរឃៅធ្ងន់ធ្ងរនៅមុនការធ្វើបទបង្ហាញអំពី ប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (ឆ្នាំ១៩៧៥- ១៩៧៩) លើប្រធានបទ៖ ជីវិតរស់នៅប្រចាំថ្ងៃក្នុង របបខ្មែរក្រហម និយមន័យអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ និងការទប់ស្កាត់អំពើឃោរឃៅ។

នៅក្នុងឱកាសនេះលោក ឡុង ង៉ានី បាន លើកយកវីធីសាស្ត្រ K-W-L (ខ្ញុំដឹង, ខ្ញុំចង់ដឹង, ខ្ញុំបាន រៀន) មកបង្រៀនសិស្សានុសិស្សដោយដំបូងលោក សួរសំណួរទៅសិស្សានុសិស្សទាំងអស់ថា តើបច្ចុប្បន្ន បានដឹងអ្វីខ្លះអំពីរបបខ្មែរក្រហម?

សិស្សានុសិស្សបានដឹងពីរបបខ្មែរក្រហមមានដូច ខាងក្រោម៖

- ១) ខ្ញុំបានដឹងតាមរយៈបណ្តាញសង្គមថាក្នុងរបប ខ្មែរក្រហមគឺជារបបប្រល័យពូជសាសន៍ដ៏សាហាវ ដែលបានសម្លាប់មនុស្សអស់ជាច្រើននាក់។
- ២) យាយរបស់ខ្ញុំបាននិយាយថា កាត់និងប្តីត្រូវបាន ខ្មែរក្រហមជម្លៀសចេញពីទីក្រុងភ្នំពេញទៅ កាន់ ខេត្តកំពង់ស្ពឺ។
- ៣) យាយរបស់ខ្ញុំធ្លាប់ជាប់បឋមឱ្យកម្មាភិបាលខ្មែរ

ក្រហម ប៉ុន្តែកាត់មិនដែលបានហូបឆ្អែតទេ។

៤) ខ្ញុំធ្លាប់ឮថាសំឡេងនិយាយថា ខ្មែរក្រហមបានប្រើ គ្បូងចប់វាយសម្លាប់មនុស្ស។

៥) ការបស់ខ្ញុំបានប្រាប់ថា ខ្មែរក្រហមបានប្រើ ប្រជាជនឱ្យធ្វើស្រែ ហើយនៅពេលទទួលបានផល ស្រូវគឺយកទៅផ្គត់ផ្គង់កងទ័ព មិនឱ្យប្រជាជនហូប គ្រប់គ្រាន់ឡើយ។

៦) ខ្ញុំធ្លាប់រៀននៅសាលា និងបានដឹងថាក្នុងរបប ខ្មែរក្រហមបានលុបបំបាត់ទីដ្ឋាន សាសនា រូបិយប័ណ្ណ និងឱ្យប្រជាជនស្ងៀមស្ងៀមកំពុងពេលខ្មែរ និង បង់កម្រមា។

៧) ម្តាយរបស់ខ្ញុំបានប្រាប់ថា ខ្មែរក្រហមបានប្រើ កាត់ឱ្យធ្វើការងារធ្ងន់ធ្ងរ និងមិនមានពេលវេលា សម្រាកគ្រប់គ្រាន់ឡើយ។

បន្ទាប់មកលោក ឡុង ង៉ានីសួរសំណួរបន្ថែមទៅ កាន់សិស្សទាំងអស់ តើបច្ចុប្បន្នចង់ដឹងអ្វីខ្លះអំពីរបប ខ្មែរក្រហម?

សិស្សានុសិស្សចង់ដឹងអំពី៖

- ១) មូលហេតុអ្វីបានជាខ្មែរក្រហមប្រើប្រជាជនឱ្យធ្វើ ស្រែចម្ការ?
- ២) នៅចន្លោះ (ឆ្នាំ ១៩៧៥-១៩៧៩) តើ ប្រទេសកម្ពុជាមានសង្គ្រាមជាមួយប្រទេសណា?
- ៣) ហេតុអ្វីនាំឱ្យកើតមានរបបខ្មែរក្រហម? តើនរណា ជាអ្នកជួយរំដោះប្រទេសកម្ពុជាឱ្យរួចផុតពីរបបនេះ?
- ៤) តើប្រជាជនកម្ពុជារស់នៅយ៉ាងដូចម្តេចក្នុងរបប ខ្មែរក្រហម?
- ៥) ខ្ញុំធ្លាប់បានឮថារៀនណាមបានសម្លាប់ខ្មែរ តើ ពិតមែនទេ ឬខ្មែរគឺជាអ្នកសម្លាប់ខ្មែរគ្នាឯង?
- ៦) តើនរណាជាអ្នកបង្កើតឱ្យមានរបបខ្មែរក្រហម?
- ៧) តើនរណាជាជនក្បត់ពិតប្រាកដនៅក្នុងរបប ខ្មែរក្រហម?
- ៨) តើមានមនុស្សស្លាប់ប៉ុន្មាននាក់នៅក្នុងរបប កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (ឆ្នាំ១៩៧៥-១៩៧៩)?
- ៩) តើពាក្យថា សហករណ៍មានន័យដូចម្តេច?

កម្មករលោក ឡុង ដានី បានធ្វើបទបង្ហាញអំពីជីវិតរស់នៅប្រចាំថ្ងៃក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យដែលបានចែកចេញជា៧ចំណុចសំខាន់ៗដូចខាងក្រោម៖

- ១) កងទ័ពខ្មែរក្រហមចូលកាន់កាប់ទីក្រុងភ្នំពេញ និងជម្លៀសប្រជាជនដោយបង្ខំ នៅថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥។
- ២) ការបង្កើតសហករណ៍
 - ការបង្កើតសហករណ៍កម្រិតទាប
 - ការបង្កើតសហករណ៍កម្រិតខ្ពស់
- ៣) វណ្ណៈសង្គមថ្មីពីរ
 - ប្រជាជន១៧ មេសា
 - ប្រជាជនចាស់ (ប្រជាជនមូលដ្ឋាន)
- ៤) ពិធីរៀបចំមង្គលការ
 - មង្គលការ (ឬពិធីបើកវត្ត)
 - ការបង្កើនរៀបការ
 - គោលបំណងនៃការរៀបការ

- ៥) ការរំលោភលើសិទ្ធិ និងពលកម្មរបស់កុមារ
 - គ្មានសាលារៀនជាដូចការ
 - គ្រូបង្រៀនភាគច្រើនគឺជាកសិករ និងចេះអាន សរសេរអក្សរបន្តិចបន្តួចប៉ុណ្ណោះ
 - ដាក់ការងារឱ្យកុមារធ្វើ
- ៦) ការបង្កើនប្រជាជនធ្វើការជាទម្ងន់
 - ប្រជាជនគ្រប់រូបត្រូវធ្វើការងារទាំងអស់គ្នា
 - ប្រជាជនស្ទើរគ្រប់រូបត្រូវធ្វើការលើសពី១២ម៉ោងក្នុងមួយថ្ងៃ និង៧ថ្ងៃក្នុងមួយសប្តាហ៍
- ៧) បន្ទុកកម្ម និងការសម្លាប់រង្គាល
 - ខ្មែរក្រហមជឿជាក់ថាមានខ្មាំងគ្រប់ទីកន្លែងនៅទូទាំងប្រទេស
 - បន្ទុកកម្មដ៏ធំធេងនៅក្នុងឆ្នាំ១៩៧៧ និងឆ្នាំ១៩៧៨ និងបានបង្កើតមន្ទីរឃុំឃាំងយ៉ាងហោច១៩៧កន្លែង ដើម្បីឃុំឃាំងអ្នកគោស។ អ្នកគោសរបស់ខ្មែរក្រហមភាគច្រើនត្រូវបានសម្លាប់យ៉ាងហោចណាស់។

លោក ឡុង ដានី នាយកមជ្ឈមណ្ឌលផ្សះផ្សាវាលវែង បង្ហាញសៀវភៅប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥-១៩៧៩) ដល់សិស្សវិទ្យាល័យ ហ៊ុន សែន ប្រមោយ។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

បន្ទាប់ពីធ្វើបទបង្ហាញអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជា ប្រជាធិបតេយ្យរួច លោក ឡុង ង៉ានី បានឆ្លើយ រាល់សំណួរដែលសិស្សបានសួរនៅខាងលើ។ តមក លោក ឡុង ង៉ានី បានធ្វើបទបង្ហាញជាសន្ទេបអំពី ដំណើរការអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការ កម្ពុជា សំណុំរឿង ០០១ និងសំណុំរឿង ០០២ (សំណុំរឿង០០២ វគ្គទី១ និងសំណុំរឿង០០២ វគ្គ ទី២)។ និយមន័យអំពីប្រល័យពូជសាសន៍ ជាតុល្យនៃអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ តើអំពើប្រល័យ ពូជសាសន៍ប៉ះពាល់ដល់ «គ្រួសារ និងសហគមន៍» យ៉ាងដូចម្តេច? តើអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ប៉ះពាល់ ដល់ «មនុស្សម្នាក់ៗ» យ៉ាងដូចម្តេច? និងវិធីសាស្ត្រ ដើម្បីទប់ស្កាត់អំពើនេះ។

នៅចុងបញ្ចប់នៃវេទិកាថ្នាក់រៀនលោក ឡុង ង៉ានីបានស្នើសុំសូមបំពេញតារាងស្ទាបស្ទង់ មតិអំពីថាតើបានកើនឡើងចំណេះដឹងអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រ កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥-១៩៧៩) និយមន័យអំពីប្រល័យពូជសាសន៍ និងការទប់ស្កាត់ អំពើរំលោភឃោរឃៅធ្ងន់ធ្ងរដែរឬទេ?

ចំណាប់អារម្មណ៍របស់សិស្ស៖

១) ឈ្មោះ **ហ៊ាត់ រចនា** ភេទស្រី អាយុ១៥ឆ្នាំ គឺជា សិស្សថ្នាក់ទី១០នៃវិទ្យាល័យ ហ៊ុនសែន ប្រម៉ោយ។ ខ្ញុំសូមអរគុណដល់មជ្ឈមណ្ឌលដោះស្រាយ រាល់រឿង ដែលបានអញ្ជើញនាងខ្ញុំមកចូលរួមវេទិកាថ្នាក់រៀន នៅថ្ងៃនេះ។ ខ្ញុំមានអារម្មណ៍សោកសៅបន្ទាប់ពីបាន សិក្សាពីប្រវត្តិសាស្ត្រក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ពីព្រោះ ក្នុងរបបខ្មែរក្រហមប្រជាជនជួបប្រទះភាពលំបាក វេទនា ដូច្នេះធ្វើឱ្យខ្ញុំចង់សិក្សាស្វែងយល់ពីរឿងរ៉ាវ របស់ប្រជាជនបន្ថែមទៀត។ បន្ទាប់ពីចប់វេទិកា ថ្នាក់រៀន ខ្ញុំទទួលបានចំណេះដឹងច្រើនទាក់ទងនឹង ប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ដូចជា៖

- ជីវិតរស់នៅរបស់ប្រជាជនក្នុងរបបខ្មែរក្រហម
- ការប្រើអំពើហិង្សា និងការសម្លាប់
- ការរំលោភសិទ្ធិ និងពលកម្មរបស់កុមារ
- ការបង្កើតសហករណ៍

- វណ្ណៈសង្គមថ្មីពីរ
- ការរៀបចំមន្ត្រីលក់ដោយបង្ខំ
- ការបង្ខំឱ្យប្រជាជនធ្វើការងារហួសកម្លាំង
- កងទ័ពរណសិរ្សសាមគ្គីសង្គ្រោះជាតិកម្ពុជា សហការជាមួយកងទ័ពស្ម័គ្រចិត្តវៀតណាមវាយ ដួលរលំរបបខ្មែរក្រហមនៅថ្ងៃទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ និងបានបង្កើតរបបថ្មីមួយមានឈ្មោះ របបសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា។

២) ខ្ញុំបាទឈ្មោះ **ហ៊ាត់ សាសនា** ភេទប្រុស អាយុ១៦ឆ្នាំ គឺជាសិស្សថ្នាក់ទី១០នៃវិទ្យាល័យ ហ៊ុនសែន ប្រម៉ោយ។ ក្រោយពីបានចូលរួមវេទិកា ថ្នាក់រៀននៅព្រឹកនេះ ខ្ញុំទទួលបានចំណេះច្រើនអំពី ប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម ដែលធ្វើឱ្យខ្ញុំចង់សិក្សា ស្វែងយល់ពីរបបនេះបន្ថែមទៀត ពីព្រោះរបបខ្មែរ ក្រហមបានធ្វើឱ្យប្រជាជនស្លាប់ច្រើនទាក់ទង ខ្ញុំអាណិត ដល់ប្រជាជនដែលបានស្លាប់បាត់បង់ជីវិតក្នុងរបប ខ្មែរក្រហម ហើយខ្ញុំមិនចង់ឱ្យរបបនេះកើតឡើងម្តង ទៀតទេ។

៣) **អេង ស្រីរតនា** ភេទស្រី អាយុ១៥ឆ្នាំ គឺជា សិស្សថ្នាក់ទី១០នៃវិទ្យាល័យ ហ៊ុនសែន ប្រម៉ោយ។ ក្រោយពីបានចូលរួមវេទិកាថ្នាក់រៀន ស្តីអំពីរបប កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (ឆ្នាំ១៩៧៥-១៩៧៩) ខ្ញុំ ទទួលបានចំណេះដឹងមួយចំនួនដូចជា៖ ការដកថ្លៃ ស ប្រជាជនចេញពីទីក្រុងភ្នំពេញ ឱ្យទៅធ្វើស្រែចម្ការ នៅតាមបណ្តាខេត្តនានា និងប្រើប្រជាជនឱ្យធ្វើការងារ ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃគ្មានពេលសម្រាក និងគ្មានអាហារ ហូបចុកគ្រប់គ្រាន់។ លើសពីនេះគឺខ្មែរក្រហមបានបង្ខំ ប្រជាជនឱ្យរៀបការជាមួយគ្នា ទាំងសាមីខ្លួនមិនបាន ស្រឡាញ់ពេញចិត្ត ប្រសិនបើមានអ្នកប្រឆាំងគឺវា ខ្មែរ ក្រហមនឹងយកអ្នកនោះទៅសម្លាប់ចោល។ មិនត្រឹម តែប៉ុណ្ណោះ ខ្មែរក្រហមបានបិទសិទ្ធិសេរីភាពរបស់ កុមារមិនឱ្យសិក្សារៀនសូត្រឡើយ ហើយត្រូវចូល រួមធ្វើការងារដែលខ្មែរក្រហមបានកំណត់។ ខ្ញុំអាណិត ដល់ប្រជាជនខ្មែរជាខ្លាំង ដែលបានស្លាប់បាត់បង់ជីវិត ដោយសារតែរបបដ៏ឃោរឃៅនេះ។ ប្រសិនបើមាន ឱកាសលើកក្រោយទៀត ខ្ញុំចង់មកចូលរួមសិក្សារៀន

សូត្រពីរបបខ្មែរក្រហមឱ្យកាន់តែច្បាស់បន្ថែមទៀត។

៤) **យិន សុភក្ត្រ** ភេទប្រុស អាយុ១៦ឆ្នាំ គឺជាសិស្សថ្នាក់ទី១០ នៃវិទ្យាល័យ ហ៊ុន សែន ប្រមោយ។ ក្រោយពីបានចូលរួមវេទិកាថ្នាក់រៀនស្តីពីរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (ឆ្នាំ១៩៧៥-១៩៧៩) ខ្ញុំទទួលបានចំណេះដឹងជាច្រើនរួមមាន៖ ការឡើងកាន់អំណាចរបស់ខ្មែរក្រហមនៅថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ និងការបង្កើតសហករណ៍នៅតាមស្រុកភូមិ, ប្រជាជនត្រូវរស់នៅរួមគ្នា ហូបរួមគ្នា និងធ្វើការងាររួមគ្នា ដោយមិនប្រកាន់វណ្ណៈ អ្នកមានឬអ្នកក្រ ឡើយ។ របបខ្មែរក្រហមគឺជារបបមួយដែលគួរឱ្យខ្លាចបំផុត ហើយខ្ញុំមិនចង់ឱ្យមានរបបដ៏យោធរយោបាយបែបនេះ។

៥) **លាប ហ៊ុន** ភេទស្រី អាយុ១៧ឆ្នាំ គឺជាសិស្សថ្នាក់១០ នៃវិទ្យាល័យ ហ៊ុន សែន ប្រមោយ។ ក្រោយពីបានចូលរួមវេទិកាថ្នាក់រៀនស្តីពីប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (ឆ្នាំ១៩៧៥-១៩៧៩) ខ្ញុំទទួលបានចំណេះដឹងមួយចំនួនបន្ថែមទៀតក្រៅពីការបង្រៀនរបស់លោកគ្រូអ្នកគ្រូនៅក្នុងថ្នាក់។ ខ្ញុំបាន

ដឹងថា ខ្មែរក្រហមបានប្រើប្រជាជនឱ្យធ្វើការងារ ហូសកម្លាំង និងបង្កតម្លៃ ហារប្រជាជន។ ប្រសិនបើប្រជាជនណាក្រោកឈរតវ៉ាប្រឆាំងនឹងខ្មែរក្រហម គឺត្រូវបានចោទប្រកាន់ថាខ្មាំង និងយកទៅសម្លាប់ចោលជាមិនខាន។ ខ្ញុំអាណិតប្រជាជនខ្មែរខ្លាំងណាស់ ដែលធ្លាប់បានឆ្លងកាត់របបដ៏យោធរយោបាយនេះ។ ខ្ញុំពិតជាអរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ ដល់មជ្ឈមណ្ឌលដោះស្រាយវាលវែង ដែលបានអនុញ្ញាតឱ្យខ្ញុំ ក៏ដូចជាសិស្សានុសិស្សនៃវិទ្យាល័យ ហ៊ុន សែន ប្រមោយ បានចូលរួមក្នុងវេទិកាថ្នាក់រៀនស្តីពីរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។

៦) **កុបទិត្យ សុវណ្ណ** ភេទប្រុស អាយុ១៥ឆ្នាំ គឺជាសិស្សថ្នាក់ទី១០ នៃវិទ្យាល័យ ហ៊ុន សែន ប្រមោយ។ ក្រោយពីបានចូលរួមវេទិកាថ្នាក់រៀនស្តីពីប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (ឆ្នាំ១៩៧៥-១៩៧៩) ខ្ញុំទទួលបានចំណេះដឹងថ្មីៗជាច្រើនបន្ថែមទៀត ក្រៅពីរៀននៅសាលារដ្ឋ។ ខ្ញុំពិតជាសោកស្តាយ និងអាណិតប្រជាជនខ្មែរខ្លាំងណាស់ ដែលបានឆ្លងកាត់រឿងរ៉ាវដ៏លំបាកក្នុងរបបខ្មែរក្រហម។

លោក ឡុង ដានី នាយកមជ្ឈមណ្ឌលដោះស្រាយវាលវែងបង្រៀនសិស្សវិទ្យាល័យ ហ៊ុន សែន ប្រមោយ អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥-១៩៧៩)។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

បង្កើនបណ្តាញសន្តិភាពអន្តរជាតិរបស់ប្រជាជន វេទិកាជ្វាករៀនស្តីពី «ប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជា ប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥-១៩៧៩)» ដល់សិស្សមកពីអនុវិទ្យាល័យផ្នែក

ស្តីពី វិចិត្រ

លោក ស្រី វិចិត្រ បុគ្គលិកមជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្តរជាតិ បង្រៀនសិស្ស
អនុវិទ្យាល័យ ជ្វាករ អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥-១៩៧៩)។
(បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

នៅថ្ងៃទី២២ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៥ សិស្សានុ-
សិស្សចំនួន១០នាក់ ក្នុងនោះមានស្រី៤នាក់ និងប្រុស
៦នាក់ មកពីអនុវិទ្យាល័យ ជ្វាករ ក្នុងស្រុកអន្ទង់វែង
បានចូលរួមវេទិកាជ្វាករៀនស្តីពី «ប្រវត្តិសាស្ត្រ
កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (ឆ្នាំ១៩៧៥-១៩៧៩)»
រៀបចំឡើងដោយមជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្តរជាតិ។

វេទិកានេះ បង្កើតឡើងក្នុងគោលបំណងលើក
កម្ពស់ការអប់រំប្រវត្តិសាស្ត្រសម័យខ្មែរក្រហម

ការយល់ដឹងអំពីដំណើរការកសាងសន្តិភាព និងការ
ផ្សះផ្សារនៅកម្ពុជា។ ឆ្លើយតបនឹងគោលបំណងខាង
លើនេះ មជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្តរជាតិបានផ្តោត
សំខាន់ទៅលើប្រធានបទ៖ « ប៉ុល ពត និងសង្គ្រាម
៥ថ្ងៃ » នៅក្នុងតំបន់អន្ទង់វែង ដែលឈានទៅដល់
ការដួលរលំចលនាខ្មែរក្រហមទាំងស្រុង ហើយ
កម្ពុជាឆ្ពោះទៅរកការបញ្ចប់សង្គ្រាមទាំងស្រុង។

អន្ទង់វែង គឺជាតំបន់ស្ថិតនៅក្រោយរបស់ចលនា

ខ្មែរក្រហម ហើយក៏ជា ទឹកនៃឆ្នះបញ្ចាំងអំពីអតីត-
កាល អំពីប្រល័យពូជសាសន៍ សង្គ្រាម និងការតស៊ូ
ឥតស្រាកស្រាន្តរបស់ប្រជាជនកម្ពុជាឈានទៅរក
សន្តិភាព និងការដុះដុះ។ ប៉ុល ពត គឺជាក្បាល
ម៉ាស៊ីនដឹកនាំរបស់ខ្មែរក្រហម ដែលបន្តដឹកនាំចលនា
តស៊ូរបស់ខ្លួននៅក្នុងព្រៃដើម្បីគ្រប់គ្រងកម្ពុជា
ឡើងវិញ បើទោះបីជាត្រូវបានដួលរំលំដោយកងទ័ព
រណសិរ្សសាមគ្គីសង្គ្រោះជាតិកម្ពុជា និងកងទ័ពស្ម័គ្រ
ចិត្តវៀតណាមនៅថ្ងៃទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩
ហើយក៏ដោយ។

នៅអំឡុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៧០ ប៉ុល ពត បាន
មកដល់អន្លង់វៃដ ហើយត្រូវបានទទួលស្វាគមន៍
ដោយ ឈិត ជឿន ហៅតាម៉ុក ដែលជាមេទ័ពគ្រប់
គ្រងក្នុងតំបន់នេះ។ តាម៉ុក បានសាងសង់ផ្ទះមួយ
ខ្នងឱ្យ ប៉ុល ពត នៅលើទីទួលមួយជាប់បឹងអន្លង់
វៃដ (បច្ចុប្បន្នចម្ងាយប្រមាណ១០០ម៉ែត្រស្ថិតនៅ
ខាងកើតសារមន្ទីររបស់ តាម៉ុក) ។ នៅមុនឆ្នាំ
១៩៧៣ ប៉ុល ពត បានផ្លាស់ទីទៅរស់នៅតំបន់
ស្រែត្បែងដែលស្ថិតនៅតាមបណ្តោយជើងភ្នំដងរែក
យ៉ាងសម្ងាត់បំផុត។ នៅទីនោះមានផ្ទះចំនួន៥ខ្នង
និងមានដើមឈើធំៗ៧៩ដុំវិញ។

លុះដល់ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៧៣ ប៉ុល ពត បាន
ផ្លាស់ទីទៅរស់នៅក្បាលទន្សោងដែលជាកន្លែង
លាក់ខ្លួនចុងក្រោយ រហូតដល់អន្លង់វៃដមានការ
ប្រេះឆាវវាង ប៉ុល ពត និង តាម៉ុក ដោយសារតែ
ហេតុការណ៍នៃការសម្លាប់ សុន សេន អតីតរដ្ឋមន្ត្រី
ក្រសួងការពារជាតិ និងក្រុមគ្រួសារ។ សូ សារឿន
(តា០៥) និង មៀង សាន (តា០៦) គឺជាអ្នកទទួល
ខុសត្រូវធំបំផុតក្នុងការសម្លាប់នេះ ដោយបានដឹកនាំ
កម្លាំងប្រមាណ២០ទៅ៣០នាក់ ទៅសម្លាប់សុន
សេន និងក្រុមគ្រួសារនៅវេលាម៉ោង១១យប់។ តា
ម៉ុក បានដឹកនាំកម្លាំងរបស់ខ្លួនទៅប្រយុទ្ធជាមួយ
កម្លាំងរបស់ ប៉ុល ពត រហូតចាប់បាន ប៉ុល ពត និង
មេដឹកនាំសំខាន់ៗនៅក្បែរ ប៉ុល ពត រួមមាន៖ ខៀវ
សំដន, នួន ជា, ជួន ជឿន, បាវ៉ាន់ យ៉ូវ៉ាន់, ទេព យុន

ណា ល់ និង ទីប្រឹក្សាផ្សេងៗទៀត។ មេដឹកនាំខ្មែរ
ក្រហម ខាងលើបានលាក់ខ្លួននៅក្នុងភ្នំនៅឃុំអូរ
ស្វាយ។ កងកម្លាំងតាម៉ុកបានឡោមព័ទ្ធនៅទីនោះ
និងបានអញ្ជើញ ប៉ុល ពត និងមេទ័ពរបស់ខ្លួន
ដោយគួរសមថា៖ «យើងខ្ញុំសូមអញ្ជើញអំឡុងគ្រឿង
ទៅជាមួយយើងវិញ ហើយ តាម៉ុក ចង់ជួបជាមួយ
អ័» ដែរ។ ប៉ុល ពត ត្រូវបានចាប់ខ្លួននៅថ្ងៃទី១៩ ខែ
មិថុនា ឆ្នាំ១៩៧៧។

រហូតដល់ថ្ងៃទី២៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៧៧
ប៉ុល ពត និងមេទ័ពសំខាន់ៗរបស់ខ្លួនត្រូវបានតាម៉ុក
កាត់ទោសនៅចំពោះមុខតុលាការប្រជាជនដែល
មានប្រជាជនប្រមាណ៤០០ទៅ៥០០នាក់ និងកង
ទ័ពប្រហែល១០០នាក់ចូលរួម។ ប៉ុល ពត ត្រូវបាន
កាត់ទោសពីបទសម្លាប់សុន សេន និងប៉ុនប័ង
សម្លាប់ តាម៉ុក និងបំផ្លាញកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងដោះ
ស្រាយជាតិរវាងតាម៉ុក និងហ៊ុនស៊ីនបិប។

ផ្នែកចុងក្រោយនៃវេទិកាថ្នាក់រៀន ទាក់ទង
នឹងដំណើរការនៃការដោះស្រាយកម្ពុជាមុនពេល
បង្កើតតុលាការខ្មែរក្រហម។ នៅក្នុងផ្នែកនេះ
គឺបង្ហាញអំពីទិវាជ័យដម្កេះលើរបបប្រល័យពូជ
សាសន៍ ប៉ុល ពត, ទិវាចងចាំថ្ងៃទី២០ ខែឧសភា,
ញាតិរណសិរ្សថ្កោលទោសរបបខ្មែរក្រហម, ច្បាប់
ស្តីពីការដាក់ខ្មែរក្រហមឱ្យនៅក្រៅច្បាប់ ចុះថ្ងៃទី៧
ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៧៤។ កិច្ចព្រមព្រៀងសន្តិភាព
ទីក្រុងជ៉ារីស ថ្ងៃទី២៣ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៧១ ដែល
ខ្មែរក្រហមបានធ្វើពហិការមិនព្រមចូលរួមក្នុងការ
បោះឆ្នោត, កោលនយោបាយឈ្នះ ឈ្នះ៖ ការធានា
អាយុជីវិតទ្រព្យសម្បត្តិ និងតួនាទីនិងការកាត់ទោស
មេដឹកនាំខ្ពស់ និងអ្នកទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុត
ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម នៅក្នុងតុលាការខ្មែរក្រហម។

នៅក្នុងវេទិកាថ្នាក់រៀននេះ ជំរុញឱ្យសិស្សានុ-
សិស្សមានការចាប់អារម្មណ៍ និងចង់ចេះចង់ដឹង
បន្ថែមទៀតទាក់ទងទៅនឹងបុគ្គលនៃសង្គ្រាម អំពី
ប្រល័យពូជសាសន៍ និងការសម្លាប់ប្រជាជននៅក្នុង
របបខ្មែរក្រហមអស់ជិត២លាននាក់។

បង្កើនបណ្តុះបណ្តាលឯកសារខេត្តកាកែត បើកវគ្គវិទ្យាស្ថានពិភពលោកជាមួយសិស្សស្រីអំពី ប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម និងក្នុងនាមយុវជនក្នុងការបង្កើន អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រយុវជនសាសន៍

ជីវ សុខកា

កញ្ញា ជីវ សុខកា បុគ្គលិកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារខេត្តកាកែតបង្រៀនសិស្ស
អនុវិទ្យាល័យ ជា ស៊ីម តាកែត អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ
(១៩៧៥-១៩៧៩) ។ (បណ្តុះបណ្តាលឯកសារកម្ពុជា)

នៅថ្ងៃទី១១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៤ យុវជន
ចំនួន១២នាក់ដែលកំពុងសិក្សានៅអនុវិទ្យាល័យ ជា
ស៊ីម តាកែត បានចូលរួមក្នុងវគ្គវិទ្យាស្ថានពិភពលោក
កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (ឆ្នាំ១៩៧៥-១៩៧៩) និង
ពិភាក្សាអំពីតួនាទីរបស់ខ្លួនក្នុងការចូលរួមការពារ
និងលុបបំបាត់របបប្រល័យពូជសាសន៍ខ្មែរក្រហម។
វេទិកានេះបានរៀបចំឡើងដោយមជ្ឈមណ្ឌល
ឯកសារខេត្តកាកែត និងបានពិភាក្សាលើប្រធានបទ

មួយចំនួនទាក់ទងនឹងមេរៀនក្នុងសៀវភៅ
ប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ អំពី « តើ
ខ្មែរក្រហមជាអ្វី? តើខ្មែរក្រហម ឆ្លើយតបអំណាច
ដោយរបៀបណា? និងកត្តាអ្វីខ្លះដែលនាំឱ្យកើតមាន
អំពើប្រល័យពូជសាសន៍ »

កិច្ចពិភាក្សានេះធ្វើឡើងក្នុងគោលបំណងអប់រំ
យុវជនឱ្យយល់ដឹងអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម ក្នុង
ការគ្រប់គ្រង ពិចារណាអំពីវិធីមួយចំនួនទាក់ទងនឹង

គួន ទីយុវជន ដែលដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ដើម្បីទប់ស្កាត់អំពើប្រល័យពូជសាសន៍។ ដល់នូវចំណេះបន្ថែមអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (ឆ្នាំ១៩៧៥-១៩៧៩) និងដើមហេតុដែលខ្មែរក្រហមដណ្តើមកាន់កាប់ប្រទេសកម្ពុជានៅឆ្នាំ១៩៧៥ និងរួមគ្នាទប់ស្កាត់អំពើប្រល័យសាសន៍នាពេលអនាគតតាមរយៈការអប់រំ ដល់សិស្សានុសិស្សដែលកំពុងបន្តការសិក្សានៅតាមគ្រឹះស្ថានសិក្សានានា។

មុនឈានទៅដល់ការពិភាក្សា យុវជនទាំងអស់ត្រូវចំណាយពេល១៥នាទីដើម្បីបំពេញកម្រងសំណួរវាស់ស្ទង់ចំណេះដឹងរបស់ខ្លួនមុនកម្មវិធី។ បន្ទាប់មកអ្នកសម្របសម្រួលកម្មវិធីកញ្ញា ជឹម សុខកា បានសួរសំណួរទៅកាន់យុវជនថា តើប្អូនចង់ដឹង និងបានដឹងអ្វីខ្លះទាក់ទងនឹងរបបខ្មែរក្រហម? ភ្លាមៗនោះ យុវជនចំនួនពីរនាក់បានលើកឡើងថា តើខ្មែរក្រហមជានរណា? តើខ្មែរក្រហម ឡើងកាន់អំណាចដោយរបៀបណា? សំណួរនេះអ្នកសម្របសម្រួល ពុំទាន់បានឆ្លើយតបភ្លាមៗទៅកាន់យុវជនទេ។

បន្ទាប់មកអ្នកសម្របសម្រួល ចាប់ផ្តើមណែនាំឱ្យសិស្សានុសិស្សទាំងអស់អានមេរៀន នៅក្នុងសៀវភៅប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥-១៩៧៩) ត្រង់ជំពូកទី២ មានចំណងជើងថា តើខ្មែរក្រហមជានរណា? តើខ្មែរក្រហម ឡើងកាន់អំណាចដោយរបៀបណា? និងជំពូកផ្សេងៗទៀត។

រយៈពេល៣៥នាទីក្រោយមកបន្ទាប់ពីសិស្សានុសិស្សទាំងអស់បានអានមេរៀននៅក្នុងជំពូកនីមួយៗចប់ និងធ្វើបទបញ្ជាទាក់ទងនឹងប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យចប់ ទើបអ្នកសម្របសម្រួលឆ្លើយតបទៅនឹងសំណួររបស់សិស្សខាងលើ តើខ្មែរក្រហមជានរណា? តើខ្មែរក្រហម ឡើងកាន់អំណាចដោយរបៀបណា? ដោយខ្មែរក្រហម គឺជាឈ្មោះដែលសម្តេចព្រះបាទនរោត្តម សីហនុ មានព្រះរាជបន្ទូលសំដៅលើក្រុមកុម្មុយនីស្ត (ពេលជាសមាជិកនៃបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា) ដែលប្រឆាំងនឹងព្រះអង្គនៅទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៦០ ហើយក្រុម

នេះបានឡើងកាន់កាប់ប្រទេសកម្ពុជានៅថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥។ ចំណែកការ ឡើងកាន់អំណាចរបស់ខ្មែរក្រហម ចាប់ផ្តើមពីការធ្វើរដ្ឋប្រហាររបស់លន់ នល់ ទម្លាក់សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ចេញពីអំណាចនៅថ្ងៃទី១៨ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៧០, សង្គ្រាមស៊ីវិល, ការទម្លាក់គ្រាប់បែក, ប្រជាជនតំបូលព្រៃម៉ាត់ ដើម្បីតស៊ូជាមួយរបប លន់ នល់ រហូតដល់ទទួលបានជ័យជម្នះនៅថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥។ បន្ទាប់មកអ្នកសម្របសម្រួលបានពន្យល់ពាក្យព្រៃម៉ាត់ ដែលជាព្រៃមាននៅក្របំទឹកនៃន្ទីរនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ហើយព្រៃម៉ាត់ មានកម្លាំងតស៊ូរបស់ខ្មែរក្រហម។

ក្រោយពីកិច្ចពិភាក្សា យុវជនទាំងអស់បានយល់កាន់តែច្បាស់អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម។ វេទនាពិភាក្សានេះគឺជាការចូលរួមទប់ស្កាត់របបប្រល័យពូជសាសន៍ខ្មែរក្រហមតាមរយៈការសិក្សារៀនសូត្រ និងការផ្សព្វផ្សាយតាមបណ្តាញសង្គមនានា ដើម្បីឱ្យប្រជាជននៅទូទាំងប្រទេសបានដឹងកាន់តែច្បាស់អំពីទុក្ខលំបាកក៏ដូចជាការរស់នៅរបស់ប្រជាជននាសម័យនោះ។ ប្រជាជនត្រូវទទួលរងនូវភាពភ័យខ្លាច ជួបប្រទះសង្គ្រាម បាត់សមាជិកគ្រួសារ ការសម្លាប់មនុស្សដោយគ្មានគ្រាប្រណី និងរស់នៅក្រោមការគាបសង្កត់។ របបខ្មែរក្រហមបានធ្វើឱ្យប្រទេសកម្ពុជាជួបប្រទះសង្គ្រាមរ៉ាំរ៉ៃ និងបានបំផ្លិចបំផ្លាយទ្រព្យសម្បត្តិ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ព្រមទាំងសម្លាប់ជីវិតមនុស្សរាប់សែននាក់។

បន្ថែមពីលើនេះ កញ្ញា ជឹម សុខកា បានពន្យល់ពីនិយមន័យឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍ និងកត្តាមួយចំនួនដែលឈានដល់ការប្រព្រឹត្តអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ព្រមទាំងគួន ទីយុវជនដែលដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងទប់ស្កាត់អំពើប្រល័យពូជសាសន៍ មិនឱ្យកើតមានឡើងសារជាថ្មីនៅក្នុងសង្គមបច្ចុប្បន្ននិងអនាគត។

បង្ហាញបណ្ណាល័យឯកសារខេត្តកំពង់ចាម រៀបចំ វេទិកាថ្នាក់រៀនស្តីពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម និងដំណើរទស្សនកិច្ចសិក្សាដល់យុវជនមកពីស្រុកកំពង់សៀម

សំខេ ចាន់ធី

លោក ស៊ាង ចិត្តា នាយកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារខេត្តកំពង់ចាមបង្រៀនយុវជនមកពីស្រុកកំពង់សៀម អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥-១៩៧៩)។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

នៅថ្ងៃទី១៦ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៥, មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារខេត្តកំពង់ចាម បានរៀបចំវេទិកាថ្នាក់រៀនស្តីពីប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥-១៩៧៩) ដោយមានការចូលរួមពីយុវជននានាមកពីស្រុកកំពង់សៀមចំនួន១២នាក់។ គោលបំណងនៃវេទិកាថ្នាក់រៀនគឺដើម្បីបង្កើនចំណេះដឹងរបស់យុវជនយុវនារីអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម, ផ្តល់ការយល់ដឹងអំពីអំពើហោរាយោរដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម និងចូលរួមពិភាក្សាអំពីការចូលរួមចំណែករបស់យុវជនយុវនារីជាក្មេងជំនាន់ក្រោយ ក្នុងការទប់

ស្តារតំរូវការប្រល័យពូជសាសន៍កុំឱ្យកើតឡើងនៅប្រទេសកម្ពុជានាពេលអនាគត។

ដើម្បីសម្រេចបាននូវគោលដៅនេះ វេទិកាថ្នាក់រៀនបានអនុវត្តសកម្មភាពអប់រំដូចជា៖ ការទស្សនាពិព័រណ៍រូបថត, ការបង្រៀនអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម, ដំណើរទស្សនកិច្ចចុះទៅកាន់ស្ថាប័នពួកវិញ្ញាណក្ខន្ធដនគ្រោះនៃអំពើប្រល័យពូជសាសន៍សម្រាប់សហគមន៍កោះសូទិន និងកិច្ចសន្ទនាអន្តរជំនាន់ជាមួយអ្នកសុំរាមនាជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហមនៅក្នុងសហគមន៍កោះសូទិនផ្ទាល់។

ការទទួលបានព័ត៌មានបច្ចេកទេស និងបណ្តុះបណ្តាលរបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារខេត្តកំពង់ចាម៖

យុវជនយុវនារីត្រូវបានទទួលស្វាគមន៍ដោយបុគ្គលិកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារខេត្តកំពង់ចាមឈ្មោះ ទួច វណ្ណត និង សាំង ចាន់ដូ និងដឹកនាំយុវជនយុវនារីសិក្សាស្រាវជ្រាវលំអំពីព័ត៌មានបច្ចេកទេស ដែលបង្ហាញពីមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម, ការជម្លៀសប្រជាជនដោយបង្ខំ, ការបង្ខំប្រជាជនឱ្យធ្វើការងារជាទម្ងន់នៅការដ្ឋានទំនប់ និងអំពើឃោរឃៅដែលបានកើតឡើងនៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម។ បន្ទាប់មកយុវជនយុវនារី ត្រូវបានណែនាំទៅកាន់បន្ទប់តម្កល់ឯកសារខ្មែរក្រហមក្នុងភូមិភាគបូព៌ា ដើម្បីស្វែងយល់អំពីសារសំខាន់នៃឯកសាររបៀបថែរក្សាឯកសារសម្រាប់កិច្ចការអប់រំ និងការសិក្សាស្រាវជ្រាវ។ បន្ទាប់មកយុវជនយុវនារីត្រូវបាននាំទៅទស្សនាវីដេអូស្តីពីរឿងរ៉ាវរបស់អ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហមដែលធ្វើឡើងសម្រាប់ប្រើប្រាស់ជាវិធីសាស្ត្រផ្សព្វផ្សាយទៅដល់សាធារណជន។ ជាចុងក្រោយលោក ទួច វណ្ណត និង សាំង ចាន់ដូ បាននាំយុវជនយុវនារីទៅកាន់បណ្តាលយដែលមានសៀវភៅរាប់រយក្បាល បោះពុម្ពដោយមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា។ បណ្តាលយរបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារខេត្តកំពង់ចាមផ្តល់លទ្ធភាពដល់សាធារណជននូវប្រភពធនធានដ៏សម្បូរបែប ទាក់ទងនឹងប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម។

បទបង្ហាញស្តីពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម៖ ជាកិច្ចបន្ទាប់មុននឹងចាប់ផ្តើមធ្វើបទបង្ហាញប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម, លោក សាំង ចិត្តា នាយកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារខេត្តកំពង់ចាម បានគូសបញ្ជាក់ពីសារសំខាន់នៃការយល់ដឹងអំពីបទប្រវត្តិសាស្ត្រ ដូចជា នៅថ្ងៃទី១៨ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៤នេះ គឺជាព្រឹត្តិការណ៍លោកលន់ នល់ ធ្វើរដ្ឋប្រហារទម្លាក់សម្តេចព្រះ នរោត្តមសីហនុ ដើម្បីឡើងកាន់អំណាច។ ក្លាមៗក្រោយពីរដ្ឋប្រហាររបស់លោក លន់ នល់ សង្គ្រាមរវាងកងទ័ព លន់ នល់ និងកងកម្លាំងខ្មែរក្រហមបានផ្ទុះឡើង។ លោក សាំង ចិត្តា បន្តលើកឡើងបទប្បញ្ញត្តិការណ៍ប្រវត្តិសាស្ត្រសំខាន់ៗមកធ្វើបទបង្ហាញ

ដូចជា ការឡើងកាន់អំណាចរបស់ខ្មែរក្រហម, ការជម្លៀសប្រជាជនដោយបង្ខំ, ជីវិតរស់នៅប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រជាជន និងការសម្លាប់ប្រជាជននៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម។ ក្នុងចំណោមបទប្បវត្តិសាស្ត្រដែលបានលើកឡើង លោក សាំង ចិត្តា បានលើកឡើងប្រធានបទស្តីពី «ការជម្លៀសប្រជាជនដោយបង្ខំក្នុងរបបខ្មែរក្រហម» មកពិភាក្សាបន្ថែមទៀត។ លោក សាំង ចិត្តាបានរៀបរាប់ថា៖ «ក្នុងអំឡុងពេលជម្លៀសប្រជាជនដោយបង្ខំ ប្រជាជនរស់នៅទីក្រុងភ្នំពេញត្រូវចាកចេញទៅកាន់ទីជនបទ និងមិនមានពេលវេលាដើម្បីរៀបចំរបស់របរឡើយ។ នៅក្រោមកម្តៅព្រះអាទិត្យ និងការធ្វើដំណើរដោយថ្មើរជើង ប្រជាជនជម្លៀសបានធ្លាក់ខ្លួនឈឺ និងស្លាប់ជាបន្តបន្ទាប់។ ប្រជាជនដែលឈឺរងគ្រោះជាងគេគឺកុមារ, មនុស្សចាស់ និងអ្នកជំងឺ»។ សាច់រឿងរបស់ប្រជាជនដែលរងគ្រោះដោយការជម្លៀសប្រជាជនដោយបង្ខំ បានឆ្លុះបញ្ចាំងពីការតស៊ូដែលប្រជាជនជួបប្រទះក្នុងដំណាក់កាលទី១នៃការជម្លៀសនេះ។ បទបង្ហាញអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហមបានបញ្ចប់ដោយការពិភាក្សាបន្ថែម និងការចូលរួមបង្ហាញអំពីទស្សនយល់ឃើញទៅលើប្រធានបទ។

ទស្សនកិច្ចទៅកាន់គម្រោងសូត្រចាម និងកិច្ចសន្ទនាអន្តរជំនាន់រវាងយុវជន និងអ្នករស់រានមានជីវិតពីខ្មែរក្រហមក្នុងសហគមន៍៖

បន្ទាប់ពីបញ្ចប់ការស្ទង់មតិក្រោយវេទិកាថ្នាក់រៀន យុវជនយុវនារីបន្តចុះទៅកាន់ផ្ទះសហគមន៍តម្បាញសូត្រចាម ក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់អ្នកស្រីស្មាន ស្រីយ៉ា សំ គឺជាអ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហមជនជាតិភាគតិចចាម រស់នៅឃុំកោះ ស្ទូទិន ស្រុកកោះ ស្ទូទិន ខេត្តកំពង់ចាម។ យុវជនយុវនារីយល់ថា ការចែករំលែកសាច់រឿងរបស់អ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហម គឺពិតជាមានសារសំខាន់និងជំរុញទឹកចិត្តយុវជនដ៏នាំគ្នាជ្រាបខ្លាំង។ ស្មាន ស្រីយ៉ា សំ បានបង្ហាញពីបទពិសោធន៍ជាច្រើនរួមមានការទទួលរងរបួស ភាពធន់ និងការរស់ឡើងវិញនៃវប្បធម៌របស់ជនជាតិភាគតិចចាម។ បច្ចុប្បន្ន ស្មាន

ស្រីយ៉ាស់ មិនត្រឹមតែជាអ្នកនិយាយពីបទពិសោធន៍នៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហមប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងជាអ្នកបង្រៀនពីការត្រួតពិនិត្យស្រុកកំពង់សៀម ក្រោយនៅក្នុងសហគមន៍កោះសូទិន។

ស្តាប់រំលឹកវិញ្ញាណក្ខន្ធដននគរកោះដែលបានស្លាប់បាត់បង់ជីវិតក្នុងរបបខ្មែរក្រហម៖

មុននឹងបញ្ចប់វេទិកាថ្នាក់រៀន យុវជនយុវនារីទាំងអស់មានឱកាសទៅទស្សនកិច្ចស្តាប់រំលឹកវិញ្ញាណក្ខន្ធសហគមន៍កោះសូទិន។ ទីតាំងនេះបានផ្តល់ឱកាសដល់យុវជនយុវនារី ស្វែងយល់អំពីអំពើឃោរឃៅដែលបានកើតឡើងលើប្រជាជននៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម, ការរំលោភបំពានដល់ជនគ្រោះដែលបានស្លាប់និងសម្តែងការអាណិតអាសូរចំពោះប្រជាជនដែលធ្លាប់រស់នៅឆ្លងកាត់របបខ្មែរក្រហម។

ខាងក្រោមនេះគឺជាចំណាប់អារម្មណ៍របស់យុវជនក្រោយពីចូលរួមវេទិកាថ្នាក់រៀន៖

យុវនារី **ហេង ស្រីវិស** មកពីស្រុកកំពង់សៀមខេត្តកំពង់ចាម បានលើកឡើងថា៖ «នៅពេលដែល

យុវជនមកស្រុកកំពង់សៀម ទស្សនកិច្ចផ្ទះសហគមន៍តម្បាញសូត្រចារបស់អ្នកស្រី ស្មានស្រីយ៉ាស់ នៅយុគកោះសូទិន ស្រុកកោះសូទិន ខេត្តកំពង់ចាម។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ខ្ញុំមើលផ្ទាំងពិព័រណ៍ ខ្ញុំឃើញរូបតាម៉ុក ហើយខ្ញុំស្គាល់កាត់។ ខ្ញុំកើតនៅស្រុកអន្លង់វែង ខេត្តត្បូងឃ្មុំ មានជ័យ ប៉ុន្តែបច្ចុប្បន្ននេះ ខ្ញុំផ្លាស់មករស់នៅស្រុកកំពង់សៀម ខេត្តកំពង់ចាម។ ខ្ញុំដឹងថាតាម៉ុកគឺជាមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម។ នៅអន្លង់វែង តាម៉ុកបន្ទាល់ទុកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្សេងៗ ដូចជា មន្ទីរពេទ្យ សាលារៀន និង អាជ្ញាស្តុកទឹកជាដើម។ ប៉ុន្តែអ្វីដែលខ្ញុំទើបតែដឹងពីវេទិកាថ្នាក់រៀននេះ គឺការសម្លាប់ប្រជាជននៅភូមិភាគបូព៌ា និងភូមិភាគខ្ពង់រាបដោយកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហមមកពីភូមិភាគនិរតីដែលដឹកនាំដោយ តាម៉ុក គឺជាអ្នកបញ្ជា។ ខ្ញុំទើបតែដឹងថាអន្លង់វែង គឺជាតំបន់តស៊ូចុងក្រោយរបស់ខ្មែរក្រហម មុនពេលប្រទេសកម្ពុជាមានសុខសន្តិភាពពេញលេញរហូតមកដល់សព្វថ្ងៃនេះ។ ខ្ញុំបានយល់ដឹងថែមទៀត

ដែរអំពីជីវិតប្រជាជនខ្មែរអ៊ីស្លាម ដែលរស់នៅស្រុក កោះ សូ ទិន និងបទពិសោធន៍ស្ថិតភាពកាន់បប ខ្មែរក្រហម។ បន្ទាប់ពីវេទនាថ្នាក់រៀននេះ ខ្ញុំនឹងសាក សួរយាយការបបខ្ញុំបន្ថែមទៀត។

យុវនារី **ថា ពិសី** មកពីស្រុកកំពង់សៀម ខេត្ត កំពង់ចាម ចែករំលែកថា៖ «ក្រោយពីខ្ញុំបានចូលរួម វេទនានៅក្នុងថ្ងៃនេះមក ខ្ញុំទទួលបានចំណេះដឹង បន្ថែមពីប្រវត្តិខ្មែរក្រហម ដូចជាការជម្លៀសប្រជាជន ដោយបង្ខំ, ការបែងចែកប្រជាជន, ជីវភាពរស់នៅ របស់ប្រជាជន និងការបង្ខំប្រជាជនឱ្យធ្វើការងារជា ទម្ងន់ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម។ បន្ទាប់មក ខ្ញុំបានស្តាប់ សាច់រឿងរបស់អ៊ីស្រា ឡាន ស្រីយ៉ាស់ ដែលជាអ្នក រស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហម។ គាត់បានចែក រំលែកបទពិសោធន៍នៃទុក្ខលំបាកវេទនា និងការ ចាប់ផ្តើមឡើងវិញនូវការគ្បាញសូត្រចាម ដែលស្ទើរ តែបាត់បង់ ដោយសារតែរបបខ្មែរក្រហម។ អ្វីដែល ខ្ញុំកាន់តែចាប់អារម្មណ៍ទៀតនោះ គឺការទស្សនា ផ្ទាល់នូវការគ្បាញសូត្រចាមរបស់អ៊ីស្រា ដែលពិត ជាកូនឱ្យស្ទើរសរសើរ និងសោកស្តាយប្រសិនបើបាត់ បង់គ្នា នឹងអ្នកបន្ត។

យុវនារី **វណ្ណ យកនី** មកពីស្រុកកំពង់សៀម ខេត្តកំពង់ចាម បង្ហាញទស្សនយល់ឃើញថា៖ «ខ្ញុំ ទទួលបានចំណេះដឹងអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម ច្រើនជាងមុន។ ខ្មែរក្រហមធ្វើបាបប្រជាជន, បង្ខំ ប្រជាជនឱ្យធ្វើការ ហួសកម្លាំង និងផ្តល់អាហារឱ្យ ប្រជាជនហូបចុកមិនគ្រប់គ្រាន់។ បន្ទាប់ពីវេទនា នៅថ្ងៃនេះ ខ្ញុំក៏បានចុះទៅទស្សនកិច្ចស្តុបរំពួក វិញ្ញាណក្ខន្ធដល់ជនរងគ្រោះដែលបានស្លាប់នៅក្នុង របបខ្មែរក្រហម នៅស្រុកកោះសូ ទិន។ ស្តុបរំពួក វិញ្ញាណក្ខន្ធដល់ជនរងគ្រោះក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ធ្វើឱ្យ គបតាមការស្នើសុំរបស់អ្នករស់រានមានជីវិតពីរបប ខ្មែរក្រហមនៅសហគមន៍កោះសូ ទិន។ ជាចុងក្រោយ ខ្ញុំនឹងយកចំណេះដឹងដែលទទួលបាននៅក្នុងថ្ងៃនេះ ទៅចែករំលែកជាមួយអ្នកផ្សេងទៀតដែលខ្ញុំស្គាល់ ដើម្បីឱ្យដឹងពីប្រវត្តិសាស្ត្រ និងចូលរួមទប់ស្កាត់កុំឱ្យ របបប្រល័យពូជសាសន៍ខ្មែរក្រហមកើតឡើងនៅ កម្ពុជាសារជាថ្មីម្តងទៀត។

យុវជនមកស្រុកកំពង់សៀម ទស្សនកិច្ចផ្ទះ សហគមន៍គម្បាញសូត្រចាមរបស់អ៊ីស្រា ឡាន ស្រីយ៉ាស់ នៅឃុំកោះសូ ទិន ស្រុក កោះសូ ទិន ខេត្តកំពង់ចាម និងស្តុបរំពួកវិញ្ញាណក្ខន្ធរបស់ជនរងគ្រោះពីរបបខ្មែរក្រហម (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

សិស្សវិទ្យាល័យនៅជាប់ព្រំដែនឡាវ ទទួលបានបណ្តុះបណ្តាលពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម

ស្រួច លីដា

លោក ស្រួច លីដា បុគ្គលិកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារ ខេត្តស្ទឹងត្រែង ធ្វើបទបង្ហាញ ទាក់ទងនឹងប្រវត្តិនៃការសាងសង់អគារមរតកសង្គមរាស្ត្រនិយម សម្តេចឪ- សម្តេចម៉ែ បុរិស្ថស្វាយសៃនជ័យ និងប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥-១៩៧៩) ដល់សិស្សវិទ្យាល័យបុរិស្ថស្វាយសៃនជ័យ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

នៅថ្ងៃទី១១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៥ មជ្ឈមណ្ឌល ឯកសារកម្ពុជា សាខាខេត្តស្ទឹងត្រែង រៀបចំវេទិកា ថ្នាក់រៀនស្តីពីប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (ឆ្នាំ១៩៧៥-១៩៧៩) នៅអគារមរតកសង្គមរាស្ត្រ និយម សម្តេចឪ- សម្តេចម៉ែ (បុរិស្ថស្វាយសៃនជ័យ)។ វេទិកានេះ គឺជាការផ្តល់នូវទិដ្ឋភាពសម្រាប់យុវជន- យុវនារី នៅស្រុកបុរិស្ថស្វាយសៃនជ័យ ដើម្បី ចូលរួមការពិភាក្សា និងសិក្សាស្វែងយល់អំពី ប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម និងប្រវត្តិសហគមន៍របស់ ខ្លួន និងសារសំខាន់នៃការអប់រំអំពីអំពើប្រល័យ ពូជសាសន៍ ដែលជាការចូលរួមចំណែកដល់ការ

ទប់ស្កាត់អំពើប្រល័យពូជសាសន៍កុំឱ្យកើតមានឡើង នាពេលអនាគត។ វេទិកានេះមានការចូលរួមពី យុវជន-យុវនារី ដែលជាសិស្សរៀនថ្នាក់ទី១១ នៃ វិទ្យាល័យបុរិស្ថស្វាយសៃនជ័យ ចំនួន១០នាក់ដែល នៅជាប់ព្រំដែនឡាវ។ កម្មវិធីនៅក្នុងវេទិកានេះរួម បញ្ចូលការទស្សនាពិព័រណ៍ព្រះឆាយ៉ា ល័ក្ខណ៍សម្តេច ព្រះ នរោត្តម សីហនុ ព្រះបរមរតនកោដ្ឋ, ការចូល រៀនសូត្រនៅបណ្ណាល័យ និងការធ្វើបទបង្ហាញ អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម។

នៅពេលមកដល់អគារមរតកសង្គមរាស្ត្រនិយម សម្តេចឪ- សម្តេចម៉ែ (បុរិស្ថស្វាយសៃនជ័យ),

យុវជន-យុវនារី ត្រូវបានទទួលបានការស្វាគមន៍ និង ណែនាំដោយលោក ស្រី លីដា គឺបុគ្គលិកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារ ខេត្តស្ទឹងត្រែង អំពីបេសកកម្ម និង ការបង្កើត ឡើងនូវអាការមរតកសង្គមរាស្ត្រនិយម សម្តេចឪ-សម្តេចម៉ែ (បុរិស្ថស្វាយ-សែនជ័យ) ដែល ជាសាខាមួយរបស់ព្រះរាជបណ្ណាល័យ ហ្នឹងម៉ែ នៃ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា។ បន្ទាប់មក លោក ស្រី លីដា នាំយុវជន-យុវនារី ចូលទស្សនាពិព័រណ៍ព្រះ ឆាយាលីកូណ៍ និងអាសន្នៀវកៅដែលជាព្រះរាជទាន និងស្នាព្រះហស្តរបស់ហ្នឹងម៉ែ។ តាមកឡើង លោក ស្រី លីដា ដឹកនាំយុវជន-យុវនារីទៅស្រាវជ្រាវ និង ស្វែងយល់អំពីបណ្ណាល័យរបស់អាការមរតកសង្គម រាស្ត្រនិយម សម្តេចឪ-សម្តេចម៉ែ (បុរិស្ថស្វាយ-សែន ជ័យ) និងធ្វើបទបង្ហាញអំពីប្រភពធនធានដ៏សម្បូរ បែបនៃសៀវភៅ និងឯកសារជាច្រើន ទាក់ទងប្រវត្តិសាស្ត្រ, បរិស្ថាន, ទស្សនវិជ្ជា និងប្រធានបទផ្សេងៗ ជាច្រើនទៀត សម្រាប់សាធារណជនចូលមកអាន ដើម្បីបង្កើនចំណេះដឹងរបស់ខ្លួន។

បន្ទាប់មក លោក ស៊ាន ចិត្តា នាយកមជ្ឈមណ្ឌល ឯកសារ ខេត្តស្ទឹងត្រែង ចាប់ផ្តើមធ្វើបទបង្ហាញអំពី ប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម ដោយផ្តោតលើព្រឹត្តិការណ៍ ប្រវត្តិសាស្ត្រសំខាន់ៗ មានដូចជា៖ រដ្ឋប្រហាររបស់ លន់ នល់ នៅដើមឆ្នាំ១៩៧០, ការឡើងកាន់អំណាច របស់ខ្មែរក្រហម, ការជម្លៀសប្រជាជនដោយបង្ខំ, ជីវិតរស់នៅប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រជាជន និងការកាប់ សម្លាប់ប្រជាជននៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម។ លោក ស៊ាន ចិត្តា បានរំលឹកឡើងអំពីស្ថានភាពប្រជាជន រស់នៅក្នុងតំបន់អូរស្វាយក្រោមរបបខ្មែរក្រហម និង សក្ខីកម្មរបស់អ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហម ម្នាក់ឈ្មោះ ទាវ ឈុន ដែលបានរៀបរាប់ថា «មិន ខុសពីប្រជាជននៅកន្លែងផ្សេងទេ ប្រជាជនរស់នៅ តំបន់អូរស្វាយ ជួបការលំបាក និងទទួលបាននូវ ការផ្លាស់ទីពីកន្លែងមួយទៅកន្លែងមួយ, ការបង្ខំ ឱ្យធ្វើការងារជាទម្ងន់, ការបង្ខំតម្កាង ហោរ និងការ កាប់សម្លាប់។ ខ្មែរក្រហមកំណត់គោលដៅទៅលើ

ក្រុមប្រជាជនដែលត្រូវសម្លាប់ គឺប្រជាជនថ្មី ដែល បានស្គាល់ជាទូទៅថា ប្រជាជន ១៧ មេសា និង និកមជនដែលសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ព្រះបរម រតនកោដ្ឋ បញ្ជូនមករស់នៅតំបន់អូរស្វាយកាលពី ទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៦០។ ប្រជាជនទាំងពីរក្រុមនេះ ត្រូវ បានខ្មែរក្រហមស្វែងរក និងចាប់ខ្លួនដើម្បីយកទៅ សម្លាប់។ មានប្រជាជនថ្មី ប្រហែល១០គ្រួសារ និង ប្រជាជនដែលជា និកមជនរបស់សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ព្រះបរមរតនកោដ្ឋ ជាច្រើនបាន ស្លាប់បាត់បង់ជីវិតនៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម។ ឆ្លៀត ឱកាសនេះ លោក ស៊ាន ចិត្តា បានចាត់បញ្ជូនវីដេអូ ឯកសារ ដែលមានចំណងជើងថា «កុមារកម្ពុជា» ដើម្បីបង្ហាញទៅដល់យុវជន-យុវនារី អំពីដល់លំបាក បន្ទុកទុកពីរបបប្រល័យពូជសាសន៍ខ្មែរក្រហម។ វីដេអូឯកសារ «កុមារកម្ពុជា» ក៏ជាការឆ្លុះបញ្ចាំងអំពី វិនាសកម្មរបបប្រល័យពូជសាសន៍ដែលបានបង្ហាញ ប្រទេស និងប្រជាជនរបស់ខ្លួនហើយបន្ទុកទុកកុមារ កម្ពុជា ដែលជាភ្នែកកំព្រា។ វីដេអូឯកសារ «កុមារ កម្ពុជា» នេះ គឺមិនត្រឹមតែជំរុញឱ្យមានការអាណិត អាសូរដល់ជនរងគ្រោះ និងអ្នករស់រានមានជីវិតពី របបខ្មែរក្រហមប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងធ្វើការផ្សា ភ្ជាប់ស្មារតីរបស់យុវជនយុវនារី ដែលជាភ្នែកជំនាន់ ក្រោយទៅកាន់ប្រវត្តិសាស្ត្រអតីតកាល ដើម្បីចូល រួមការពារកុំឱ្យរបបប្រល័យពូជសាសន៍កើតឡើង វិញនាពេលអនាគត។ នៅចុងបញ្ចប់នៃបទបង្ហាញ លោក ស៊ាន ចិត្តា និងយុវជនយុវនារីទាំងអស់ដែលបានចូល រួមវេទិកានេះ បានបន្តកិច្ចពិភាក្សាទៅលើប្រធានបទ ផ្សេងៗវិញប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម។

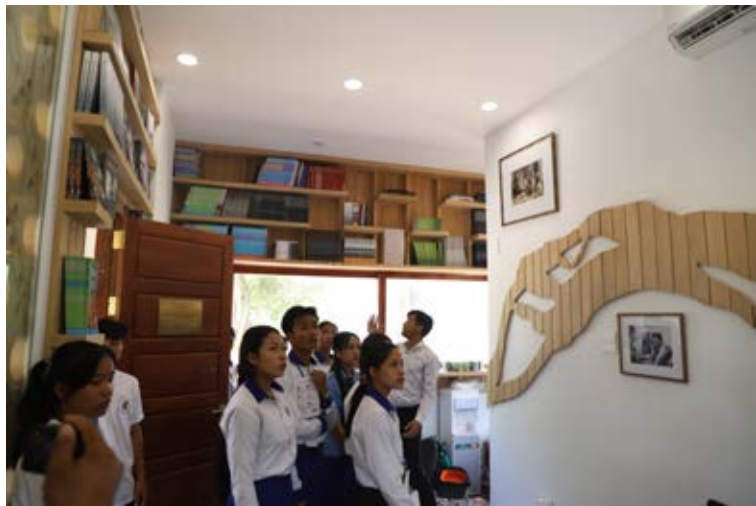
នេះគឺជាវេទិកាអប់រំប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហមដ៏ សំខាន់មួយ ដែលមានការចូលរួមពីសំណាក់យុវជន- យុវនារី និងគ្រូបង្រៀនប្រវត្តិសាស្ត្រ ដើម្បីជំរុញឱ្យ មានការពិភាក្សា និងការយល់ដឹងពីប្រវត្តិសាស្ត្រ ខ្មែរក្រហម និងដល់ប៉ះពាល់បន្ទុកទុកពីរបបខ្មែរ ក្រហម។ កិច្ចពិភាក្សាក្នុងវេទិកានេះក៏បានបញ្ជាក់ពី ភាពចាំបាច់ក្នុងការទទួលបានកម្មវិធីអប់រំប្រវត្តិ-

សាស្ត្រា្នខ្មែរក្រហមបន្ថែម ខណៈពេលដែលយុវជនយុវនារីដើរតួយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការថែរក្សាការចងចាំប្រវត្តិសាស្ត្រ និងចូលរួមចំណែកក្នុងការទប់ស្កាត់អំពើប្រល័យពូជសាសន៍មិនឱ្យកើតឡើងនាពេលអនាគត។ វេទិកានេះធ្វើឡើងសម្រាប់បង្កើតឱកាសឱ្យមានកិច្ចសន្ទនាប្រកបទៅដោយអត្ថន័យ និងបន្តការពិភាក្សា និងនិយាយពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហមសម្រាប់អនាគតប្រទេសកម្ពុជាដោយគ្មានអំពើប្រល័យពូជសាសន៍។

សិស្សឈ្មោះ សុវណ្ណា ចន្ទី វៀនថ្នាក់ទី១១ នៃវិទ្យាល័យបុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ បានរៀបរាប់ថា «ខ្ញុំទទួលបានចំណេះដឹងច្រើនអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម និងរឿងរ៉ាវដែលបានកើតឡើងនៅក្នុងសហគមន៍អូរស្វាយនៅពេលនោះ។ ខ្ញុំទើបតែដឹងថាសហគមន៍ដែលខ្ញុំកំពុងរស់នៅ ក៏ទទួលរងផលប៉ះពាល់ដោយសារតែសង្គ្រាម និងអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ដែរ។ លើសពីនេះទៀត ខ្ញុំបានអាន និងដឹងសាច់រឿងរបស់អ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរ

ក្រហមនៅសហគមន៍អូរស្វាយ។ ខ្ញុំនឹងនាំយកអ្វីដែលខ្ញុំដឹងនៅវេទិកានេះ ទៅនិយាយប្រកបដោយគ្រួសាររបស់ខ្ញុំនៅផ្ទះ និងមិត្តភក្តិនៅសាលា។ ខ្ញុំនឹងសួរគ្នាយាយរបស់ខ្ញុំអំពីបទពិសោធន៍របស់គាត់នៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម។»

សិស្សឈ្មោះ មុយ ស្រីពៅ វៀនថ្នាក់ទី១១ នៃវិទ្យាល័យបុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ បង្ហាញចំណាប់អារម្មណ៍ថា «ចំណេះដឹងថ្មី ដែលខ្ញុំទទួលបានពីវេទិកាថ្នាក់វៀននេះ គឺស្ថានភាពរស់នៅលំបាករបស់ប្រជាជននៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម។ ខ្ញុំទើបតែដឹងប្រវត្តិបុរីអូរស្វាយ គឺជាទីក្រុងបង្កើតឡើងដោយសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ព្រះបរមរតនកោដ្ឋ។ ប៉ុន្តែរឿងដែលគួរឱ្យសោកស្តាយ មិនថាប្រជាជនថ្មីមកពីទីក្រុងភ្នំពេញ នៅឆ្នាំ១៩៧៥ និងនិកមជនដែលបានមករស់នៅបុរីអូរស្វាយកាលពីអំឡុងទសវត្សន៍ឆ្នាំ១៩៦០ គឺសុទ្ធតែត្រូវបានខ្មែរក្រហមដាក់គោលដៅយកទៅសម្លាប់ចោល។»

សិស្សវិទ្យាល័យបុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ ទស្សនកិច្ចអគារមរតកសង្គមរាស្ត្រនិយម សម្តេចឪ-សម្តេចម៉ែ បុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ និងពិព័រណ៍រូបថត។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ខ្ញុំបាត់បង់ឪពុក និងសាច់ញាតិ នៅពេលខ្មែរក្រហមជម្លៀសការបង្កើន ឱ្យជីវិតនៅស្រុកព្រះនេត្រព្រះ

ជីវ សុខភា

ខ្ញុំឈ្មោះ លីម វុទ្ធី អាយុ៥៩ឆ្នាំ សព្វថ្ងៃរស់នៅ ភូមិត្រពាំងរំពាក់ ឃុំត្រាំកក់ ស្រុកត្រាំកក់ ខេត្តតាកែវ។ បច្ចុប្បន្ន ខ្ញុំមានកូន៣នាក់ ប្រធានក្រុមគ្រូពាំងរំពាក់។ ខ្ញុំមានឪពុកឈ្មោះ លីម ប៊ុនថន (ស្លាប់) និងម្តាយឈ្មោះ អ៊ុក ញ៉ា។ ខ្ញុំមានបងប្អូនចំនួន៤នាក់ ក្នុងនោះមានប្រុសចំនួន៣នាក់ និងស្រីម្នាក់។ ប៉ុន្តែបងប្អូនខ្ញុំសព្វថ្ងៃនៅរស់រានមានជីវិតតែ២នាក់ប៉ុណ្ណោះ។ ខ្ញុំមានប្រពន្ធឈ្មោះ ប្រីប មានកូន៣នាក់ ក្នុងនោះមានប្រុស១នាក់ និងស្រី២នាក់។ ខ្ញុំមានប្រពន្ធឈ្មោះ ប្រីប មានកូន៣នាក់ ក្នុងនោះមានប្រុស១នាក់ និងស្រី២នាក់។

លីម វុទ្ធី រស់នៅ ភូមិត្រពាំងរំពាក់ ឃុំត្រាំកក់ ស្រុកត្រាំកក់ ខេត្តតាកែវ (បណ្តាសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

នៅក្នុងរបប លន់ នល់ ពីឆ្នាំ ១៩៧០ ដល់ឆ្នាំ១៩៧៥ គ្រួសារខ្ញុំ រស់នៅ ទីក្រុងភ្នំពេញ ពីព្រោះឪពុក ខ្ញុំធ្វើការ ខាងធនាគារជាតិ (បង់ក្រហម) និងម្តាយធ្វើជាក្រូបត្រៀង វាយអង្គ លីលេ។

នៅថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ ១៩៧៥ ខ្មែរក្រហមបានវាយដណ្តើម បានទីក្រុងភ្នំពេញពីរបប លន់ នល់ ។ ភ្លាមៗបន្ទាប់ពីនោះ ខ្មែរក្រហមបាន ប្រកាសឱ្យប្រជាជនចាកចេញពី ទីក្រុងភ្នំពេញនិងផ្ទះសម្បែងក្នុងរយៈពេល៣ថ្ងៃបណ្តោះអាសន្នសិន។ ប៉ុន្តែខុសពីការស្រែកប្រកាសរបស់

កងទ័ពខ្មែរក្រហមទាំងនោះ គឺពី៣ថ្ងៃ ប្រែជា៣ឆ្នាំទៅវិញ។ កងទ័ពខ្មែរ ក្រហមទាំងនោះ បានយោសាណក្ស មិនពិតថា នឹងមានការទម្លាក់គ្រាប់ បែកមកលើទីក្រុងភ្នំពេញ។ ការបង្ខំ ឱ្យប្រជាជនជម្លៀសចេញផ្ទះសម្បែង គឺគួរការលើកលែងសូម្បីតែមនុស្ស ចាស់ អ្នកជំងឺ និងស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ ក៏ ត្រូវតែចាកចេញដែរ។ គ្រួសារខ្ញុំមាន បំណងដើរសំដៅទៅ ទីរួមខេត្តតាកែវ ប៉ុន្តែអង្គការយាត់ឱ្យរស់នៅ ត្រឹម ស្រុកព្រៃកប្បាស ព្រោះគ្រួសារខ្ញុំ

គឺជាប្រជាជនថ្មី ឬប្រជាជន១៧ មេសា។ គ្រួសារខ្ញុំរស់នៅស្រុកព្រៃ កប្បាសរយៈពេលជាងមួយខែ ក៏ ត្រូវខ្មែរក្រហមជម្លៀសជាលើកទី២ ឱ្យទៅរស់នៅខេត្តបាត់ដំបង តាម រយៈពេល២ថ្ងៃ។ គ្រួសារខ្ញុំជិះរថភ្លើង មួយយប់ ទើបបានទៅដល់ខេត្ត បាត់ដំបង។ ពេលទៅដល់គោលដៅ កំណត់ គ្រួសារខ្ញុំត្រូវបានកម្មាភិបាល ខ្មែរក្រហមនៅមូលបញ្ជូនឱ្យទៅ រស់នៅស្រុកព្រះនេត្រព្រះ (បច្ចុប្បន្ន ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ)។ មុនដំបូង

ខ្មែរក្រហមឱ្យសមាជិកគ្រួសារខ្ញុំហូប
រួមគ្នា ដោយកំណត់ខ្លីប្រាំឱ្យហូប
បាយខ្មែរស្រាវជ្រាវហូបបរិយាកាសនោះ
ខ្ញុំនៅវិញកុមារនៅឡើយ ដូច្នេះកម្មា-
ភិបាលខ្មែរក្រហមបានបញ្ជូនខ្ញុំឱ្យទៅ
រៀនសូត្រសិល្បៈ នៅស្រុកព្រះនេត្រ
ព្រះបន្ទាប់មកកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហម
បញ្ជូនខ្ញុំទៅនៅតាមកងកុមារ ហើយ
ត្រូវខ្ញុំរស់នៅបែកពីឪពុកម្តាយរហូត។

លុះចូលមកដល់ឆ្នាំ១៩៧៦
កម្មាភិបាលខ្មែរក្រហមប្រើខ្ញុំទៅលើក
ទំនប់ និងដឹកប្រឡាយ និងចូតស្រូវ
នៅរដូវប្រាំង ជាមួយកុមារជាច្រើន
ទៀត។ ខ្ញុំធ្វើការគ្មានពេលឈប់
សម្រាកឡើយ។ ស្ថានភាពការងារ
ពេលនោះកាន់តែលំបាកខ្លាំង ព្រោះខ្ញុំ
ត្រូវធ្វើការហូសកម្លាំង និងហូបចុក
មិនបានគ្រប់គ្រាន់ គឺមានតែបបររវាង
ដោយភ្នែកមួយខ្លះមានអង្ករតែ៣
កំប៉ុងតែប៉ុណ្ណោះ។ ខ្ញុំធ្លាប់ឃើញ
ប្រជាជនភ្នែកព្រះនេត្រព្រះ ត្រូវ
បានខ្មែរក្រហមបង្កតំអាហាររហូត
ដល់ស្លាប់។

នៅឆ្នាំ១៩៧៧ ខ្ញុំត្រូវអង្គការ
ហៅទៅអប់រំ ដោយសារខ្ញុំមាន
ជម្លោះជាមួយកុមារភ្នែកជាមួយ
គ្នា។ ខ្ញុំត្រូវកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហម
បញ្ជូនទៅឃុំឃាំងរយៈពេលមួយ
យប់នៅមន្ទីរស្រុកព្រះនេត្រព្រះ។
ស្របពេលនោះ ឪពុកម្តាយរបស់ខ្ញុំ
ក៏ត្រូវកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហមហៅទៅ
ព្រមទាំងបងប្អូន ប៉ុន្តែសំណាងល្អ
ខ្មែរក្រហមមិនបានធ្វើបាប ហើយឱ្យ
ក្រុមគ្រួសាររបស់ខ្ញុំត្រឡប់មកផ្ទះ
និងធ្វើការតាមកងរៀងៗខ្លួនវិញ។
ក្រោយមកដោយសារខ្លះខាតអាហារ
ហូបខ្លាំងពេក គ្រួសារខ្ញុំនិងប្រជាជន
ដទៃស្រដៀងទៀត ឈប់ទៅធ្វើការ

ដូនអង្គការតទៅទៀត ព្រោះគ្មាន
កម្លាំងទៅធ្វើពលកម្ម។

នៅចុងឆ្នាំ១៩៧៨ កម្មាភិបាល
ខ្មែរក្រហមបានប្រកាសប្រាប់ប្រជាជន
ទាំងអស់ ឱ្យទៅចូលរួមប្រជុំ មើល
ការកាត់ទោសអ្នកប្រព្រឹត្តិអំពើខុស
សីលធម៌ និងហាមប្រជាជនមិនឱ្យ
យកតម្រាប់តាមអ្នកទាំងពីរ។ ខ្មែរ
ក្រហមបានដាច់ឆ្នើលចំនួនពីរទន្ទឹមគ្នា
រួចយកអ្នកទោសទាំងពីរមកចងដុំ
នៅតាមបង្គោលនីមួយៗ បន្ទាប់មក
កងល្បួងបានវាយសម្លាប់អ្នកទោស
ទាំងពីរនិងត្បូងចប់នៅមុខហាងនៃ
ម្តង។ ខ្ញុំក៏ធ្លាប់ឃើញខ្មែរក្រហមនាំ
ប្រជាជនយកទៅសម្លាប់ចន្លោះពី១០
ទៅ២០នាក់ និងប្រើប្រជាជនឱ្យធ្វើ
ការហូសកម្លាំង ដែលភាគច្រើនគឺជា
ប្រជាជនថ្មី។ នៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម
ហាមមិនឱ្យមានការគោរពសាសនា

និងការបន់ស្រន់អ្វីទាំងអស់។

នៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហមខ្ញុំបាន
បាត់បង់ឪពុក និងអ៊ីប្រុសឈ្មោះ អ៊ុក
ទី ធ្វើជា ប្រើអ៊ីម។ ឪពុកនិងអ៊ីប្រុស
កម្មាភិបាលខ្មែរក្រហមនាំយកទៅ
សម្លាប់។ លើសពីនោះក៏មានប្អូនពីរ
នាក់ទៀតឈ្មោះ លឹម ប៊ុន ទី និង
លឹម ផល្លី។ ប្អូនខ្ញុំទាំងពីរនាក់បានស្លាប់
ដោយសារមិនមានអាហារហូប។
ក្រោយរបបខ្មែរក្រហមដួលរលំនៅ
ឆ្នាំ១៩៧៩ ខ្ញុំនិងគ្រួសារបានវិល
ត្រឡប់មកស្រុកកំណើតនៅខេត្ត
តាកែវវិញ។ ខ្ញុំបានបែករំលែករឿងរ៉ាវ
របស់ខ្ញុំដើម្បីជួយដល់ពុទ្ធសាសនា
ក្មេងៗ និងយុវជននៃក្រោយឱ្យ
បានដឹងអំពីរបបខ្មែរក្រហមដើម្បី
ទប់ស្កាត់កុំឱ្យរបបនេះកើតមាននៅ
ក្នុងសង្គមជាតិយើងម្តងទៀត។

កុមារកំព្រា ក្រោយរបបខ្មែរក្រហមដួលរលំ នៅថ្ងៃទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩។
(បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

បាត់បង់បទប្បសមីនាក់ដោយសារតែ ជឿបដិវត្តន៍

ស៊ីង ចិន្តា

វ៉ង ញ៉ា ភេទស្រី អាយុ៣៨ឆ្នាំ (គិតត្រឹមឆ្នាំ២០០២) គឺជាអ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហម កើតនិងរស់នៅភូមិរកាគយ«ក» ឃុំរកាគយ ស្រុកកងមាស ខេត្តកំពង់ចាម។ ញ៉ា មានឪពុកឈ្មោះ វ៉ង ខេង និងម្តាយឈ្មោះ កើត ម៉ែន។ ញ៉ា គឺជាកូនពេញឆ្នាំចំណាស់បងប្អូនប្រុសស្រីសរុបចំនួន៨នាក់ដែលមាន៣នាក់បានស្លាប់ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម។ បងប្អូនរបស់ ញ៉ា ដែលស្លាប់មានឈ្មោះ ដូចជា សំអុល, ស្រីន និង វ៉ាន់។ មិនយូរប៉ុន្មានបន្ទាប់ពី លន់ នល់ ធ្វើរដ្ឋប្រហារទម្លាក់សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ នៅថ្ងៃទី១៨ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៧០ ញ៉ា ឃើញសភាពការណ៍ក្នុងភូមិមានការប្រែប្រួល ព្រោះបាត់បង់ប្អូនដូច្នេះ ឆ្នើង និងមានការចូលរួមពីប្រជាន់ដេញច្រានប្រឆាំងបាត់បង់នេះ ត្រូវបានបង្កើតដោយកម្មវិធីរបស់ ទាហានលន់ នល់។ បន្ទាប់ពីស្តារនាការស្ងប់ស្ងាត់បានមួយរយៈកាលទី៣ លន់ នល់ បានចាប់ផ្តើមចុះមកតាមភូមិនានាដើម្បីរៀបចំប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង និងប្រមូលយុវជន-យុវនារីឱ្យចូលធ្វើទាហាន។ ក្នុងយុទ្ធនាការកេណ្ឌយុវជន-យុវនារីធ្វើជាទាហាន លន់ នល់ បានបន្តមកដល់ភូមិរបស់ ញ៉ា។ នៅពេលនោះបងប្រុសរបស់ញ៉ាឈ្មោះ វ៉ាន់, សំ

កុមារកំព្រា ក្រោយរបបខ្មែរក្រហមដួលរលំ នៅថ្ងៃទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩។
(បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

អុល និង ស្រីន មានការភិតភ័យ ក៏នាំគ្នារត់គេចខ្លួនចេញពីភូមិមួយរយៈ។ បន្ទាប់មកបង វ៉ាន់៣នាក់ ព្រមស្ម័គ្រចិត្តចូលរួមបម្រើកងទ័ពបដិវត្តន៍។ នៅពេលនោះ យុវជនមកពីភូមិផ្សេងៗទៀត ដូចជាភូមិវិហារធំ ក៏បានរត់ចូលព្រៃដើម្បីចូលរួមជាមួយចលនាបដិវត្តន៍។

ចាប់ពីចុង១៩៧០ ដល់ឆ្នាំ១៩៧៣ សង្គ្រាមរវាងទាហានលន់ នល់ និងកងទ័ពខ្មែរក្រហមដូចគ្នាតែខ្លាំង ឆ្នើង ចំណែកឯភូមិរបស់

ញ៉ា ក៏ត្រូវទទួលរងផលប៉ះពាល់ពីការប្រយុទ្ធគ្នារវាងភាគីទាំងសងខាង។ មកដល់ឆ្នាំ១៩៧៣ កងទ័ពខ្មែរក្រហមបានរំដោះ និងគ្រប់គ្រងភូមិសាស្ត្រភូមិស្រុកជាច្រើននៃខេត្តកំពង់ចាម រួមទាំងភូមិរបស់ ញ៉ា។ កងពលខ្មែរក្រហមជាច្រើនត្រូវបញ្ជូនឱ្យមកឈរជើងត្រៀមវាយចូលរំដោះ ទីរួមខេត្តកំពង់ចាម ដែលកាលនោះកងទ័ពរបបសាធារណរដ្ឋខ្មែររបស់ លន់ នល់ នៅគ្រប់គ្រងនិងបន្តប្រយុទ្ធទប់ទល់ពីការត្រៀមវាយចូលទីរួមខេត្ត។

នៅឆ្នាំ១៩៧៤ វ៉ាន់ ប៊ុន មកលេងឪពុកម្តាយ និងប្អូននៅស្រុកកំណើតម្តង។ បន្ទាប់ពីប្រទេសត្រូវបានដោះនៅថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ វ៉ាន់ មកលេងផ្ទះម្តងទៀត និងមាននិស្សារម្នាក់មកជាមួយ។ ញ៉ា ដឹងថាបងរបស់ខ្លួនធ្វើជាកងទ័ព និងត្រូវបានចល័តឱ្យមកឈរជើងនៅតាមបណ្តាស្រុកនានា។ ចាប់ពីពេលដែល វ៉ាន់ ត្រឡប់ទៅវិញ ញ៉ា មិនដែលឃើញបងមកលេងផ្ទះម្តងទៀតទេ និងមិនបានទទួលដំណឹងអ្វីសោះ ពីបងប្រុសរហូតដល់សព្វថ្ងៃ។ ញ៉ា ត្រូវបានអង្គការដាក់ឱ្យធ្វើការនៅកងកុមារ។ ក្នុងកងកុមារ ញ៉ា ត្រូវក្រោកពីព្រលឹមដើម្បីដើរប្រមូលអាចម៍គោតាមផ្ទះអ្នកភូមិ និងដើរកាត់ដើមទ្រូងនៃខ្សែ ដើម្បីយកមកលាយគ្នាធ្វើជីដាក់ស្រែ។ ទោះបីជាធ្វើការនៅក្នុងកងកុមារក៏ដោយ ញ៉ា ត្រូវបានបង្ខំឱ្យកាប់ដី និងរែកដី ដូចអ្នកផ្សេងទៀតដែរ។ ញ៉ា ត្រូវធ្វើការងារពីព្រលឹមទល់ព្រលប់ និងមិនទទួលបានរបបអាហារហូបចុកគ្រប់គ្រាន់ទេ។ ប្រធានកងកុមារនៅពេលនោះ មានឈ្មោះមិត្ត ស្រីសាង។

នៅឆ្នាំ១៩៧៧ដល់ឆ្នាំ១៩៧៨ ភូមិភាគបូព៌ាត្រូវផ្លាស់ប្តូរមេដឹកនាំចេញ ដោយជំនួសមកវិញនូវកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហមមកពីភូមិភាគនិរតី។ បន្ទាប់មក ញ៉ា ត្រូវអង្គការចាត់តាំងឱ្យទៅធ្វើការនៅ ខាងភូមិស្វាយតាហែន។ ក្រោយពីធ្វើការចប់ ទើបអង្គការឱ្យត្រឡប់មកភូមិវិញ។ ស្ថិតនៅក្នុងការគ្រប់គ្រងរបស់កម្មាភិបាលមកពីភូមិភាគនិរតី គឺប្រជាជនមូលដ្ឋានត្រូវរស់នៅពិបាក និងវេទនា។ ប្រជាជនត្រូវកងទ័ពចាប់

យកទៅធ្វើទារុណកម្ម។ ជាក់ស្តែងដូចជា តាងន ត្រូវបានកម្មាភិបាលមកពីភូមិភាគនិរតី ធ្វើទារុណកម្មដោយការចាប់ជ្រមុជទឹក ចំណែកឯអ្នកខ្លះទៀតត្រូវបានទាញទម្លាក់ពីលើទំនប់ទឹក។ ប្រជាជនជាច្រើនរួមមានប្រជាជន១៧ មេសា, ប្រជាជនភូមិភាគបូព៌ា ដែលត្រូវបានដឹកមកពីត្រើយខាងកើតទន្លេមេគង្គ និង ប្រជាជនមូលដ្ឋាន ត្រូវបានចាប់កំហុស និងចោទប្រកាន់ថាជាខ្មាំង។ មូលហេតុនេះហើយ ទើបខ្មែរក្រហមដឹកប្រជាជនទាំងនេះយកទៅសម្លាប់រួចទម្លាក់ចូលក្នុងរណ្តៅសាកសពរួមនៅវត្តភ្នំកាកយ។ ញ៉ា ប្រាណសំ ឆ្លងស្រែករបស់ប្រជាជនដែលត្រូវអង្គការសម្លាប់ថា អូយៗ!។

ក្រោយរបបខ្មែរក្រហមបានដួលរលំនៅថ្ងៃទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ រណ្តៅសាកសពរួមដែលមានទីតាំងនៅវត្តភ្នំកាកយ និងសាកសពជាច្រើនដែលខ្មែរក្រហមបានសម្លាប់ បានស្រុតធ្លាក់ចូលក្នុងទន្លេ។ ញ៉ា នៅតែចង់ចាំពីព្រឹត្តិការណ៍ទាំងអស់នេះ និងមានការនឹករឭកយ៉ាងខ្លាំងចំពោះបងប្រុសទាំងពីររបស់ខ្លួន ដែលបានស្ម័គ្រចិត្តចូលបម្រើបដិវត្តន៍ ប៉ុន្តែចុងក្រោយស្លាប់នៅរសា មានជីវិតក៏ត្រូវសារមិនបានដឹងដែរ។ ញ៉ា គិតថាបងប្អូនទាំងពីរបានស្លាប់ដោយកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហមមកពីភូមិភាគនិរតីប៉ុន្តែញ៉ាមិនចង់សងសឹកទេព្រោះគាត់មិនចង់ចងកម្មចងពៀរជាមួយខ្មែរក្រហម។

កុមារកំព្រា ក្រោយរបបខ្មែរក្រហមដួលរលំ នៅថ្ងៃទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩។ (បណ្តាសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

រូបក្របមុខ៖

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជារៀបចំធម្មយាត្រាដើម្បីយុត្តិធម៌ និងសន្តិភាពដែលមានការនិមន្តចូលរួមពី
ព្រះសង្ឃតាជ័យាយជី និងប្រជាជននៅទូទាំងប្រទេសកម្ពុជា មកកាន់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា កាលពីឆ្នាំ២០០៧។
(បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

រូបក្របក្រោយ៖

អ្នកភូមិចូលរួមស្តាប់ដំណើរការនីតិវិធីកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមដែលរៀបចំដោយក្រុមការងារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា។
(បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ៖ ការិយាល័យព័ត៌មានសាធារណៈ

ផ្ទះលេខ១១ ផ្លូវ២៩៦ សង្កាត់បឹងកក់ ខណ្ឌដូនពេញ រាជធានីភ្នំពេញ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ទូរសព្ទ ៖ (៨៥៥) ៧៨ ៦៩៨ ៣៣៣

DC-Cam/PIR: #11 • Street 256 • Sangkat Chaktomuk • Khan Daun Penh • Phnom Penh • Cambodia 1110

Tel: (855) 23 211 875 • dccam@online.com.kh • www.dccam.org

A magazine of the Documentation Center of Cambodia: Searching for the Truth • Issue 303, March 2025 • Funded by USAID

Licensed by the Ministry of Information of the Kingdom of Cambodia, Prakas No. 375 P.M. PRA. KA, 30 October 2018.